

Afgørelser – Reg. nr.: 00101.00

Fredningen vedrører: Dybbøl - Ophævet i 1987 - se
Reg.nr. 07770.00

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 07-11-1963, 23-11-1987,
07-11-1939

Fredningsnævnet 22-01-1963, 07-03-1922,
02-08-1939

Kendelser

Deklarationer 25-04-1924

OVERFREDNINGSNÆVNET>

FREDNING OPHÆVET

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 23/11 1987 (UDDRAG) (ofn - 2575/83) om fredning og om ophævelse af fredning under dette REG. NR. (Området indgår i fredningen af 1987).

Ophævet:

- Kendelse af 28/6 1923 (ofn) om udvidelse af
- Kendelse af 7/3 1922 (nævn) om fredning.
- Overenskomster af 25/4 1924 (nævn) om fredning.
- Kendelse af 7/11 1939 (ofn - 396/39) om stadfæstelse af
- Kendelse af 2/8 1939 (nævn) om fredning.
- Kendelse af 19/12 1953 (ofn) om ændring af fredning.
- Kendelse af 25/8 1955 (ofn) om disp. fra fredning.
- Kendelse af 5/2 1975 (ofn) om disp. fra fredning.
- Afgørelse af 13/2 1950 (nævn - 9/49) - fjernelse af lade.
- Afgørelse af 5/2 1953 (nævn - 19/52) - tilladelse til læhegn.
- Afgørelse af 8/8 1984 (nævn - 272/81) - tilladelse til stald og ladebygning.

FREDNING OPHÆVET - se dog afg. af 10/12 1980.

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 23/11 1987 (UDDRAG) (ofn - 2575/83) om fredning og om ophævelse af fredning under dette REG. NR. (Området indgår i fredningen af 1987).

Ophævet:

- Kendelse af 7/11 1963 (ofn - 1646/63) om stadfæstelse med udvidelser af
- Kendelse af 22/1 1963 (nævn - 12/61) om fredning.
- Kendelse af 31/12 1969 (ofn - 1646/63) - bortfald af byggetilladelse.
- Kendelse af 7/4 1979 (ofn - 1646/63) - grænsejustering.

Ikke ophævet, men gr. indhold nu betydningsløs

- Afgørelse af 10/12 1980 (ofn - 2468/80) om afståelse af sti til staten - stadfæstelse af
- Afgørelse af 22/7 1980 (nævn - 90/80) om afståelse.
- Afgørelse af 10/12 1980 (ofn - 2468/80) om erstaning.
- Afgørelse af 23/4 1981 (taks - 169/81) om erstatning.

OPHÆVET 1 1987

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 7 / 11 1963) OPGØRELSE USIKKER

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

Art. nr.e af Dybbøl By, Dybbøl.

25 (parceller 197/24, 185/30, 186/30)

19 (- 126/28, 125/27, 124/26, 123/25, 275/26 etc.)

115

262

395

20 (parceller 180/32 etc., 131/6)

32 (- 187/29, 188/29)

288

61 (- 314/126, 315/127 etc., 316/125 etc., 317/125 etc.,

318/117 123, 319/118, 343/118, 445/113, 480/113, 481/114,

206 (266/112, 442/94, 443/94)

320

413, 414 og 415

381

15 (parceller 305/11, 513/15, 270/11, 168/8, 512/15)

44

80

334

516

26 (parceller 156/41, 272/41, 155/40, 376/40, 205/3, 111/4, 110/4

117

FREDNING OPHÆVET 1 1987MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 7/3 1922) jævnfør nedenfor

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

28/6 1923

- Del af Langbrogaard, Gr.bog for Sønderborg, Bd. I, Bl. 1, Bd. XII, Bl. 45 og 46, - Gr.bog f. Dybbøl, Bd. III, Bl. 120.
- Dybbøl Snejgaard, Gr.bog f. Dybbøl, Bd. I, Bl. 7 og 30, Bd. IV, Bl. 169, 173 og 174.
- Gr. bog f. Dybbøl, Bd. I, Bl. 8, 13, 17 og 48.
- Gr.bog f. Dybbøl, Bd. II, Bl. 56 og Bd. IV, Bl. 154, Art. 61 (Parceller 93, 164/92, 165/92).
- Gr.bog f. Dybbøl, Bd. II, Bl. 74, 88 og 93.
- - - - - Bd. III, Bl. 116, 138, 144 og 145.
- - - - - Bd. IV, Bl. 151, 160 og 164.
- - - - - Sønderborg, Bd. XV, Bl. 11.
- Art. 98 (ejer Sdr.borg amt - 1887 m²) ej i grundbog.

2/8 1939

- Tingb. f. Dybbøl, Bd. II, Bl. 56, Art. 61 Dybbøl By, Dybbøl, parceller 446/114 og 444/113.
- Tingb. f. Dybbøl, Bd. VI, Bl. 216, Art. 229 Dybbøl By, Dybbøl, parceller 89, 90 og 91.
- Tingb. for Dybbøl, Bd. II, Bl. 95, Art. 7 Dybbøl By, Dybbøl, parceller 151/98 etc., 150/98 og 149/98 etc. kortbl. 7 og 281/83, 302/83 etc. og 334/85, kortbl. 6.

~~13/2 1950~~ 19/12 1953

- Art. nr. 372 Dybbøl By, Dybbøl, Bd. VIII, Bl. 284

13/2 1950

- Tingb. Dybbøl, Bd. IV, Bl. 160, Art. 168 Dybbøl By, Dybbøl

UDDRAG AF

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om fredning af et område ved Dybbøl og Vem-
mingbund i Sønderborg og Broager Kommuner,
Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

REG. NR. 07770.000§ 16. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende fredningskendelser og -deklarationer ophæves:

REG. NR.

00101.000	1) Overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.
00101.000	2) To deklarationer af 25. april 1924, tinglyst 2. maj 1924.
00145.000	3) Overfredningsnævnets kendelse af 22. juli 1926.
00101.000	4) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1939.
00917.000	5) Deklaration af 19. februar 1944, tinglyst 1. marts 1944.
01280.000	6) Overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950.
01265.000	7) Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1952.
01859.000	8) Overfredningsnævnets kendelse af 9. december 1952.
00101.000	9) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. december 1953.
00101.000	10) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 25. august 1955.
<u>00101.010</u>	<u>11) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 med tillægs-</u>
<u>kendelser af 31. december 1969 og 7. april 1970.</u>
05769.000	12) Fredningsnævnets kendelse af 17. maj 1974.
00101.000	13) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 5. februar 1975.

UDDRAG AF

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om fredning af et område ved Dybbøl og Vem-
mingbund i Sønderborg og Broager Kommuner,
Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

REG. NR. 07770.000§ 16. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende fredningskendelser og -deklarationer ophæves:

REG. NR.

00101.000	1) Overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.
00101.000	2) To deklarationer af 25. april 1924, tinglyst 2. maj 1924.
00145.000	3) Overfredningsnævnets kendelse af 22. juli 1926.
00101.000	4) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1939.
00917.000	5) Deklaration af 19. februar 1944, tinglyst 1. marts 1944.
01280.000	6) Overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950.
01265.000	7) Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1952.
01859.000	8) Overfredningsnævnets kendelse af 9. december 1952.
00101.000	9) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. december 1953.
00101.000	10) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 25. august 1955.
00101.010	11) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 med tillægs-
kendelser af 31. december 1969 og 7. april 1970.
05769.000	12) Fredningsnævnets kendelse af 17. maj 1974.
00101.000	13) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 5. februar 1975.

7/11-1963

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1963, den 7. november, afsagde Overfredningsnævnet på grundlag af skriftlig og mundtlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1646/63 vedrørende fredning af arealer ved Dybbøl Skanser.

I den af fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds den 22. januar 1963 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 29. marts 1961 opfordrede Historisk samfund for Als og Sundeved nævnet til at indlede fredningssag vedrørende ejendommen art.nr. 44, 80, 333 og 334 af Dybbøl ejerlav og sogn, "Fårefarmen" kaldet, idet det af oplysninger i dagspressen fremgik, at arealet var solgt til udstykning.

Der holdtes i den anledning den 4. maj 1961 et møde, til hvilket ejerne og en række interesserede var indkaldt. På mødet bekræftede ejerne, at Fårefarmen var erhvervet med henblik på bebyggelse, idet han oplyste, at der påtænktes åben og lav bebyggelse til beboelse samt muligt forretningsbyggeri og hotel.

På mødet sluttede Danmarks Naturfredningsforening sig til den fremsatte fredningsbegæring og rejste endvidere ved skrivelse af 3. maj 1961 fredningssag vedrørende et større område

på begge sider af skanserne V og VI (Kongeskansen), VII, VIII, IX og X, idet der vedrørende hele området nedlagdes følgende fredningspåstand:

"Området må ikke bebygges. Herfra dog undtaget bygninger som er nødvendige af hensyn til de eksisterende landbrug. Disses placering og udformning skal dog godkendes af fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening. Ændringer fra almindeligt landbrug til gartnerier tillades ikke.

Opstilling af boder, skure, mæster og andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

Der må ikke foretages træplantning på de nu træfrie arealer.

Ændring af terrænformerne ved afgravning og opfyldning er ikke tilladt.

Camping skal ikke være tilladt.

Anlæg af stier ud over de allerede eksisterende må ikke finde sted.

Påtaleret tillægges fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening."

I skrivelsen anførtes til støtte for fredningspåstanden:

"Ved en sådan fredning kan Dybbøl Bjærgs karakteristiske profil bevares som et led i landskabet, hvor det ellers ved en fortsat udvikling som den igangværende vil blive ændret til en del af bebyggelsesområdet.

For byen Sønderborg er denne friholdelse også af stor betydning, idet byens særlige charme for en stor del ligger i samspillet mellem byen på den ene side af sundet og landskabet på den anden. I virkeligheden er det en meget uheldig udvikling,

der i de senere år er sket, ved at man har ladet byggeriet udvikle sig så stærkt på skråningerne fra Alssund op ad Dybbøl Bjærg. Byens udvikling bør ledes ad andre veje.

Dybbøl Bjærgets vestside er endnu ikke kommet i farezonen, men en udvikling af Dybbøl by kan ske når som helst, og da må disse skønne karakterfulde skråninger ikke kompromitteres. Fra Dybbøl landevej er der henover dette område en storslået udsigt mod nord med Alssund og Als i baggrunden, som denne fredning ligeledes vil medvirke til at bevare.

Mod nord må der etableres en forbindelse mellem Dybbøl Bjærg fredningen og Alssund.

Ud over den landskabelige begrundelse for fredningen af Dybbøl Bjærg må man også se på, at den indgår som et led i bevarelsen af vore nationale mindesmærker på Dybbøl Banke, der ved de store fredninger på sydsiden af Dybbøl Landevej gennem de forløbne årtier har fået en mulighed for at overleve, men som fuldstændig vil skifte karakter, hvis man ikke fortsat kan holde Dybbøl Bjærg fri for bebyggelse.

Hvert år kommer der tusinder af besøgende på disse steder - en bebyggelse op til skanserne, hvorfra der er en pragtfuld udsigt over de omgivende landskaber og byen, - vil være en national og landskabelig vandalisme."

Under mødet protesteredes der fra Dybbøl kommunes side mod fredningen, idet det gjordes gældende, at fredningen gjorde indgreb i de af Dybbøl kommune lagte planer om bebyggelse af arealerne i henhold til en af kommunen udarbejdet dispositionsplan, hvorefter hovedparten af arealet mellem skansekedén, nuv. Aabenraavej og Gl.Aabenraavej ialt ca. 33 ha udlægges til bolig-

byggeri, medens et mindre område omfattende det nuværende kolonihaveområde med nogle tilstødende gartneri- og landbrugsarealer, ialt ca. 10 ha, tænkes bibeholdt som grønne områder, medens et ca. 2 ha stort areal øst for Gl.Aabenraavej tænkes udlagt som industriområde.

Ved mødets afslutning afsagdes foreløbig kendelse om, at den påtænkte udstykning og bebyggelse af Fårefarmområdet skulle stilles i bero.

Der afholdtes herefter den 25. maj 1961 et møde, til hvilket møde samtlige lodsejere i området samt vedkommende panthavere og andre i ejendommene interesserede var indkaldt overensstemmende med reglerne i naturfredningslovens - lovebekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 - § 10.

Efter forhandling og besigtigelse frafaldt Danmarks Naturfredningsforening fredningspåstanden vedrørende arealer vest for lavningen nedenfor skanserne samt en række allerede udstykkede byggegrunde langs den offentlige vej - bivej nr. 8 - og et areal nord herfor og endvidere et lavtliggende areal af art.nr. 29 ved hovedvej 8.

Det område, foreningen herefter har påstået fredet, er indtegnet med grønt på sagens bilag 28. Om dets nærmere afgrænsning henvises til nedenstående bemærkninger.

Efter mødet udsattes sagen til forelæggelse for forskellige institutioner.

Dybbøl skansenævn har i skrivelse af 7. juli 1961 udtalt, at man fra skansenævnets side må støtte, at der sker en fredning af de arealer, der begrænses af en højderyg, som ses fra Kongeskansen mod øst, samt at arealerne mellem Kongeskansen, skanse VIII og IX bliver friholdt for bebyggelse.

Nationalmuseet har i skrivelse af 30. oktober 1961 bl.a. udtalt følgende:

"Det forekommer umiddelbart forbavsende, at der her kan fremkomme planer om kommerciel udnyttelse i form af udparcellering af jord, der indtager en så stor plads i landets nationale og historiske bevidsthed. Hele Dybbølbjerg er at betragte som vort måske betydeligste historiske mindesmærke, så betydeligt, at det er ganske overflødigt i denne forbindelse nøjere at argumentere for dets værdi.

Dybbøl er desværre allerede hårdt trængt af bebyggelse og skammeligt skændet af de usmageligheder, der følger i turismens kølvand, men stadig formår stedet ved sine historiske minder som ved sine store landskabelige skønhedsværdier at gøre indtryk på de besøgende, der trækker ind på de nogenlunde uberørte arealer på begge sider af landevejen. Sydsiden af banken med udsigt over Vemmingbund skulle nu ved fredning være sikret mod yderligere skæmmende bebyggelse. Det havde været naturligt på et tidligere tidspunkt at sikre bankens omgivelser til alle sider, og de foreliggende byggeplaner gør en fredning til de øvrige sider påtrængende nødvendig.

Museet kan på det varmeste anbefale de igangværende fredningsbestræbelser, der bør følges op af en byplanvedtægt for området i videste forstand; det er muligt, man herunder yderligere bør stræbe imod at udvide de arealer, der skal friholdes for bebyggelse, navnlig mod øst. Det er vel overhovedet et spørgsmål, om det byplanmæssigt er rigtigt, at der opstår en alt for stor bydannelse på Sundeved, idet det må forekomme mere rationelt, om Sønderborgs kommende udvidelse finder sted på Als,

og under alle omstændigheder betragtes som et gode for byen at bevare de store frie og smukke arealer på Dybbøl så uberørt som muligt."

Boligministeriets kommitterede i byplansager har i skrivelse af 22. marts 1962 bl.a. vedrørende ovennævnte dispositionsplan udtalt følgende:

"Dybbøl kommune deltager i samordningsudvalget for Sønderborg, Ulkebøl og Dybbøl kommuner, og en skitse til en dispositionsplan for den østlige del af kommunen mellem Aabenraa landevej, Gl.Aabenraa landevej og Flensborgvej, blev på et møde i oktober 1960 forelagt udvalget til orientering. Samordningsudvalget kunne i princippet tiltræde skitsen som grundlag for den videre planlægning af området, uden at man dog herved tog stilling til spørgsmålet om det foreslåede byplanområdes afgrænsning. Skitsen har ikke været forelagt boligministeriet, og et endeligt forslag til dispositionsplan for det pågældende område foreligger endnu ikke.

Bl.a. som følge af den i den seneste tid skete stigning i byggeaktiviteten inden for ovennævnte område har Dybbøl sogneråd søgt om optagelse i det nedsatte byudviklingsudvalg for Als, og byplannævnets provinsafdeling har tiltrådt, at kommunen inddrages under byreguleringsloven.

Selv om det på nuværende tidspunkt ikke med sikkerhed kan siges, hvor store og hvilke arealer i Dybbøl kommune, der vil blive udlagt til bymæssig bebyggelse i den kommende byudviklingsplan, må det dog formodes, at byudviklingen i det væsentlige vil blive søgt koncentreret til ovennævnte områder, som ligger op til kommunegrænsen til Sønderborg kommune.

Efter den kommitteredes opfattelse bør den bymæssige udvikling i Dybbøl begrænses mest muligt i kommunens østlige del og iøvrigt kun tillades i et begrænset omfang i direkte tilslutning til de eksisterende byer Dybbøl og Ragebøl, således at bl.a. ejendommene umiddelbart vest for Dybbøl skanser henføres til yderzone. Herved bliver det imidlertid kun muligt at friholde de pågældende arealer for bymæssig bebyggelse, medens bygninger til landbrug og andre på stedet naturlige formål fortsat vil kunne opføres alene med de begrænsninger, som følger af bygnings- og fredningslovgivningen m.v.

Under hensyn hertil, og da byudviklingsplaner endvidere kun udarbejdes for perioder på normalt 15 år, skal man, idet man henviser til Nationalmuseets udtalelse af 30. oktober 1961, som den kommitterede i det hele kan tilslutte sig, henstille til overvejelse, at det foreslåede fredningsområde udvides mod vest og om muligt også mod øst, således at det bliver muligt - bl.a. af hensyn til udsigten fra skanserne - effektivt at sikre bankens omgivelser."

Efter at have modtaget de pågældende udtalelser afholdt nævnet møde den 2. juli 1962 og besluttede da at udarbejde udkast til fredning af et noget mindre areal, idet nævnet var af den opfattelse, at det ikke af hensyn til beskyttelsen af skanserne var nødvendigt at frede i det af Naturfredningsforeningen krævede omfang. Nævnets skitse, der fremgår af kortet bilag 30, forelagdes på et møde den 1. oktober 1962, til hvilket møde lodsejerne samt de øvrige i sagen interesserede var indkaldt. På mødet fastholdt Naturfredningsforeningen sin påstand og kunne ikke indgå på en begrænset fredning, hvilket støttedes af Natur-

fredningsrådet og Nationalmuseet. Efter forhandling med lods-ejerne vedrørende deres erstatningskrav optog nævnet herefter sagen.

Om de tidligere fredninger i området skal bemærkes:

Ved deklaration af 24. april 1924 er pålagt forskellige arealer af art.nr. 115, 262 og 295 samt 61 og 15 den rådighedsindskrænkning, at arealerne ingensinde må bebygges, medmindre statsministeriet i hvert enkelt tilfælde meddeler tilladelse dertil. Sådan tilladelse kan kun meddeles med hensyn til bygninger, der tjener til landbrugsøjemed eller til beboelse, og som har højst 2 etager uden kvist eller mansard. Der må ikke uden samtykke anbringes standere til elektriske stærkstrømsledninger, telefon- eller telegrafpæle eller lignende indretninger, som kan virke skæmmende eller forstyrrende i landskabet. Hvis i tidens løb enten ^{de nu på arealet/} ~~entenværende~~ træer eller buske eller de senere plantede træer eller buske måtte antage sådan størrelse, at de efter den påtaleberettigede myndigheds skøn virker skæmmende, skal den påtaleberettigede myndighed kunne forlange dem fjernede. Arealerne må kun benyttes til agerbrug og gartneri.

Ved deklaration af 3. maj 1924 er det pålagt arealer af art.nr. 117 tilsvarende deklaration.

Ved fredningsnævnets kendelse af 2. august 1939 stadfæstet af overfredningsnævnet den 7. oktober 1939, er art.nr. 320 fredet mod bebyggelse af enhver art og mod beplantning over buskvæksthøjde samt mod enhver anden foranstaltning, der kan virke hindrende for udsigten mod syd fra Kongeskansens sydlige hovedindgang over Vemmingbund, eller som kan virke skæmmende. Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet og Dybbøl skansenavn i

forening eller hver for sig.

Ved fredningsnævnets kendelse af 23. januar 1950 og overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950 er denne fredning udvidet til tillige at omfatte art.nr. 395.

Ved deklaration af 26. juli 1940 har Sønderborg amtsråd som ejer af art.nr. 158, på hvilket art.nr. "Dybbølsten" er beliggende, bestemt, at stenen skal forblive henliggende i sin naturlige tilstand og derfor ingensinde må udsættes for nogen ødelæggende behandling. Fredningen omfatter tillige arealet om stenen - det fornævnte art.nr. 158 - som skal holdes indhegnet, dog at der skal være adgang for almenheden til at betrede grundstykket og besigtige stenen. Hegnet må ikke være så højt, at det hindrer udsigten udefra til stenen. På grundstykket må iøvrigt ikke findes anden bevoksning end græsbevoksning, og affald må ikke henkastes på arealet. Gravning må kun finde sted, når det er nødvendigt for at holde arealet i sømmelig stand. Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet.

Ved fredningsnævnets kendelse af 6. maj 1952, stadfæstet af overfredningsnævnet den 9. december 1952, er arealer af art.nr. 117 fredet således, at arealerne ikke må bebygges, hvorhos arealerne er fredet mod beplantning over buskhøjde samt mod enhver anden foranstaltning, der kan virke hindrende for udsigten fra Dybbølskanserne IX og X over arealet, eller som kan virke skæmmende.

Nævnet kan tiltræde, at et betydeligt område omkring Dybbøl skanser på grund af dets skønhed, beliggenhed og ejendommelighed har væsentlig betydning for almenheden, og at det derfor, idet de tidligere foretagne fredninger ikke er til-

strækkelige, bør fredes efter lovens § 1. Dette gælder i særlig grad de arealer, der ligger på den side af skanserne, hvorfra angrebet iværksattes i 1864, samt arealet mellem skanserne samt udsigten fra Kongeskansen mod vest, nord og øst og arealerne op mod Kongeskansen. Nævnet finder imidlertid ikke, at de grunde, der motiverer en fredning, gør sig gældende med samme styrke for hele området, og finder særligt, at det er unødvendigt at frede en række arealer, der ligger op mod Sønderborg by og enten så lavt, at arealerne ikke kan ses fra Kongeskansen, eller så lavt og i en sådan afstand fra Kongeskansen, at udsigten herfra ikke skæmmes ved bebyggelse med parcelhuse. Nævnet bemærker herved, at udsigten fra den mod øst tilbagetrukne af offentligheden lidet besøgte skanse VII mod øst over Sønderborg by og havn ikke i sig selv findes at kunne begrunde en fredning, og at det samme gælder udsigten fra arealerne omkring Dybbølsten, og bemærker herved iøvrigt, at disse sidste arealer på dispositionsplanen er udlagt som grønt område. Der findes endvidere ikke tilstrækkelig anledning til at frede forskellige andre lavt beliggende arealer ved Sønderborg-Aabenraa og Sønderborg-Graasten landeveje, idet de nu i lovens § 25 indeholdte begrænsninger af adgangen til bebyggelse langs landevej findes at indeholde tilstrækkelig beskyttelse.

For så vidt angår de tidligere fredede områder finder nævnet det hensigtsmæssigt, at disse områder tillige pålægges rådighedsindskrænkning af samme indhold som de øvrige områder.

Vedrørende omfanget af fredningen og dens begrundelse henvises iøvrigt til det nedenfor vedrørende de enkelte arealer anførte.

Vedrørende de i anledningen af fredningen rejste erstatningskrav henvises ligeledes til de vedrørende de enkelte ejendomme gjorte bemærkninger.

Vedrørende de enkelte ejendomme bemærkes følgende:

Art.nr. 25, tilhørende gårdejer Hans Hansen, jun.

Naturfredningsforeningen påstår fredet parcel 197/24, kortblad 7, samt parcel 185/30 og 186/30, kortblad 3, af areal hhv. 0,3050 ha, 5,8793 ha og 0,0126 ha.

Nævnet finder, at det er unødvendigt at frede den del af parcel 185/30, kortblad 3, der ligger vest for en linie trukket fra det nordøstre hjørne af art.nr. 29 til vejgaflen neden for bakken, hvor vejen fra Dybbøl by mødes med vejen fra hovedvejen til tyrestationen, således at der fredes et areal på ialt ca. 3,6 ha. Nævnet skal herved bemærke, at det areal, der undtages fra fredningen, er lavt beliggende og beliggende uden for den linie, der kan trækkes i forlængelse af fredningslinien langs foden af bakkerne vest for skanserne.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt en erstatning for fredningen på 5 kr. pr. m² af det fredede areal.

Ejendommens samlede areal er på 19,2865 ha. Ejendomsværdien er 112.000 kr., grundværdien er 51.300 kr. Parcel 186/30, kortblad 3, er behæftet med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte areal er iøvrigt behæftet med byggelinie og adgangsbe-grænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for det areal - 1,7455 ha - der ligger mere end 100 m fra landevejen eller 17.455 kr. Det bemærkes herved, at der ikke er bebyggelse vest for ejen-

dommen art.nr. 424, og at arealet indenfor 100 m fra vejen er fredet efter § 25, stk. 4, i naturfredningsloven - lovbekendtgørelse nr. 194 af 16. juni 1961.

Art.nr. 19, 115, 262 og 395, tilhørende gårdejer Asmus Poulsen
Petersen

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter parcel 126/28, 125/27, 124/26, 123/25 etc, kortblad 3, og parcel 275/26 etc, kortblad 6, af art.nr. 19 af areal 3,2883 ha, 3,2641 ha, 1,2348 ha, 3,2086 ha, 2,4830 ha, ialt 13,4788 ha samt endvidere art.nr. 115, 262 og 395 af areal hhv. 5,681 ha, 1,0151 ha og 0,1698 ha, hvilke sidste 3 art.nr. som ovenfor anført er fredet i 1924 og 1950.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt i erstatning for fredningen af parcel 124/26, kortblad 3, af art.nr. 19, 2 kr. pr. m² og for de øvrige arealer af art.nr. 19: 4 kr. pr. m², medens han ikke har påstået sig tilkendt erstatning vedrørende de tidligere fredede arealer. Han har oplyst, at der til ham har været rettet forespørgsel om køb af jord til byggegrunde, men han har aldrig villet sælge. Han har villet afvente, at art.nr. 15 blev udstykket og har iøvrigt påregnet, at hans jorder på et eller andet tidspunkt ville blive fredet.

Ejendommens samlede areal er på 21,5331 ha. Ejendomsværdien er 105.000 kr. og grundværdien 49.100 kr.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejerer passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for hele det ikke tidligere fredede område, 13,4788 ha, eller 134.788 kr.

Art.nr. 20, tilhørende Johannes Mathiesen og hustru Anne Marie
Mathiesen

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det

hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 180/32 etc, kortblad 4, og parcel 131/6, kortblad 3, af areal hhv. 3,4051 ha og 3,3329 ha, ialt 7,7380 ha.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt i erstatning 4 kr. pr. m². Han har oplyst, at arkitekt Brix i maj 1961 til ham har rettet forespørgsel om køb af parcel 180/32, kortblad 4, til udstykning for en pris af 4 kr. pr. m².

Ejendommens samlede areal er på 17,5358 ha. Ejendomsværdien er 130.000 kr. og grundværdien 50.000 kr.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af hele arealet, 7,7380 ha, eller 77.380 kr.

Art.nr. 32, tilhørende landmand Hans Ingemann

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 187/29 og parcel 188/29, kortblad 3, af areal hhv. 1,2421 ha og 0,0128 ha.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt erstatning 6 kr. pr. m², idet han har anført, at han ville kunne sælge byggegrunde til 8 kr. pr. m². Han har for nævnet fremlagt en efter fredningssagens rejsning i februar 1962 udarbejdet udstykningsplan, hvorefter der af arealet kan udstykkes 11 byggegrunde, og han har anført, at han før sagens rejsning har haft henvendelser om køb af byggegrunde.

Ejendommens samlede areal er på 4,3437 ha, ejendomsværdien er 60.000 kr. og grundværdien 14.000 kr. Parcel 188/29, kortblad 3, er belagt med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte område er iøvrigt behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal - 0,2803 ha - der ligger mere end 100 m fra landevejen, eller 2.803 kr. Der henvises til det vedrørende art.nr. 25 anførte.

Art.nr. 288, tilhørende Dybbøl kommune

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af art.nr. 288 af areal 0,6772 ha.

Sognerådet har påstået erstatning på linie med de øvrige lodsejere.

Arealet, der er ubebygget, har en grundværdi på 2.700 kr. Det er behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal - 0,2905 ha - der ligger mere end 100 m fra landevejen, eller 2.905 kr. Der henvises herved til det vedrørende art.nr. 25 anførte.

Art.nr. 61, 206 og 320, tilhørende landmand Hans Hamann Christensen

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 314/126, 315/127 etc, 316/0.125 etc, 317/125 etc, 318/117 123, 319/118, 343/118, 445/113, 480/113 og 481/114, kortblad 6, af art.nr. 61, af areal hhv. 2,4098 ha, 0,1664 ha, 0,3152 ha, 0,4366 ha, 1,1064 ha, 0,3800 ha, 0,9624 ha, 0,0101 ha, 0,1004 ha og 0,0875 ha, samt parcel 266/112, 442/94 og 443/94, kortblad 6, af art.nr. 206, af areal hhv. 0,1882 ha, 0,0735 ha og 0,0234 ha, og art.nr. 320 af areal 0,2753 ha.

De anførte arealer af art.nr. 61, bortset fra parcel 445/113, 480/113 og 481/114, er fredet ved deklaration af 24. april 1924. Art.nr. 320 er fredet i 1939.

Lodsejeren har for de ikke tidligere fredede arealer af art.nr. 61 og 206 - ialt hhv. 0,1980 ha og 0,2851 ha - påstået sig tilkendt en erstatning på 2 kr. pr. m², men har ikke iøvrigt påstået erstatning.

Ejendommens samlede areal er på 6,7062 ha. Ejendomsværdien er 50.000 kr. og grundværdien 16.000 kr. Parcel 445/113, kortblad 6, af art.nr. 61 og parcel 443/94, kortblad 6, af art. nr. 206 er behæftet med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte område er iøvrigt behæftet med byggelinie og adgangs-begrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal, for hvilket der er påstået erstatning, bortset fra oversigtsarealerne, 0,4831 ha ÷ 0,0101 ha ÷ 0,0234 ha, eller 0,4496 ha - ialt 4.496 kr.

Art.nr. 413, 414 og 415, tilhørende I/S Dybbøl Bankes Vandværk

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tilslutte sig, omfatter de nævnte tre art.nr. af areal hhv. 0,0274 ha, 0,0085 ha og 0,0790 ha. Med godkendelse af fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening skal der kunne ske ombygning af og tilbygning til de på art.nr. 413 og 414 værende vandindvindingsanlæg.

Vedrørende pumpehuset på art.nr. 414 bemærkes, at vandværket den 28. maj 1955 overfor nævnet har forpligtet sig til at sørge for beplantning af sydsiden og vestsiden af pumpehuset med

vildvin og nordsiden med hyld.

Der er ikke af ejerne nedlagt påstand om erstatning.

Art.nr. 15, 36, 295 og 381, tilhørende gårdejer Christen Iversen

Naturfredningsforeningens påstand omfatter parcel 31, 72/43 og 248/30, kortblad 4, den del af parcel 602/3, kortblad 6, der ligger vest for ejendommens indkørselsvej fra nord, parcel 4, 5, 6, 7, 512/15, 168/8, 270/11, 305/11 etc, 511/16 og 513/15, kortblad 6, alt af art.nr. 15, af areal hhv. 0,5406 ha, 0,1282 ha, 2,2245 ha, ca. 0,91 ha, 0,2088 ha, 0,3989 ha, 0,1119 ha, 2,4500 ha, 0,3495 ha, 1,3748 ha, 1,4973 ha, 1,9486 ha, 1,3974 ha og 0,1408 ha, samt endvidere parcel 525/17, kortblad 6, af art.nr. 36, af areal 3,0990 ha, art.nr. 295, af areal 0,0869 ha, og art.nr. 381, af areal 3,2843 ha.

Nævnet kan tiltræde, at art.nr. 381, der ligger i umiddelbar nærhed af Kongeskansen, samt arealet omkring skanse VII - parcel 305/11, kortblad 6 - og vejparcellen, parcel 513/15, kortblad 6, af art.nr. 15, fredes. Parcel 305/11 er tidligere fredet ved deklaration af 24. april 1924.

Nævnet finder, at det til beskyttelse af udsigten fra Kongeskansen mod nordøst endvidere er nødvendigt at frede et areal, der danner afslutningen af bakketoppen omkring skanse VII, og som begrænses af en linie langs østsiden af vejen, parcel 512/15 mod nord til den ved vejen liggende tyske soldatergrav - nordvestlige hjørne af parcel 511/16, kortblad 6 - samt en ret linie derfra til det punkt, hvor skansestien går mod vest, til skanse VIII - sydøsthjørnet af stiparcellen 313/126, kortblad 4, samt af skansestien, og således omfatter parcel 270/11, samt 0,1717 ha og 0,1880 ha af parcel 168/8 og 512/15 - ialt nord

for skanse VII 1,8570 ha.

For så vidt angår de øvrige arealer skal bemærkes foreløbig, at den del af parcel 525/17, kortblad 6, af art.nr. 36, der ligger øst for vejen forbi Dybbølsten, samt art.nr. 295 og parcel 4, kortblad 6, af art.nr. 15, efter dispositionsplanen indgår i et grønt område omkring "Dybbølsten", medens de øvrige er udlagt som 2-etape boligbyggeri.

Fra Kongeskansens nordøstre hjørne kan man se en del af marken, parcel 248/30, samt den øverste af ejendommens ret høje bygninger på parcel 5 samt endvidere taget af enkelte af de nord for parcel 248/30 opførte huse. Fra Kongeskansen ved indgangen kan man alene se toppen af de høje træer omkring ejendommens bygninger, men hverken disse eller nogen del af arealerne.

Under henvisning til det således anførte, og at arealerne ligger i en afstand af mere end 400 m fra Kongeskansens nordøstlige hjørne og i lavere niveau, finder nævnet ikke en fredning af disse arealer tilstrækkeligt begrundet. Det bemærkes herved for så vidt angår arealerne omkring Dybbølsten, at den tidligere iværksatte fredning findes tilstrækkelig, og at det ikke kan tillægges afgørende betydning, at der skabes forbindelse mellem "Dybbølsten" og skansearealerne.

Lodsejeren har for fredningen af art.nr. 381 og området nord for skanse VII påstået sig tilkendt en erstatning på 4 kr. pr. m².

Som begrundelse for erstatningspåstanden har ejeren henvist til, at han ved købekontrakt af 11. oktober 1962, der afløser overenskomst af 5 juli 1962, til murermeister Johann C. Nielsen har solgt et areal på ca. 5 ha for en pris af 5 kr. pr.

m² samt overtagelsen af afgiftspligtig grundstigning. Det pågældende areal omfatter den del af parcel 3, der ligger øst for indkørselsvejen fra nord, samt parcel 542/1 og 355/2, kortblad 6.

Ved den nævnte overenskomst har ejeren tillige indrømmet Johann C.Nielsen forkøbsret til de arealer af ejendommen, der er egnet til bebyggelse, og som ikke bliver fredet, medens Johann C.Nielsen har indrømmet ejeren forkøbsret på de arealer af art.nr. 44 m.v., der måtte blive fredet.

Ejeren har endvidere henvist til, at art.nr. 233 af kreaturhandler Børge Ohrt, Sønderborg, er solgt til bygmester A.G.Teichert, Sønderborg, til udstykning og boligbyggeri for 5 kr. pr. m².

Nævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for art.nr. 381 og 1,50 kr. pr. m² for arealet nord for skanse VII eller:

3,2843 ha à 1 kr. pr. m ²	32.843 kr.
--------------------------------------	------------

1,8570 ha à 1,50 kr. pr. m ²	<u>27.855 kr.</u>
---	-------------------

ialt 60.698 kr.
=====

Art.nr. 44, 80 og 334, tilhørende murermeister Johann C.Nielsen

Foreløbig bemærkes, at ejendommen, da fredningssagen blev indledt, omfattede art.nr. 44, 80, 333 og 334, at ejendommens bygninger og et areal deromkring den 16. august 1961 er udstykket som art.nr. 516 og derefter frasolgt, at art.nr. 333 i forbindelse med denne udstykning er indlagt under art.nr. 334, og at ejendommen herefter omfatter art.nr. 44, 80 og 334, af areal hhv. 1,0016 ha, 1,7544 ha og 6,6278 ha.

Naturfredningsforeningens fredningspåstand omfatter hele ejendommen.

Det pågældende areal, der omfatter Fårefarmens jorder, er beliggende i en afstand af fra ca. 80 til 650 m fra Kongeskansen. Det er meget kuperet. Den vestlige del af arealet kan overses fra Kongeskansen, medens den østlige del skjules af forskellige bakketoppe. Arealets østgrænse ligger ca. 20 m under Kongeskansen og ca. 10 m under en sigtelinie, trukket fra Kongeskansen hen over den bakketop, der begrænser udsigten.

Fredningsnævnet, der efter terrænforholdene fandt det unødvendigt, at hele det heromhandlede areal blev fredet mod bebyggelse, og at det måtte være muligt at udarbejde en tilfredsstillende bebyggelsesplan for den østlige del af arealet, således at bebyggelse og større beplantning af bakketoppe blev undgået, foreslog i den foreslåede skitse fredningen begrænset således, at egentlig fredning alene iværksattes vedrørende arealet vest for en linie fra det nordlige hjørne af art.nr. 309 til den østlige ende af det nord herfor værende tjørnehegn og herfra ca. 30 m mod vest langs hegnet og herfra i en ret linie mod det sydøstre hjørne af Fårefarmens veranda til skellet til art.nr. 516, og således at bebyggelse på den øst for linien værende del af arealet kun kunne ske efter en godkendt bebyggelsesplan.

Naturfredningsforeningen anførte heroverfor i mødet den 1. oktober 1962, at enhver bebyggelse, der ville kunne ses fra Kongeskansen, ville virke skæmmende, og fremhævede, at bakkelinien ikke måtte berøres af bebyggelse.

Efter det anførte, og når henses til, at den østligste del af arealet set fra Kongeskansen ligger væsentlig under bakkammen, finder nævnet, at fredningsgrænsen kan fastlægges som en linie fra vesthjørnet af art.nr. 332 til det sydøstre hjørne af

art.nr. 516, således at arealet vest for linien, 7,4937 ha, fredes, og arealet øst for linien, 1,8901 ha, undtages. Fredningsområdet omfatter således hele art.nr. 44 og 80 og 4,7377 ha af art.nr. 334.

Lodsejeren, murermester Johann C.Nielsen, har påstået sig tilkendt erstatning, beregnet således:

- a. for det areal, der fredes helt, 4,20 kr. pr. m²,
- b. for tab ved forgæves projektering 2.290 kr.,
- c. for tab ved uheldig form af restarealet 3 kr. pr. m² af 10% af dette,
- d. for tab ved forsinkelse som følge af fredningssagen i tiden fra 4/5 1961 - 30/9 1962 17.482,81 kr. samt yderligere 1.035 kr. pr. måned.

Af erstatningen er påstået renter 6% p.a. fra 1. oktober 1962 at regne, hvorhos der er påstået tillagt erstatning for udgifter til advokatbistand.

Murermester Johann C.Nielsen har nærmere anført, at han vel har skøde på ejendommen, men at han har dette for et konsortium, bestående af ham selv samt direktør H.Brok - Brok & Co. A/S, Sønderborg, og ingeniør E.Sloth Møller, Sønderborg. Konsortiet har erhvervet arealet med det formål at gøre arealet, på hvilket der ikke hviler landbrugsforpligtelse, byggemodent ved gennemførelse af vej- og kloakanlæg m.m., for derefter at udstykke og bebygge de herved fremkomne byggegrunde og endeligt at sælge de på arealet opførte ejendomme.

Til støtte for det under a) nævnte erstatningskrav har ejeren henvist til, at han - efter at fredningssagen har forhindret byggeri på de erhvervede arealer - har erhvervet de ovenfor nævnte arealer af art.nr. 15 til en pris af 5 kr. pr. m², og at

arealet, såfremt det skal bibeholdes som landbrugsjord, ikke har større værdi end 0,80 kr. pr. m². Ejeren har endvidere henvist til den ovennævnte handel vedrørende art.nr. 233.

Ejeren har endvidere henvist til, at der inden fredningssagen af Fårefarmens areal er solgt et areal på ca. 10.000 m² til fa. Juhls Boligmontering for en pris af 4 kr. pr. m². Af købesummen for arealet er der den 14/4 1961 betalt 25.000 kr.

Det under post b) nævnte beløb er honorar til ingeniør E.Sloth Møller for udarbejdelse af skitseprojekt og kloakanlæg til ca. 9 ha ved Fårefarmen, beregnet efter ingeniørforeningens honorarregler, takstklasse VII a og VI a. Projekteringen er afsluttet ved tegning af 24. marts 1961.

Vedrørende det under c) nævnte krav har ejeren nærmere anført, at det restareal, der forbliver til rådighed for byggeri, får en meget uheldig form. Uhensigtsmæssig form medfører erfaringsmæssigt, at der opstår uudnyttede arealer på ca. 10% af det samlede areal.

Vedrørende det under d) nævnte krav har ejeren henvist til følgende af revisionsfirmaet C.Jespersen, Sønderborg, udarbejdede driftsoversigt for perioden fra 4. maj 1961 til 30. september 1962:

Indtægter:

Forpagtningsafgift	5.597,78 kr.
Renteindtægt af pantebrev grosserer N.Th.Riis, Sønderborg,	1.950,00 kr.
	7.547,78 kr.

	trsp.	7.547,78 kr.
<u>Udgifter:</u>		
Afholdte bankrenter	5.914,04 kr.	
ejendomsskatter	1.519,14 kr.	
revision	389,57 kr.	
beregnet rente tilsvarende til møbelhandler Sv.Aa.Juhl	3.162,80 kr.	
beregnet forrentning af interessenternes indskudte kapital	<u>14.045,04 kr.</u>	<u>25.030,59 kr.</u>
Periodens driftstab svarende til ca. 1.035 kr. pr. måned.		17.482,81 kr.

På forbehold at der var misforhold mellem det for perioden 4/5 1961 til 30/9 1962 beregnede driftstab og den i ejendommen efter salget af ejendommens bygninger til grosserer Riis investerede kapital, og endvidere, at evt. rentedifference vedrørende tilgodehavendet hos grosserer Riis måtte være fredningssagen uvedkommende, da et sådant tab ville være opstået, selv om der ikke var blevet rejst fredningssag, har revisor fastholdt sin beregning, dog at der må ske en mindre korrektion, fordi salget til grosserer Riis først er sket pr. 1/8 1961.

Til belysning af forholdet er der dog af revisor og konsortiets advokat opstillet et beregnet driftsregnskab for året 1962 ud fra den forudsætning, at der ikke sker nogen ændringer i den resterende del af året. Et sådant regnskab, hvori ikke er medtaget pantebrevet fra Riis og investeringen dertil, vil stille sig således:

Nettoanskaffelsessum for den tilbageværende ejendom efter gennemførelsen af salget til Riis ca. 135.000 kr., 9% heraf	12.150,00 kr.
ejendomsskatter ca.	700,00 kr.
revision	<u>300,00 kr.</u>
ialt driftsudgifter:	13.150,00 kr.

	trsp.	13.150,00 kr.
÷ forpagtningsafgift ca.		<u>4.000,00 kr.</u>

driftsunderskud for 1962: 9.150,00 kr.
eller 762,50 kr. pr. måned.

Det er herved bemærket, at de 135.000 kr. er fremskaffet dels ved en af interessentskabet som sådan i Handelsbanken optaget kredit, dels ved indbetalinger fra interessenterne, hvilke indbetalinger er trukket på interessenternes kassekreditter i Handelsbanken, og endelig ved forskudsindbetalingen fra møbelhandler Juhl, der ligeledes skal have kassekreditrente. Handelsbankens kassekreditrente har siden 21/5 1961 andraget 9% p.a.

Hvis det her anførte tal lægges til grund ved beregningen af det driftstab, som fredningssagen har medført, bliver driftsregnskabet for tiden 4/5 1961 til 1/10 1962 reduceret til
12.886,25 kr.,
hvortil kommer yderligere driftstab 762,50 kr. for hver måned efter 1/10 1962, fredningssagen medfører, at sagen må ligge stille.

Ejendomsværdien - grundværdien er 23.500 kr. Ejendommen er behæftet med servitut om byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Ejendommen er erhvervet ved skøde af 16. marts 1961, lyst 20. april 1961 for en købesum af 225.000 kr., der er betalt kontant. Bygningerne og det deromkringliggende areal, art.nr. 516, er solgt for 100.000 kr., hvoraf en del er berigtiget ved overdragelse af anden ejendom og udstedelse af pantebrev.

Nævnet finder efter de foreliggende oplysninger om prisforholdene og med bemærkning, at væsentlige dele af arealerne

ville kunne udstykket og bebygges indenfor et ikke alt for fjern
tidspunkt, såfremt fredning ikke var sket, at burde bestemme er-
statning til 2 kr. pr. m² for arealet mellem fredningsgrænsen og
en linie fra nordøsthjørnet af art.nr. 44 til det nordligste punkt
af art.nr. 80 og 1 kr. pr. m² af arealet vest for denne linie.
Det østlige areal omfatter 5,3480 ha af art.nr. 334 og 80, og det
vestlige areal omfatter 1,1441 ha af disse art.nr. samt art.nr. 44
1,0016 ha eller ialt 2,1457 ha, således at erstatningen udgør:

5,3480 ha à 2 kr. pr. m ²	106.960 kr.
2,1457 ha à 1 kr. pr. m ²	<u>21.457 kr.</u>
	128.417 kr.
	=====

Herudover findes der ikke at tilkomme ejeren erstatning,
og nævnet skal herved anføre vedrørende det under b) nævnte krav,
at det ikke er godtgjort, at der lides tab ved restarealets form,
samt at erstatningsfastsættelsen er sket på grundlag af oplysnin-
ger om grundpriser i efteråret 1962, og at erstatningerne som ne-
denfor anført vil være at forrente med 5% årlig fra 1. oktober
1962, og at der, når erstatningen fastsættes efter de anførte
synspunkter, ikke er grundlag for at kræve de under b) og d) nævn-
te i ejerens personlige forhold begrundede poster erstattet. Det
bemærkes herved, at post b) vedrører arbejde udført af en af kon-
sortiets deltagere i forbindelse med købsovervejelser.

Art.nr. 516, tilhørende grosserer Niels Th.R. Ries

Ejendommen omfatter Fårefarmens bygninger og et areal
omkring disse, ialt 0,2729 ha.

Ejeren har for nævnet oplyst, at han har erhvervet ejen-
dommen for i bygningen at indrette motel. Han har i den anledning

påtænkt at ændre staldbygningen således, at stråtaget erstattes med eternittag, og således, at der indrettes værelser i staldbygningen både i den nederste etage og loftsetagen. I den anledning skal staldenes vinduer udskiftes, og der skal sættes kviste på taget. I tilslutning til det påtænkte motel agtes endvidere vest for bygningerne opført en bygning med ca. 20 værelser i to etager (1 etage + udnyttet loftsetage) i samme stil som de øvrige bygninger. For tiden anvendes bygningerne til beboelse og reparation af musikautomater.

Nævnet finder, at ejendommen, der ligger i fredningsområdet, bør fredes på linie med de øvrige arealer og således, at ændringer af de nuværende bygninger kun kan ske med godkendelse af Naturfredningsforeningen og fredningsnævnet. De påtænkte ændringer af staldbygningen kan ske, når der til taget anvendes mørk eternit, hvilket ejeren har erklæret sig villig til. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af den påtænkte bygning vest for bygningerne i stil svarende til ejendommens øvrige bygninger, når tegninger og beliggenhedsplaner er godkendt af fredningsnævnet.

Nævnet finder ikke, at der tilkommer ejeren, der har påstået sig tilkendt en passende erstatning for ulemperne ved fredningen, nogen erstatning.

Art.nr. 26 og 117, tilhørende gårdejer Peter Bonde

Naturfredningsforeningens påstand, således som denne er ændret i mødet den 25. maj 1961, omfatter dels arealer af art. nr. 26 øst for skanse IX og X - nemlig parcel 156/41 og 272/41, kortblad 4, af areal 0,3710 ha og 0,3005 ha, samt parcel 155/40 og 376/40, kortblad 4, af areal hhv. 3,0649 ha og 0,6465 ha,

bortset fra et mindre areal, der ligger øst for en ret linie trukket fra det nordvestlige hjørne af art.nr. 456 til det vestlige hjørne af art.nr. 494 - dels arealer af samme art.nr. vest for skanse IX og X, parcel 205/3, 111/4 og 110/4, kortblad 3, af areal hhv. 0,9252 ha, 3,1731 ha og 0,0790 ha - samt hele art.nr. 117, af areal ialt 5,4054 ha.

Af art.nr. 117 er parcel 184/32 etc, 183/42, kortblad 4, og parcel 133/5, kortblad 3, af areal hhv. 2,2989 ha, 0,1820 ha og 1,3934 ha - ialt 3,8743 ha, fredet ved deklaration af 3. maj 1924, hvorhos et areal - dele af parcel 282/42 og parcel 188/42, kortblad 4, ialt ca. 0,64 ha, er fredet i 1952.

Fredningsnævnet finder, at det til sikring af udsigten fra skanse IX og X mod nord er nødvendigt at frede yderligere et areal øst for det i 1952 fredede areal og indtil en linie trukket fra det østlige punkt af skansearealet parcel 187/42, kortblad 4, af art.nr. 208 over mod det sydlige hjørne af art.nr. 447. Det nævnte areal omfatter dele af parcel 188/42 og 282/42, kortblad 4, af art.nr. 117 og dele af parcel 155/40, 156/41 og 272/41, kortblad 4, af art.nr. 26, ialt ca. 0,82 ha. Derimod finder nævnet efter de pågældende arealers beliggenhed ikke tilstrækkelig anledning til at frede de øst for denne linie liggende arealer af art. nr. 117 og 26.

For så vidt angår arealerne vest for skansen finder nævnet, at den del af parcel 188/42 af art.nr. 117 - 0,3233 ha - der ligger vest for det i 1952 fredede område, bør fredes, men at der på grund af arealernes lave beliggenhed ikke findes tilstrækkelig anledning til at frede de vest for skanserne beliggende arealer af art.nr. 26.

Lodsejeren har for de ikke tidligere fredede arealer påstået sig tilkendt i erstatning 5 kr. pr. m² og for de i 1924 fredede arealer en erstatning på 1 kr. pr. m² i anledning af, at det nu forbydes at tage arealet i anvendelse til gartneri.

Lodsejeren har endvidere anført, at det på grund af byudviklingen kunne vise sig fordelagtigt eller nødvendigt for ham at afhænde ejendommens jorder nord for Sønderborg-Aabenraa landevej samt ejendommens bygninger, der ligeledes ligger nord for den nævnte vej. I så fald vil han, såfremt landbrugsforpligtelsen på hans jorder syd for landevejen ikke samtidig ophæves, være forpligtet til at opføre nye bygninger syd for landevejen. Da parcellerne 376/40 og 185/40, kortblad 4, ligger ret højt i forhold til landevejen, og der ikke er vejadgang til jorderne vest for skanserne, undtagen syd om disse, må bygningerne opføres på det areal, der ligger øst for det i 1952 fredede, og som nu fredes. Såfremt fredningen forhindrer en sådan bebyggelse, påstår han sig i anledning af forholdet en passende erstatning.

Til støtte for sin påstand om en erstatning på 5 kr. pr. m² af de ikke tidligere fredede arealer har lodsejeren henvist til, at han for nogle år siden har solgt 5 byggegrunde syd for landevejen til en pris af fra 4-6 kr. pr. m², og at han har solgt 4 grunde nord for landevejen og opnået en pris af 10 kr. pr. m² for den sidste.

Ejendommen, hvis samlede areal er på 23,6003 ha, har en ejendomsværdi på 140.000 kr. - heraf grundværdi 54.000 kr. Den er behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Nævnet finder, at erstatning for fredningen passende kan fastsættes til 2 kr. pr. m² for det areal, der ligger øst for det

i 1952 fredede areal og mere end 100 m fra landevejen - 416 m² af art.nr. 26 og 2234 m² af art.nr. 117, og 1 kr. pr. m² af de 3233 m² vest for skanserne, eller

2650 m² à 2 kr. 5.300 kr.

3233 m² à 1 kr. 3.233 kr.

ialt: 8.533 kr.

=====

Det bemærkes herved, at der vest for art.nr. 494 ikke er bebyggelse ved landevejen, bortset fra landbrugsbygningerne til ejendommen art.nr. 26 nord for landevejen og bygningerne til landbrugsejendommen art.nr. 31 syd for landevejen, og at der ikke er grundlag for at tilkende ejeren erstatning i anledning af de anførte hypotetiske ulemper.

Art.nr. 31, tilhørende landmand Nicolaj Christensen

Naturfredningsforeningens påstand omfatter fredning af den del af ejendommen, der ligger ved Sønderborg-Aabenraa landevej syd for denne landevej, ialt ca. 5,68 ha.

Fredningsnævnet finder ikke, at der er tilstrækkelig anledning til en egentlig fredning af arealet, der er ret lavt beliggende og iøvrigt delvis beskyttet mod bebyggelse efter reglerne om fredningslinier ved landeveje.

Art.nr. 45, tilhørende grænseoverbetjent Karl Peter Nielsen

Naturfredningsforeningens fredningspåstand, således som denne er ændret i mødet den 25. maj 1961, omfatter de dele af art.nr. 45, der ligger vest for den også ved art.nr. 26 og 117 omtalte linie fra det nordvestlige hjørne af art.nr. 456 til det vestlige hjørne af art.nr. 494.

Fredningsnævnet finder ikke efter arealets beliggenhed tilstrækkelig anledning til fredning.

Naturfredningsforeningen har under sagens behandling
frafaldet fredning af følgende ejendomme:

art.nr. 479, tilhørende maskinbygger Preben Juhl,
art.nr. 486, tilhørende elektriker Jens Kjærsgaard Sørensen,
art.nr. 496, tilhørende maskinarbejder Willy Skott,
art.nr. 249, tilhørende landmand Hans Jensen Bonde,
art.nr. 29, tilhørende landmand Jørgen Petersen Brock,
art.nr. 22 og 489, tilhørende Graasten-Sønderborg Kvægavler-
forening - arealer vest for lavningen vest for
skanserne.

Erstatningsbeløbene udgør efter det ovenfor anførte:

art.nr. 25	17.455 kr.
art.nr. 19 m.fl.	134.788 kr.
art.nr. 20	77.380 kr.
art.nr. 32	2.803 kr.
art.nr. 288	2.905 kr.
art.nr. 61 m.fl.	4.496 kr.
art.nr. 15 og 381	60.698 kr.
art.nr. 44 m.fl.	128.417 kr.
art.nr. 26 og 117	<u>8.533 kr.</u>

ialt: 437.475 kr.

=====

Erstatningsbeløbene forrentes med 5% årlig rente fra
den 1. oktober 1962.

Vedrørende udbetaling af erstatningen bemærkes, at
Sønderjyllands Kreditforening ved skrivelse af 23. maj 1961 som
panthaver i ejendommene art.nr. 25, 19 m.fl., 20, 26 og 117 samt
15 m.fl. har forbeholdt sig at kræve eventuelle erstatningsbeløb
indbetalt til afskrivning på gælden til foreningen. Iøvrigt er

der ikke af nogen panthaver rejst krav vedrørende erstatningerne.

Det bestemmes herefter, at erstatning til de nævnte lodsejere kun kan udbetales med panthaver-samtykke fra kreditforeningen, og at erstatningerne iøvrigt kan udbetales lodsejerne uden panthaver-samtykke.

Nævnet bestemmer overensstemmende med lovens § 17, stk. 2 - lovebekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 - at statskassen udreder $3/4$ af erstatningsbeløbene. Den resterende $1/4$ udredes efter § 17, stk. 1, af Sønderborg amtsfond.

Fredningsnævnet indstiller, at ni tiendedele af erstatningerne udredes af statskassen."

Konklusionen er sålydende:

"Området omkring Dybbøl skanser V - X fredes som ovenfor anført, og der udredes ligeledes som ovenfor anført følgende erstatninger:

Gårdejer Hans Hansen, jun.	17.455 kr.
gårdejer Asmus Poulsen Petersen	134.788 kr.
gårdejer Johannes Mathiesen og hustru Anne Marie Mathiesen	77.380 kr.
landmand Hans Ingemann	2.803 kr.
Dybbøl sognekommune	2.905 kr.
landmand Hans Hamann Christensen	4.496 kr.
gårdejer Christen Iversen	60.698 kr.
murermester Johann C. Nielsen	128.417 kr.
gårdejer Peter Bonde	8.533 kr.

Erstatningerne udredes med $3/4$ af statskassen og $1/4$ af Sønderborg amtsfond."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, og er derhos påanket af enkelte af de af kendelsen berørte lodsejere, nemlig murermester Johan C.Nielsen som ejer af art.nr. 44, 80 og 334, kaldet "Fårefarmen", grosserer Niels Th.R.Ries som ejer af de på fornævnte ejendom placerede bygninger og et areal omkring disse, art. nr. 516, og gårdejer Peter Bonde som ejer af art.nr. 26 og 117. Endvidere er sagen påanket af Danmarks naturfredningsforening efter forhandling med Nationalmuseet med påstand om væsentlige udvidelser, særligt mod øst og nord.

Overfredningsnævnet har den 10. juli 1963 besigtiget områderne og har i tilknytning hertil drøftet sagen med de anken- de samt andre i sagen interesserede, herunder repræsentanter for naturfredningsrådet, Nationalmuseet, Dybbøl Skansenævn, Historisk Samfund for Als og Sundevød, fredningsnævnet for Sønderborg amts- råds-kreds, Sønderborg amtsråd, boligministeriets kommitterede i byplansager samt Dybbøl kommune.

Overfredningsnævnet kan i henhold til de i kendelsen anførte grunde tiltræde, at fredning iværksættes, og kan ligeledes i alt væsentligt tiltræde dennes ved kendelsen fastslåede omfang, idet der dog af hensyn til de med fredningen forfulgte formål findes at burde foretages mindre udvidelser af de fredede områder, således som det nærmere er anført nedenfor ved de enkelte ejen- domme.

Videre finder Overfredningsnævnet, at den i naturfred- ningslovens § 25, stk. 4, indeholdte bestemmelse om 100 m-bygge- linie ved vej under hensyn til tidspunktet for sagens rejssning

ikke bør bringes i anvendelse i nærværende sag, hvorfor enkelte under hensyntagen til fornævnte bestemmelse fastsatte erstatningsbeløb vil være at korrigere i overensstemmelse hermed, jfr. nedenfor vedrørende gårdejer Hans Hansen som ejer af art.nr. 25, landmand Hans Ingemann som ejer af art.nr. 32 og gårdejer Peter Bonde som ejer af art.nr. 26 og 117. I denne forbindelse bemærkes, at skansernes mulige henførelse under bestemmelsen i naturfredningslovens § 2 af samme årsag ikke får nogen betydning for sagen.

Med hensyn til de enkelte lodsejere bemærkes følgende:

art.nr. 44, 80 og 334, tilhørende murermester Johan C.Nielsen; fredningen udvides med de under forhandlingerne på kortet indtegnede områder syd og øst for ejendommen, således at udsigten fra Kongeskansen mod Sønderborg dermed sikres. Der er tilbudt murermester Nielsen en samlet erstatning for det ved nævnets kendelse fredede og for udvidelsen på ialt 225.000 kr., hvilket tilbud er blevet accepteret.

art.nr. 26 og 117, tilhørende gårdejer Peter Bonde; fredningen udvides med et under forhandlingerne på kortet indtegnede areal mod nord udfor skanse IX, hvor der efter fredningsnævnets kendelse intet fredet areal lå ved skansens nordvestlige hjørne. Der er tilbudt gårdejer Bonde en samlet erstatning på 30.000 kr., hvorved foruden til udvidelsen er taget hensyn til det indenfor en afstand af 100 m. fra landevejen liggende areal.

Gårdejer Bonde har accepteret tilbudet.

Yderligere udvidelsen af fredningen foretages ikke, hvorimod der til grosserer Niels Th.Ries som ejer af art.nr. 516

med bygninger er tilbudt en erstatning for ulempe på 2.000 kr., hvilket tilbud grosserer Ries har accepteret.

Endelig har Overfredningsnævnet i anledning af, at den i naturfredningslovens § 25, stk. 4, indeholdte bestemmelse ikke bør finde anvendelse, tilbudt forhøjet erstatning, for såvidt angår art.nr. 25, tilhørende gårdejer Hans Hansen, og art.nr. 32, tilhørende landmand Hans Ingemann, således at de samlede erstatninger fastsættes til henholdsvis 36.000 kr. og 12.500 kr., hvilke tilbud ejerne har accepteret.

Da Overfredningsnævnet iøvrigt kan tiltræde det i kendelsen anførte, vil denne være at stadfæste med de af det foranstående følgende ændringer, hvorved tillige bemærkes, at påtale-ret i henhold til kendelsen tillægges fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds og Danmarks Naturfredningsforening.

Overfredningsnævnet har i medfør af naturfredningslovens § 17, stk. 2, besluttet, at 9/10 af erstatningsbeløbene vil være at udrede af statskassen, medens der iøvrigt med erstatningen forholdes som nedenfor bestemt.

Et kort nr. Sø. 108, udvisende grænserne for de fredede arealer, der ialt udgør ca. 68 ha., er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds den 22. januar 1963 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer ved Dybbøl Skanser vil være at stadfæste med de af det foranstående følgende udvidelser.

I erstatning udbetales følgende beløb:

1. Gårdejer Hans Hansen, Dybbøl	36.000 kr.
2. Gårdejer Asmus Poulsen Petersen, Dybbøl	134.788 kr.
3. Gårdejer Johannes Mathiesen og hustru Anna Marie Mathiesen, Dybbøl	77.380 kr.
4. Landmand Hans Ingemann, Dybbøl	12.500 kr.
5. Dybbøl kommune	2.905 kr.
6. Landmand Hans Hamann Christensen, Dybbøl	4.496 kr.
7. Gårdejer Christen Iversen, Dybbøl	60.698 kr.
8. Murermester Johan C. Nielsen, Sønderborg	225.000 kr.
9. Gårdejer Peter Bonde, Dybbøl	30.000 kr.
10. Grosserer Niels Th. Ries, v/ landsretssagfører P. Mynborg, Sønderborg	2.000 kr.
	<u>ialt 585.767 kr.</u>

Erstatningsbeløbene vil være at forrente med 5% p.a.
fra den 1. oktober 1962 at regne, og til betaling sker.

For såvidt angår de gårdejer Hans Hansen, gårdejer
Asmus Poulsen Petersen, gårdejer Johannes Mathiesen og hustru,
gårdejer Peter Bonde og gårdejer Christen Iversen tilkendte er-
statningsbeløb udkræves til udbetaling samtykke fra Sønderjyl-
lands Kreditforening.

Af erstatningsbeløbene med renter vil 9/10 være at ud-
rede af statskassen og 1/10 af Sønderborg amtsfond og Sønderborg
købstad efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte
folketælling.

Udskriftens rigtighed bekræftes
Kaas-Petersen
Kaas-Petersen.

FREDNINGSNÆVNET>

U d s k r i f t
af
protokollen for fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds.

År 1963 den 22. januar blev af fredningsnævnet for Sønderborg
amtsrådsreds i

Fr. 12/1961.
afsagt følgende

Sag om fredning af arealer ved Dybbøl skanser

k e n d e l s e :

Ved skrivelse af 29. marts 1961 opfordrede Historisk samfund for Als og Sundeved nævnet til at indlede fredningssag vedrørende ejendommen art.nr. 44, 80, 333 og 334 af Dybbøl ejerlav og sogn, "Fårefarmen" kaldet, idet det af oplysninger i dagspressen fremgik, at arealet var solgt til udstykning.

Der holdtes i den anledning den 4. maj 1961 et møde, til hvilket ejerne og en række interesserede var indkaldt. På mødet bekræftede ejerne, at Fårefarmen var erhvervet med henblik på bebyggelse, idet han oplyste, at der påtænkte åben og lav bebyggelse til beboelse samt muligt forretningsbyggeri og hotel.

På mødet sluttede Danmarks Naturfredningsforening sig til den fremsatte fredningsbegæring og rejste endvidere ved skrivelse af 3. maj 1961 fredningssag vedrørende et større område på begge sider af skanserne V og VI (Kongeskansen), VII, VIII, IX og X, idet der vedrørende hele området nedlagdes følgende fredningspåstand:

"Området må ikke bebygges. Herfra dog undtaget bygninger som er nødvendige af hensyn til de eksisterende landbrug. Disses placering og udformning skal dog godkendes af fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening. Ændringer fra almindeligt landbrug til gartnerier tillades ikke.

Opstilling af boder, skure, master og andre skæmmende indretninger er ikke tilladt.

Der må ikke foretages træplantning på de nu træfrie arealer. Ændring af terrænformerne ved afgravning og opfyldning er ikke tilladt.

Camping skal ikke være tilladt.

Anlæg af stier ud over de allerede eksisterende må ikke finde sted.

Påtaleret tillægges fredningsnævnet og Danmarks Naturfredningsforening."

I skrivelsen anførtes til støtte for fredningspåstanden:

"Ved en sådan fredning kan Dybbøl Bjærfs karakteristiske profil bevares som et led i landskabet, hvor det ellers ved en fortsat udvikling som den igangværende vil blive ændret til en del af bebyggelsesområdet.

For byen Sønderborg er denne friholdelse også af stor betydning, idet byens særlige charme for en stor del ligger i samspillet mellem byen på den ene side af sundet og landskabet på den anden. I virkeligheden er det en meget uheldig udvikling, der i de senere år er sket, ved at man har ladet byggeriet udvikle sig så stærkt på skråningerne fra Alssund op ad Dybbøl Bjærg. Byens udvikling bør ledes ad andre veje.

Dybbøl Bjærfs vestside er endnu ikke kommet i farezonen, men en udvikling af Dybbøl by kan ske når som helst, og da må disse skønne karakterfulde skråninger ikke kompromitteres. Fra Dybbøl landevej er der henover dette område en storslået udsigt mod nord med Alssund og Als i baggrunden, som denne fredning ligeledes vil medvirke til at bevare.

Mod nord må der etableres en forbindelse mellem Dybbøl Bjærg fredningen og Alssund.

Ud over den landskabelige begrundelse for fredningen af Dybbøl Bjærg må man også se på, at den indgår som et led i bevarelsen af vore nationale mindesmærker på Dybbøl Banke, der ved de store fredninger på sydsiden af Dybbøl Landevej gennem de forløbne årtier har fået en mulighed for at overleve, men som fuldstændig vil skifte karakter, hvis man ikke fortsat kan holde Dybbøl Bjærg fri for bebyggelse.

Hvert år kommer der tusinder af besøgende på disse steder - en bebyggelse op til skanserne, hvorfra der er en pragtfuld udsigt over de omgivende landskaber og byen, - vil være en national og landskadelig vandalisme."

Under mødet protesteredes der fra Dybbøl kommunes side mod fredningen, idet det gjordes gældende, at fredningen gjorde indgreb i de af Dybbøl kommune lagte planer om bebyggelse af arealerne i henhold til en af kommunen udarbejdet dispositionsplan, hvorefter hovedparten af arealet mellem skansekedén, nuv. Aabenraavej og Gl.Aabenraavej ialt ca. 33 ha. udlægges til boligbyggeri, medens et mindre område omfattende det nuværende kolonihaveområde med nogle tilstødende gartneri- og landbrugsarealer, ialt ca. 10 ha., tænkes bibeholdt som grønne områder, medens et ca. 2 ha. stort areal øst for Gl.Aabenraavej tænkes udlagt som industriområde.

Ved mødets afslutning afsagdes foreløbig kendelse om, at den

påtænkte udstykning og bebyggelse af Fårefarmområdet skulle stilles i bero.

Der afholdtes herefter den 25. maj 1961 et møde, til hvilket møde samtlige lodsejere i området samt vedkommende panthavere og andre i ejendommene interesserede var indkaldt overensstemmende med reglerne i naturfredningslovens - lovebekendtgørelse nr. 106 af 21. marts 1959 - § 10.

Efter forhandling og besigtigelse frafaldt Danmarks Naturfredningsforening fredningspåstanden vedrørende arealer vest for lavningen nedenfor skanserne samt en række allerede udstykkede byggegrunde langs den offentlige vej - bivej nr. 8 - og et areal nord herfor og endvidere et lavtliggende areal af art. nr. 29 ved hovedvej 8.

Det område, foreningen herefter har påstået fredet, er indtegnet med grønt på sagens bilag 28. Om dets nærmere afgrænsning henvises til nedenstående bemærkninger.

Efter mødet udsattes sagen til forelæggelse for forskellige institutioner.

Dybbøl skansenævn har i skrivelse af 7. juli 1961 udtalt, at man fra skansenævnets side må støtte, at der sker en fredning af de arealer, der begrænses af en højderyg, som ses fra Kongeskanen mod øst, samt at arealerne mellem Kongeskanen, skanse VIII og IX bliver friholdt for bebyggelse.

Nationalmuseet har i skrivelse af 30. oktober 1961 bl.a. udtalt følgende:

"Det forekommer umiddelbart forbavsende, at der her kan fremkomme planer om kommerciel udnyttelse i form af udparcellering af jord, der indtager en så stor plads i landets nationale og historiske bevidsthed. Hele Dybbølbjerg er at betragte som vort måske betydeligste historiske mindesmærke, så betydeligt, at det er ganske overflødigt i denne forbindelse nøjere at argumentere for dets værdi.

Dybbøl er desværre allerede hårdt trængt af bebyggelse og skameligt skændet af de usmageligheder, der følger i turismens kølvand, men stadig formår stedet ved sine historiske minder som ved sine store landskabelige skønhedsværdier at gøre indtryk på de besøgende, der trækker ind på de nogenlunde uberørte arealer på begge sider af landevejen. Sydsiden af banken med udsigt over Vemmingbund skulle nu ved fredning være sikret mod yderligere skæmmende bebyggelse. Det havde været naturligt på et tidligere tidspunkt at sikre bankens omgivelser til alle sider, og de foreliggende byggeplaner gør en fredning til de øvrige sider påtrængende nødvendig.

Museet kan på det varmeste anbefale de igangværende fredningsbestræbelser, der bør følges op af en byplanvedtægt for området i videste forstand; det er muligt, man herunder yderligere bør stræbe imod at udvide de arealer, der skal friholdes for bebyggelse, navnlig mod øst. Det er vel overhovedet et spørgsmål, om det byplanmæssigt er rigtigt, at der opstår en alt for stor bydannelse på Sundevad, idet det må forekomme mere rationelt, om Sønderborgs kommende udvidelse finder sted på Als, og under alle omstændigheder betragtes som et gode for byen at bevare de store frie og smukke arealer på Dybbøl så uberørt som muligt."

Boligministeriets kommitterede i byplansager har i skrivelse af 22.marts 1962 bl.a. vedrørende ovennævnte dispositionsplan udtalt følgende:

"Dybbøl kommune deltager i samordningsudvalget for Sønderborg, Ulkebøl og Dybbøl kommuner, og en skitse til en dispositionsplan for den østlige del af kommunen mellem Aabenraa landevej, Gl.Aabenraa landevej og Flensborgvej, blev på et møde i oktober 1960 forelagt udvalget til orientering. Samordningsudvalget kunne i princippet tiltræde skitsen som grundlag for den videre planlægning af området, uden at man dog herved tog stilling til spørgsmålet om det foreslåede byplanområdets afgrænsning. Skitsen har ikke været forelagt boligministeriet, og et endeligt forslag til dispositionplan for det pågældende område foreligger endnu ikke.

Bl.a. som følge af den i den seneste tid skete stigning i byggeaktiviteten inden for ovennævnte område har Dybbøl sogneråd søgt om optagelse i det nedsatte byudviklingsudvalg for Als, og byplannævnets provinsafdeling har tiltrådt, at kommunen inddrages under byreguleringsloven.

Selv om det på nuværende tidspunkt ikke med sikkerhed kan siges, hvor store og hvilke arealer i Dybbøl kommune, der vil blive udlagt til bymæssig bebyggelse i den kommende byudviklingsplan, må det dog formodes, at byudviklingen i det væsentlige vil blive søgt koncentreret til ovennævnte områder, som ligger op til kommunegrænsen til Sønderborg kommune.

Efter den kommitteredes opfattelse bør den bymæssige udvikling i Dybbøl begrænses mest muligt i kommunens østlige del og iøvrigt kun tillades i et begrænset omfang i direkte tilslutning til de eksisterende byer Dybbøl og Ragebøl, således at bl.a. ejendommene umiddelbart vest for Dybbøl skanser henføres til yderzone. Herved bliver det imidlertid kun muligt at friholde de pågældende arealer for bymæssig bebyggelse, medens bygninger til landbrug og andre på stedet naturlige formål fortsat vil kunne opføres alene med de begrænsninger som følger af

bygnings- og fredningslovgivningen m.v.

Under hensyn hertil, og da byudviklingsplaner endvidere kun udarbejdes for perioder på normalt 15 år, skal man, idet man henviser til Nationalmuseets udtalelse af 30. oktober 1961, som den kommitterede i det hele kan tilslutte sig, henstille til overvejelse, at det forelåede fredningsområde udvides mod vest og om muligt også mod øst, således at det bliver muligt - bl.a. af hensyn til udsigten fra skanserne effektivt at sikre bankens omgivelser."

Efter at have modtaget de pågældende udtalelser afholdt nævnet møde den 2. juli 1962 og besluttede da at udarbejde udkast til fredning af et noget mindre areal, idet nævnet var af den opfattelse, at det ikke af hensyn til beskyttelsen af skanserne var nødvendigt at frede i det af Naturfredningsforeningen krævede omfang. Nævnets skitse, der fremgår af kortet bilag 30, forelagdes på et møde den 1. oktober 1962, til hvilket møde lodsejerne samt de øvrige i sagen interesserede var indkaldt. På mødet fastholdt Naturfredningsforeningen sin påstand og kunne ikke indgå på en begrænset fredning, hvilket støttedes af Naturfredningsrådet og Nationalmuseet. Efter forhandling med lodsejerne vedrørende dere erstatningskrav optog nævnet herefter sagen.

Om de tidligere fredninger i området skal bemærkes:

Ved deklaration af 24. april 1924 er pålagt forskellige arealer af art.nr.115, 262 og 295 samt 61 og 15 den rådighedsindskrænkning, at arealerne ingensinde må bebygges, medmindre statsministeriet i hvert enkelt tilfælde meddeler tilladelse dertil. Sådan tilladelse kan kun meddeles med hensyn til bygninger, der tjener til landbrugsøjemed eller til beboelse, og som har højst 2 etager uden kvist eller mansard. Der må ikke uden samtykke anbringes standere til elektriske stærkstrømsledninger, telefon- eller telegrafpæle eller lignende indretninger, som kan virke skæmmende eller forstyrrende i landskabet. Hvis i tidens løb enten de nu på arealet værende træer eller buske eller de senere plantede træer eller buske måtte antage sådan størrelse, at de efter den påtaleberettigede myndigheds skøn virker skæmmende, skal den påtaleberettigede myndighed kunne forlange dem fjernede. Arealerne må kun benyttes til agerbrug og gartneri.

Ved deklaration af 3. maj 1924 er det pålagt arealer af art. nr.117 tilsvarende deklaration.

Ved fredningsnævnets kendelse af 2. august 1939 stadfæstet af overfredningsnævnet den 7. oktober 1939, er art.nr.320 fredet mod bebyggelse af enhver art og mod beplantning over buskvæksthøjde samt mod enhver anden foranstaltning, der kan virke hindrende for udsigten mod syd fra Kongeskansens sydlige hovedindgang over Vemmingbund, eller som

kan virke skæmmende. Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet og Dybbøl skansenævn i forening eller hver for sig.

Ved fredningsnævnets kendelse af 23. januar 1950 og overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950 er denne fredning udvidet til tillige at omfatte art.nr.395.

Ved deklaration af 26.juli 1940 har Sønderborg amtsråd som ejer af art.nr.158, på hvilket art.nr. "Dybbølsten" er beliggende bestemt at stenen skal forblive henliggende i sin naturlige tilstand og derfor ingensinde må udsættes for nogen ødelæggende behandling. Fredningen omfatter tillige arealet om stenen - det fornævnte art.nr.158- som skal holdes indhegnet, dog at der skal være adgang for almenheden til at betræde grundstykket og besigtige stenen. Hegnet må ikke være så højt, at det hindrer udsigten udefra til stenen. På grundstykket må iøvrigt ikke findes anden bevoksning end græsbevoksning og affald må ikke henkastes på arealet. Gravning må kun finde sted, når det er nødvendigt for at holde arealet i sømmelig stand. Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet.

Ved fredningsnævnets kendelse af 6. maj 1952 stadfæstet af overfredningsnævnet den 9. december 1952, er arealer af art.nr.117 fredet således, at arealerne ikke må bebygges, hvorhos arealerne er fredet mod beplantning over buskhøjde samt mod enhver anden foranstaltning, der kan virke hindrende for udsigten fra Dybbølskanserne IX og X over arealet eller som kan virke skæmmende.

Nævnet kan tiltræde, at et betydeligt område omkring Dybbøl skanser på grund af dets skønhed, beliggenhed og ejendommelighed har væsentlig betydning for almenheden, og at det derfor, idet de tidligere foretagne fredninger ikke er tilstrækkelige, bør fredes efter lovens § 1. Dette gælder i særlig grad de arealer der ligger på den side af skanserne, hvorfra angrebet iværksattes i 1864 samt arealet mellem skanserne samt udsigten fra Kongeskanen mod vest, nord og øst og arealerne op mod Kongeskanen. Nævnet finder imidlertid ikke, at de grunde, der motiverer en fredning gør sig gældende med samme styrke for hele området, og finder særligt, at det er unødvendigt at frede en række arealer, der ligger op mod Sønderborg by og enten så lavt, at arealerne ikke kan ses fra Kongeskanen, eller så lavt og i en sådan afstand fra Kongeskanen, at udsigten herfra ikke skæmmes ved bebyggelse med parcelhuse. Nævnet bemærker herved, at udsigten fra den mod øst tilbagetrukne af offentligheden lidet besøgte skanse VII mod øst over Sønderborg by og havn ikke i sig selv findes at kunne begrunde en fredning, og at det samme gælder udsigten fra arealerne omkring Dybbølsten, og bemærker herved iøvrigt, at disse sidste arealer på dispositionsplanen er udlagt som grønt område. Der findes endvidere ikke til-

strækkelig anledning til at frede forskellige andre lavt beliggende arealer ved Sønderborg - Aabenraa og Sønderborg - Graasten landeveje, idet de nu i lovens § 25 indeholdte begrænsninger af adgangen til bebyggelse langs landevej findes at indeholde tilstrækkelig beskyttelse.

For så vidt angår de tidligere fredede områder finder nævnet det hensigtsmæssigt, at disse områder tillige pålægges rådighedsindskrænkning af samme indhold som de øvrige områder.

Vedrørende omfanget af fredningen og dens begrundelse henvises iøvrigt til det nedenfor vedrørende de enkelte arealer anførte.

Vedrørende de i anledningen af fredningen rejste erstatningskrav henvises ligeledes til de vedrørende de enkelte ejendomme gjorte bemærkninger.

Vedrørende de enkelte ejendomme bemærkes følgende:

Art.nr.25 tilhørende gårdejer Hans Hansen, jun.

Naturfredningsforeningen påstår fredet parcel 197/24, kortblad 7, samt parcel 185/30 og 186/30, kortblad 3, af areal hhv. 0,3050 ha., 5,8793 ha. og 0,0126 ha.

Nævnet finder, at det er unødvendigt at frede den del af parcel 185/30 kortblad 3, der ligger vest for en linie trukket fra det nordøstre hjørne af art.nr.29 til vejgaflen neden for bakken, hvor vejen fra Dybbøl by mødes med vejen fra hovedvejen til tyrestationen, således at der fredes et areal på ialt ca. 3,6 ha. Nævnet skal herved bemærke, at det areal, der undtages fra fredningen, er lavt beliggende og beliggende uden for den linie, der kan trækkes i forlængelse af fredningslinien langs foden af bakkerne vest for skanserne.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt en erstatning for fredningen på 5 kr. pr. m² af det fredede areal.

Ejendommens samlede areal er på 19,2865 ha. Ejendomsværdien er 112.000 kr., grundværdien er 51.300 kr. Parcel 186/30 kortblad 3, er behæftet med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte areal er iøvrigt behæftet med byggelinie, og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for det areal - 1,7455 ha. - der ligger mere end 100 m. fra landevejen eller 17.455 kr. Det bemærkes herved, at der ikke er bebyggelse vest for ejendommen art.nr.424, og at arealet indenfor 100 m. fra vejen er fredet efter § 25 stk.4 i naturfredningsloven - lovebekendtgørelse nr.194 af 16.juni 1961.

Art.nr.19, 115, 262 og 395 tilhørende gårdejer Asmus Poulsen Petersen.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter parcel 126/28, 125/27, 124/26, 123/25 etc. kortblad 3 og parcel 275/126 etc. kortblad 6, af art.nr.19 af areal 3,2883 ha., 3,2641 ha., 1,2348 ha., 3,2086 ha., 2,4830 ha., ialt 13,4788 ha. samt

endvidere art.nr.115, 262 og 395 af areal hhv. 5,6281 ha., 1,0151 ha. og 0,1698 ha., hvilke sidste 3 art.nr. som ovenfor anført er fredet i 1924 og 1950.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt i erstatning for fredningen af parcel 124/26 kortblad 3, af art.nr.19 2 kr. pr. m² og for de øvrige arealer af art.nr.19 4 kr. pr. m², medens han ikke har påstået sig tilkendt erstatning vedrørende de tidligere fredede arealer. Han har oplyst, at der til ham har været rettet forespørgsel om køb af jord til byggegrunde, men han har aldrig villet sælge. Han har villet afvente, at art.nr.15 blev udstykket og har iøvrigt påregnet, at hans jorder på et eller andet tidspunkt ville blive fredet.

Ejendommens samlede areal er på 21,5331 ha. Ejendomsværdien er 105.000 kr. og grundværdien 49.100 kr.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for hele det ikke tidligere fredede område 13,4788 ha. eller 134.788 kr.

Art.nr.20 tilhørende Johannes Mathiesen og hustru Anne Marie Mathiesen.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 180/32 etc. kortblad 4, og parcel 131/6 kortblad 3, af areal hhv. 3,4051 ha. og 3,3329 ha., ialt 7,7380 ha.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt i erstatning 4 kr. pr. m². Han har oplyst, at arkitekt Brix i maj 1961 til ham har rettet forespørgsel om køb af parcel 180/32 kortblad 4 til udstykning for en pris af 4 kr. pr. m².

Ejendommens samlede areal er på 17,5358 ha.. Ejendomsværdien er 130.000 kr. og grundværdien 50.000 kr.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af hele arealet 7,7380 ha. eller 77.380 kr.

Art.nr.32 tilhørende landmand Hans Ingemann.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 187/29 og parcel 188/29 kortblad 3 af areal hhv. 1,2421 ha. og 0,0128 ha.

Lodsejeren har påstået sig tilkendt erstatning 6 kr. pr. m², idet han har anført, at han ville kunne sælge byggegrunde til 8 kr. pr. m². Han har for nævnet fremlagt en efter fredningssagens rejsning i februar 1962 udarbejdet udstykningsplan, hvorefter der af arealet kan udstykkes 11 byggegrunde, og han har anført, at han før sagens rejsning har haft henvendelser om køb af byggegrunde.

Ejendommens samlede areal er på 4,3437 ha., Ejendomsværdien er 60.000 kr. og grundværdien 14.000 kr. Parcel 188/29 kortblad 3 er

belagt med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte område er iøvrigt behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal - 0,2803 ha. - der ligger mere end 100 m. fra landevejen eller 2.803 kr.. Der henvises herved til det vedrørende art.nr.25 anførte.

Art.nr. 288 tilhørende Dybbøl kommune.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af art.nr.288 af areal 0,6772 ha.

Sognerådet har påstået erstatning på linie med de øvrige lods-ejere.

Arealet, der er ubebygget, har en grundværdi på 2.700 kr. Det er behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal - 0,2905 ha. - der ligger mere end 100 m. fra landevejen eller 2.905 kr.. Der henvises herved til det vedrørende art.nr.25 anførte.

Art.nr. 61, 206 og 320 tilhørende landmand Hans Hamann Christensen.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tiltræde, omfatter fredning af parcel 314/126, 315/127 etc., 316/0.125 etc., 317/125 etc., 318/117 123, 319/118, 343/118, 445/113, 480/113 og 481/114 kortblad 6 af art.nr.61 af areal hhv. 2,4098 ha., 0,1664 ha., 0,3152 ha., 0,4366 ha., 1,1064 ha., 0,3800 ha., 0,9624 ha., 0,0101 ha., 0,1004 ha. og 0,0875 ha., samt parcel 266/112, 442/94 og 443/94 kortblad 6 af art.nr. 206 af areal hhv. 0,1882 ha., 0,0735 ha. og 0,0234 ha. og art.nr.320 af areal 0,2753 ha.

De anførte arealer af art.nr.61, bortset fra parcel 445/113, 480/113 og 481/114 er fredet ved deklarationen af 24.april 1924. Art. nr.320 er fredet i 1939.

Lodsejeren har for de ikke tidligere fredede arealer af art.nr. 61 og 206 - ialt hhv. 0,1980 ha. og 0,2851 ha. - påstået sig tilkendt en erstatning på 2 kr. pr. m², men har ikke iøvrigt påstået erstatning.

Ejendommens samlede areal er på 6,7062 ha.. Ejendomsværdien er 50.000 kr. og grundværdien 16.000 kr. Parcel 445/113 kortblad 6 af art. nr.61 og parcel 443/94 kortblad 6 af art.nr.206 er behæftet med oversigtsservitut. Det af fredningen berørte område er iøvrigt behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Fredningsnævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² af det areal for hvilket der er påstået erstatning, bortset fra oversigtsarealerne 0,4831 ha. ÷ 0,0101 ha. ÷ 0,0234 ha. eller 0,4496 ha., - ialt 4,496 kr.

Art.nr. 413, 414 og 415 tilhørende I/S Dybbøl Banke Vandværk.

Naturfredningsforeningens påstand, som nævnet i det hele kan tilslutte sig, omfatter de nævnte tre art.nr. af areal hhv. 0,0274 ha., 0,0085 ha. og 0,0790 ha.. Med godkendelse af fredningsnævnet og Danmark Naturfredningsforening skal der kunne ske ombygning af og tilbygning til de på art.nr. 413 og 414 værende vandindvindingsanlæg.

Vedrørende pumpehuset på art.nr. 414 bemærkes, at vandværket den 28. maj 1955 overfor nævnet har forpligtet sig til at sørge for beplantning af sydsiden og vestsiden af pumpehuset med vildvin og nord-siden med hyld.

Der er ikke af ejerne nedlagt påstand om erstatning.

Art.nr. 15, 36, 295 og 381 tilhørende gårdejer Christen Iversen.

Naturfredningsforeningens påstand omfatter parcel 31, 72/43 og 248/30 kortblad 4, den del af parcel 602/3 kortblad 6, der ligger vest for ejendommens indkørselsvej fra nord, parcel 4, 5, 6, 7, 512/15, 168/8, 270/11, 305/11 etc., 511/16 og 513/15 kortblad 6 alt af art.nr. 15 af areal hhv. 0,5406 ha., 0,1282 ha., 2,2045 ha., ca. 0,91 ha., 0,2088 ha., 0,3989 ha., 0,1110 ha., 2,4500 ha., 0,3495 ha., 1,3748 ha., 1,4973 ha., 1,9486 ha., 1,3974 ha. og 0,1408 ha. samt endvidere parcel 525/17 kortblad 6 af art.nr. 36 af areal 3,0990 ha., art.nr. 295 af areal 0,0869 ha. og art.nr. 381 af areal 3,2843 ha.

Nævnet kan tiltræde, at art.nr. 381, der ligger i umiddelbar nærhed af Kongeskansen samt arealet omkring skanse VII - parcel 305/11 kortblad 6 - og vejparcellen, parcel 513/15 kortblad 6 af art.nr. 15 fredes. Parcel 305/11 er tidligere fredet ved deklarationen af 24. april 1924.

Nævnet finder, at det til beskyttelse af udsigten fra Kongeskansen mod nordøst endvidere er nødvendigt at frede et areal, der danner afslutningen af bakketoppen omkring skanse VII, og som begrænses af en linie langs østsiden af vejen parcel 512/15 mod nord til den ved vejen liggende tyske soldatergrav - nordvestlige hjørne af parcel 511/16 kortblad 6 - samt en ret linie derfra til det punkt, hvor skansestien går mod vest til skanse VIII - sydøsthjørnet af stiparcellen 313/126 kortblad 4 samt af skansestien, og således omfatter parcel 270/11 samt 0,1717 ha. og 0,1880 ha. af parcel 168/8 og 512/15 - ialt nord for skanse VII 1,8570 ha.

For såvidt angår de øvrige arealer skal bemærkes foreløbig, at den del af parcel 525/17 kortblad 6 af art.nr. 36, der ligger øst for vejen forbi Dybbølsten samt art.nr. 295 og parcel 4 kortblad 6 af art.nr. 15 efter dispositionsplanen indgår i et grønt område omkring "Dybbølsten", medens de øvrige er udlagt som 2-etape boligbyggeri.

Fra Kongeskansens nordøstre hjørne kan man se en del af marken parcel 248/30 samt den øverste af ejendommens ret høje bygninger på parcel 5 samt endvidere taget af enkelte af de nord for parcel 248/30 opførte huse. Fra Kongeskansen ved indgangen kan man alene se toppen af de høje træer omkring ejendommens bygninger, men hverken disse eller nogen del af arealerne.

Under henvisning til det således anførte og at arealerne ligger i en afstand af mere end 400 m. fra Kongeskansens nordøstlige hjørne og i lavere niveau, finder nævnet ikke en fredning af disse arealer tilstrækkeligt begrundet. Det bemærkes herved for så vist angår arealerne omkring Dybbølsten, at den tidligere iværksatte fredning findes tilstrækkelig; og at det ikke kan tillægges afgørende betydning, at der skabes forbindelse mellem "Dybbølsten" og skansarealerne.

Lodsejeren har for fredningen af art.nr.381 og området nord for skanse VII påstået sig tilkendt en erstatning på 4 kr. pr. m².

Som begrundelse for erstatningspåstanden har ejeren henvist til, at han ved købekontrakt af 11. oktober 1962, der afløser overenskomst af 5. juli 1962, til murermeister Johann C.Nielsen har solgt et areal på ca. 5 ha. for en pris af 5 kr. pr. m² samt overtagelsen af afgiftspligtig grundstigning. Det pågældende areal omfatter den del af parcel 3, der ligger øst for indkørselsvejen fra nord samt parcel 542/1 og 355/2 kortblad 6.

Ved den nævnte overenskomst har ejeren tillige indrømmet Johann C.Nielsen forkøbsret til de arealer af ejendommen, der er egnet til bebyggelse og som ikke bliver fredet, medens Johann C.Nielsen har indrømmet ejeren forkøbsret på de arealer af art.nr.44 m.v., der måtte blive fredet.

Ejeren har endvidere henvist til at art.nr.233 af kreaturhandler Børge Ohrt, Sønderborg, er solgt til bygmester A.G.Teichert, Sønderborg, til udstykning og boligbyggeri for 5 kr. pr. m².

Nævnet finder, at erstatningen til lodsejeren passende kan fastsættes til 1 kr. pr. m² for art.nr.381 og 1,50 kr. pr. m² for arealet nord for skanse VII eller:

3,2843 ha. a 1 kr. pr. m ²	32.843 kr.
1,8570 ha. a 1,50 kr. pr. m ²	<u>27.855 kr.</u>
	ialt: 60.698 kr.
	=====

Art.nr. 44, 80 og 334 tilhørende murermeister Johann C.Nielsen.

Foreløbig bemærkes, at ejendommen, da fredningssagen blev indledt omfattede art.nr.44, 80, 333 og 334, at ejendommens bygninger og et areal deromkring den 16. august 1961 er udstykket som art.nr.516 og derefter frasolgt, at art.nr.333 i forbindelse med denne udstykning er indlagt under art.nr.334, og at ejendommen herefter omfatter art.nr.44, 80 og 334 af areal hhv. 1,0016 ha., 1,7544 ha. og 6,6278 ha.

Naturfredningsforeningens fredningspåstand omfatter hele ejendommen,

Det pågældende areal, der omfatter Fårefarmens jorder, er beliggende i en afstand af fra ca. 80 til 650 m. fra Kongeskansen. Det er meget kuperet. Den vestlige del af arealet kan overses fra Kongeskansen, medens den østlige del skjules af forskellige bakketoppe. Arealets østgrænse ligger ca. 20 m. under Kongeskansen og ca. 10 m. under en sigtelinie trukket fra Kongeskansen hen over den bakketop, der begrænser udsigten.

Fredningsnævnet, der efter terrænforholdene fandt det unødvendigt at hele det heromhandlede areal blev fredet mod bebyggelse, og at det måtte være muligt at udarbejde en tilfredsstillende bebyggelsesplan for den østlige del af arealet, således at bebyggelse og større beplantning af bakketoppe blev undgået, foreslog i den foreslåede skitse fredningen begrænset således, at egentlig fredning alene iværksattes vedrørende arealet vest for en linie fra det nordlige hjørne af art.nr.309 til den østlige ende af det nord herfor værende tjørnehegn og herfra ca. 30 m. mod vest langs hegnet og herfra i en ret linie mod det sydøstre hjørne af Fårefarmens veranda til skellet til art.nr. 516, og således at bebyggelse på den øst for linien værende del af arealet kun kunne ske efter en godkendt bebyggelsesplan.

Naturfredningsforeningen anførte heroverfor i mødet den 1. oktober 1962, at enhver bebyggelse, der ville kunne ses fra Kongeskansen ville virke skæmmende og fremhævede, at bakkelinien ikke måtte berøres af bebyggelse.

Efter det anførte og når henses til, at den østligste del af arealet set fra Kongeskansen ligger væsentlig under bakkekammen, finder nævnet, at fredningsgrænsen kan fastlægges som en linie fra vesthjørnet af art.nr.332 til det sydøstre hjørne af art.nr.516, således at arealet vest for linien, 7,4937 ha., fredes og arealet øst for linien, 1,8901 ha., undtages. Fredningsområdet omfatter således hele art.nr.44 og 80 og 4,7377 ha. af art.nr.334.

Lodsejeren, murermester Johann C.Nielsen, har påstået sig tilkendt erstatning beregnet således:

- a. for det areal, der fredes helt, 4,20 kr. pr. m²,
- b. for tab ved forgæves projektering 2,290 kr.
- c. for tab ved uheldig form af restarealet 3 kr.pr.m² af 10 % af dette.
- d. for tab ved forsinkelse som følge af fredningssagen i tiden fra 4.5.1961 - 30.9.1962, 17.482,81 kr. samt yderligere 1.035 kr. pr. måned.

Af erstatningen er påstået renter 6 % p.a. fra 1.oktober 1962 at regne,hvorhos der er påstået tillagt erstatning for udgifter til advokatbistand.

Murermester Johann C.Nielsen har nærmere anført, at han vel har skøde på ejendommen, men at ^{han} har dette for et konsortium bestående af ham selv samt direktør H.Brok - Brok & Co. a/s, Sønderborg, og ingeniør E.Sloth Møller, Sønderborg. Konsortiet har erhvervet arealet med det formål at gøre arealet, på hvilket der ikke hviler landbrugsforpligtelse, byggemodent ved gennemførelse af vej- og kloakanlæg m.m. for derefter at udstykke og bebygge de herved fremkomne byggegrunde og endeligt at sælge de på arealet således opførte ejendomme.

Til støtte for det under a) nævnte erstatningskrav har ejeren henvist til at han - efter at fredningssagen har forhindret byggeri på de erhvervede arealer - har erhvervet de ovenfor nævnte arealer af art.nr.15 til en pris af 5 kr. pr. m², og at arealet, såfremt det skal bibeholdes som landbrugsjord, ikke har større værdi end 0,80 kr.pr.m². Ejeren har endvidere henvist til den ovennævnte handel vedrørende art.nr.233.

Ejeren har endvidere henvist til, at der inden fredningssagen af Fårefarmens areal er solgt et areal på ca. 10.000 m² til fa.Juhls Boligmontering for en pris af 4 kr. pr. m². Af købesummen for arealet er der den 14.4.1961 betalt 25.000 kr.

Det under post b) nævnte beløb er honorar til ingeniør E.Sloth Møller for udarbejdelse af skitseprojekt og kloakanlæg til ca. 9 ha. ved Fårefarmen beregnet efter ingeniørforeningens honorarregler takstklasse VII a og VI a. Projekteringen er afsluttet ved tegning af 24. marts 1961.

Vedrørende det under c) nævnte krav har ejeren nærmere anført, at det restareal, der forbliver til rådighed for byggeri får en meget uheldig form. Uhensigtsmæssig form medfører effaringsmæssigt, at der opstår uudnyttede arealer på ca. 10 % af det samlede areal.

Vedrørende det under d) nævnte krav har ejeren henvist til følgende af revisionsfirmaet C.Jespersen, Sønderborg, udarbejdede driftsoversigt for perioden fra 4.maj 1961 til 30.september 1962:

Indtægter:

Forpagtningsafgift 5.597,78 kr.

Renteindtægt af pantebrev grosserer N.Th.Riis, Sønderborg 1950,00 kr.

7.547,78 kr.

Udgifter:

Afholdte bankrenter 5.914,04 kr.

ejendomsskatter 1.519,14 kr.

revision 389,57 kr.

beregnet rente tilsvarende til møbelhandler Sv.Aa.Juhl 3.162,80 kr.

beregnet forrentning af interessenternes indskudte kapital 14.045,04 kr. 25.030,59 kr.

Periodens driftstab 17.482,81 kr.
svarende til ca. 1.035 kr. pr. måned.

På forehold at der var misforhold mellem det for perioden 4.5.1961 til 30.9.1962 beregnede driftstab og den i ejendommen efter salget af ejendommens bygninger til grosserer Riis investerede kapital og endvidere, at evt.rentedifference vedrørende tilgodehavendet hos grosserer Riis måtte være fredningssagen uvedkommende, da et sådant tab også ville være opstået, selv om der ikke var blevet rejst fredningssag, har revisor fastholdt sin beregning, dog at der må ske en mindre korrektion, fordi salget til grosserer Riis først er sket pr. 1.8.1961.

Til belysning af forholdet er der dog af revisor og konsortiets advokat opstillet et beregnet driftsregnskab for året 1962 ud fra den forudsætning, at der ikke sker nogen ændringer i den resterende del af året. Et sådant regnskab, hvori ikke er medtaget pantebrevet fra Riis og investeringen dertil, vil stille sig således:

Netto anskaffelsessum for den tilbageværende ejendom efter gennemførelsen af salget til Riis ca.135.000 kr.-9 % heraf	12.150,00 kr.
ejendomsskatter ca.	700,00 kr.
revision	<u>300,00 kr.</u>

ialt driftsudgifter: 13.150,00 kr.

÷ forpagtningsafgift ca.

4.000,00 kr.

driftsunderskud for 1962: 9.150,00 kr.

eller 762,50 kr. pr. måned.

Det er herved bemærket, at de 135.000 kr. er fremskaffet dels ved en af interessentskabet som sådan i Handelsbanken optaget kredit, dels ved indbetalinger fra interessenterne, hvilke indbetalinger er trukket på interessenternes kassekreditter i Handelsbanken, og endelig ved forskudsindbetalingen fra møbelhandler Juhl, der ligeledes skal have kassekreditrente. Handelsbankens kassekreditrente har siden 21.5.1961 andraget 9 % p.a.

Hvis det her anførte tal lægges til grund ved beregningen af det driftstab, som fredningssagen har medført, bliver driftsregnskabet for tiden 4.5.1961 til 1.10.1962 reduceret til 12.886,25 kr. hvortil kommer yderligere driftstab 762,50 kr. for hver måned efter 1.10.1962 fredningssagen medfører, at sagen må ligge stille.

Ejendomsværdien - grundværdien er 23.500 kr.. Ejendommen er behæftet med servitut om byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Ejendommen er erhvervet ved skøde af 16.marts 1961, lyst 20. april 1961 for en købesum af 225.000 kr., der er betalt kontant.Bygningerne og det deromkringliggende areal art.nr.516 er solgt for 100.000 kr.,hvoraf en del er berigtiget ved overdragelse af anden ejendom og udstedelse af pantebrev.

Nævnet finder efter de foreliggende oplysninger om prisforholdene og med bemærkning, at væsentlige dele af arealerne vil^{le} kunne udstykkedes og bebygges indenfor et ikke alt for fjernt tidspunkt, såfremt fredning ikke var sket, at burde bestemme erstatning til 2 kr. pr. m² for arealet mellem fredningsgrænsen og en linie fra nordøsthjørnet af art.nr.44 til det nordligste punkt af art.nr.80 og 1 kr. pr. m² af arealet vest for denne linie. Det østlige areal omfatter 5,3480 ha. af art.nr.334 og 80 og det vestlige areal omfatter 1,1441 ha. af disse art.nr. samt art.nr.44 1,0016 ha. eller ialt 2,1457 ha., således at erstatningen udgør:

5,3480 ha. a 2 kr. pr. m ²	106.960 kr.
2,1457 ha. a 1 kr. pr. m ²	<u>21.457 kr.</u>
	128.417 kr.
	=====

Herudover findes der ikke at tilkomme ejeren erstatning, og nævnet skal herved anføre vedrørende det under b nævnte krav, at det ikke er godtgjort, at der lides tab ved restarealets form, samt at erstatningsfastsættelsen er sket på grundlag af oplysninger om grundpriser i efteråret 1962, og at erstatningerne som nedenfor anført vil være at forrente med 5 % årlig fra 1.oktober 1962, og at der når erstatningen fastsættes efter de anførte synspunkter ikke er grundlag for at kræve de under b og d nævnte i ejerens personlige forhold begrundede poster erstattet. Det bemærkes herved, at post b vedrører arbejde udført af en af konsortiets deltagere i forbindelse med købsovervejelser.

Art.nr.516 tilhørende grosserer Niels Th.R.Ries.

Ejendommen omfatter Fårefarmens bygninger og et areal omkring disse ialt 0,2729 ha.

Ejeren har for nævnet oplyst, at han har erhvervet ejendommen for i bygningen at indrette motel. Han har i den anledning påtænkt at ændre staldbygningen således, at stråtaget erstattes med eternittag, og således at der indrettes værelser i staldbygningen både i den nederste etage og loftsetagen. I den anledning skal staldenes vinduer udskiftes, og der skal sættes kviste på taget. I tilslutning til det påtænkte motel, agtes endvidere vest for bygningerne opført en bygning med ca. 20 værelser i 2 etager (1 etage + udnyttet loftsetage) i samme stil som de øvrige bygninger. For tiden anvendes bygningerne til beboelse og reparation af musikautomater.

Nævnet finder, at ejendommen, der ligger i fredningsområdet, bør fredes på linie med de øvrige arealer og således, at ændringer af de nuværende bygninger kun kan ske med godkendelse af Naturfrednings-

foreningen og fredningsnævnet. De påtænkte ændringer af staldbygningen kan ske, når der til taget anvendes mørk eternit, hvilket ejeren har erklæret sig villig til. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af den påtænkte bygning vest for bygningerne i stil svarende til ejendommens øvrige bygninger, når tegninger og beliggenhedsplaner er godkendt af fredningsnævnet.

Nævnet finder ikke, at der tilkommer ejeren, der har påstået sig tilkendt en passende erstatning for ulemperne ved fredningen, nogen erstatning.

Art.nr. 26 og 117 tilhørende gårdejer Peter Bonde.

Naturfredningsforeningens påstand, således som denne er ændret i mødet den 25. maj 1961, omfatter dels arealer af art.nr.26 øst for skanse IX og X - nemlig parcel 156/41 og 272/41 kortblad 4 af areal 0,3710 ha. og 0,3005 ha. samt parcel 155/40 og 376/40 kortblad 4 af areal hhv. 3,0649 ha. og 0,6465 ha. bortset fra et mindre areal, der ligger øst for en ret linie trukket fra det nordvestlige hjørne af art.nr.456 til det vestlige hjørne af art.nr.494 - dels arealer af samme art.nr. vest for skanse IX og X parcel 205/3, 111/4 og 110/4, kortblad 3 af areal hhv. 0,9252 ha., 3,1731 ha. og 0,0790 ha. - samt hele art.nr.117 af areal ialt 5,4054 ha.

Af art.nr.117 er parcel 184/32 etc., 183/42 kortblad 4 og parcel 133/5 kortblad 3 af areal hhv. 2,2989 ha., 0,1820 ha. og 1,3934 ha. - ialt 3,8743 ha., fredet ved deklaration af 3.maj 1924, hvorhos et areal - dele af parcel 282/42 og parcel 188/42 kortblad 4, ialt ca. 0,64 ha. er fredet i 1952.

Fredningsnævnet finder, at det til sikring af udsigten fra skanse IX og X mod nord er nødvendigt at frede yderligere et areal øst for det i 1952 fredede areal og indtil en linie trukket fra det østlige punkt af skansearealet parcel 187/42 kortblad 4 af art.nr.208 over mod det sydlige hjørne af art.nr.447. Det nævnte areal omfatter dele af parcel 188/42 og 282/42 kortblad 4 af art.nr.117 og dele af parcel 155/40, 156/41 og 272/41 kortblad 4 af art.nr.26 ialt ca. 0,82 ha. Derimod finder nævnet efter de pågældende arealers beliggenhed ikke tilstrækkelig anledning til at frede de øst for denne linie liggende arealer af art.nr.117 og 26.

For såvidt angår arealerne vest for skansen finder nævnet, at den del af parcel 188/42 af art.nr.117 - 0,3233 ha.-, der ligger vest for det i 1952 fredede område bør fredes, men at der på grund af arealernes lave beliggenhed ikke findes tilstrækkelig anledning til at frede de vest for skanserne beliggende arealer af art.nr.26.

Lodsejeren har for de ikke tidligere fredede arealer påstået sig tilkendt i erstatning 5 kr. pr. m², og for de i 1924 fredede arealer en erstatning på 1 kr. pr. m² i anledning af, at det nu forbydes at tage arealet i anvendelse til gartneri.

Lodsejeren har endvidere anført, at det på grund af byudviklingen kunne vise sig fordelagtigt eller nødvendigt for ham at afhænde ejendommens jorder nord for Sønderborg - Aabenraa landevej samt ejendommens bygninger, der ligeledes ligger nord for den nævnte vej. I så fald vil han, såfremt landbrugsforpligtelsen på hans jorder syd for landevejen ikke samtidig ophæves, være forpligtet til at opføre nye bygninger syd for landevejen. Da parcellerne 376/40 og 185/40 kortblad 4 ligger ret højt i forhold til landevejen og der ikke er vejadgang til jorderne vest for skanserne undtagen syd om disse, må bygningerne opføres på det areal, der ligger øst for det i 1952 fredede og som nu fredes. Såfremt fredningen forhindrer en sådan bebyggelse, påstår han sig i anledning af forholdet en passende erstatning.

Til støtte for sin påstand om en erstatning på 5 kr. pr. m² af de ikke tidligere fredede arealer har lodsejeren henvist til, at han for nogle år siden har solgt 5 byggegrunde syd for landevejen til en pris af fra 4 - 6 kr. pr. m² og at han har solgt 4 grunde nord for landevejen og opnået en pris af 10 kr. pr. m² for den sidste.

Ejendommen, hvis samlede areal er på 23,6003 ha., har en ejendomsværdi på 140.000 kr. - heraf grundværdi 54.000 kr.. Den er behæftet med byggelinie og adgangsbegrænsning langs landevejen.

Nævnet finder, at erstatning for fredningen passende kan fastsættes til 2 kr. pr. m² for det areal, der ligger øst for det i 1952 fredede areal og mere end 100 m. fra landevejen.-
416 m² af art.nr.26 og 2234 m² af art.nr.117, og 1 kr. pr. m² af de 3233 m² vest for skanserne eller

2650 m ² a 2 kr.	5.300 kr.
3233 m ² a 1 kr.	<u>3.233 kr.</u>
ialt:	8.533 kr.
	=====

Det bemærkes herved, at der vest for art.nr.494 ikke er bebyggelse ved landevejen bortset fra landbrugsbygningerne til ejendomme art.nr.26 nord for landevejen og bygningerne til landbrugsejendommen art.nr.31 syd for landevejen, og at der ikke er grundlag for at tilkende ejeren erstatning i anledning af de anførte hypotetiske ulemper.
Art.nr.31 tilhørende landmand Nicolaj Christensen.

Naturfredningsforeningens påstand omfatter fredning af den del af ejendommen, der ligger ved Sønderborg - Aabenraa landevej syd for denne landevej, ialt ca. 5,68 ha.

Fredningsnævnet finder ikke at der er tilstrækkelig anledning til en egentlig fredning af arealet, der er ret lavt beliggende og iøvrigt delvis beskyttet mod bebyggelse efter reglerne om fredningslinier ved landeveje.

Art.nr.45 tilhørende grænseoverbetjent Karl Peter Nielsen.

Naturfredningsforeningens fredningspåstand, således som denne er ændret i mødet den 25. maj 1961, omfatter de dele af art.nr.45, der ligger vest for den også ved art.nr.26 og 117 omtalte linie fra det nordvestlige hjørne af art.nr.456 til det vestlige hjørne af art.nr. 494.

Fredningsnævnet finder ikke efter arealets beliggenhed tilstrækkelig anledning til fredning.

----- 0 -----

Naturfredningsforeningen har under sagens behandling frafaldet fredning af følgende ejendomme:

art.nr.479 tilhørende maskinbygger Preben Juhl.

art.nr.486 tilhørende elektriker Jens Kjærsgaard Sørensen.

art.nr.496 tilhørende maskinarbejder Willy Skott.

art.nr.249 tilhørende landmand Hans Jensen Bonde.

art.nr.29 tilhørende landmand Jørgen Petersen Brock.

art.nr.22 og 489 tilhørende Graasten-Sønderborg Kvægavlerforening - arealer vest for lavningen vest for skanserne.

Erstatningsbeløbene udgør efter det ovenfor anførte:

art.nr.25	17.455 kr.
art.nr.19 m.fl.	134.788 kr.
art.nr.20	77.380 kr.
art.nr.32	2.803 kr.
art.nr.288	2.905 kr.
art.nr.61 m.fl.	4.496 kr.
art.nr.15 og 381	60.698 kr.
art.nr.44 m.fl.	128.417 kr.
art.nr.26 og 117	<u>8.533 kr.</u>

ialt: 437.475 kr.
=====

Erstatningsbeløbene forrentes med 5 % årlig rente fra den 1.oktober 1962.

Vedrørende udbetaling af erstatningen bemærkes, at Sønderjyllands Kreditforening ved skrivelse af 23. maj 1961 som panthaver i ejendommene art.nr. 25, 19 m.fl., 20, 26 og 117 samt 15 m.fl. har forbeholdt sig at kræve eventuelle erstatningsbeløb indbetalt til afskrivning på gælden til foreningen. Iøvrigt er der ikke af nogen pant-haver rejst krav vedrørende erstatningerne.

Det bestemtes herefter, at erstatning til de nævnte lodsejere kun kan udbetales med panthaver-samtykke fra kreditforeningen, og at erstatningerne iøvrigt kan udbetales lodsejerne uden panthaver-samtykke

Nævnet bestemmer overensstemmende med lovens § 17 stk.2 - lov-bekendtgørelse nr.106 af 21.marts 1959 - at statskassen udreder $\frac{3}{4}$ af erstatningsbeløbene. Den resterende $\frac{1}{4}$ udredes efter § 17,stk.1 af Sønderborg amtsfond.

Fredningsnævnet indstiller, at ni tiendedele af erstatningerne udredes af statskassen.

T h i b e s t e m m e s :

Området omkring Dybbøl skanser V - X fredes som ovenfor anført og der udredes ligeledes som ovenfor anført følgende erstatninger:

gårdejer Hans Hansen, jun.	17.455 kr.
gårdejer Asmus Poulsen Petersen	134.788 kr.
gårdejer Johannes Mathiesen og hustru, Anne Marie Mathiesen	77.380 kr.
landmand Hans Ingemann	2.803 kr.
Dybbøl sognekommune	2.905 kr.
landmand Hans Hamann Christensen	4.496 kr.
gårdejer Christen Iversen	60.698 kr.
murermester Johann C.Nielsen	128.417 kr.
gårdejer Peter Bonde	8.533 kr.

Erstatningerne udredes med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Sønderborg amtsfond.

C.J.Petersen.

H.Christiansen.

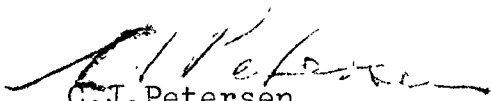
P.Philipsen.

/Ole Jensen.
sekretær.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERBORG AMTSRÅDSKREDS,
Sønderborg, den 22. januar 1963.

P.N.V.

C.J.Petersen.
formand.

U D S K R I F T

af

Forhandlingsprotokollen for Overfredningsnævnet.

Aar 1923 den 28. Juni afsagde Overfredningsnævnet følgende Kendelse i Sagen angaaende Fredning af Dybbøl Banke, indanket af Gaardejerne Hans Peter Hansen og Paul Petersen samt Rentier Peter Jensen Dau og forelagt i Hensyn til Naturfredningslovens § 14, 2. Stykke og 16.

Ved Skrivelse af 28. April 1922 har Justitsministeriet efter Andragende fra Føllesudvalget for Landsfredning forelagt Overfredningsnævnet Spørgsmaalet om, hvorvidt Dybbøl Banke i Hensyn til Fredningens Omfang eller Art bør undergives yderligere Fredning end bestemt ved den af Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrådskreds den 7. Marts 1922 afsagte Kendelse.

I Overensstemmelse med § 8 i Naturfredningsloven af 8. Maj 1917 har Overfredningsnævnet den 24. Juni 1922 afholdt Møde paa Dybbøl Banke og forhandlet med de mødte Ejere af og Panthavere af Ejendomme, om hvis Inddragelse under Fredningen der kunde blive Spørgsmaal.

Under Hensyn til Dybbøl Bankes ganske særlige Betydning i national og historisk Henseende anser Overfredningsnævnet det for at være af største Interesse for Almenheden, at Banken i det væsentlige bibeholder sin nuværende landskabelige Karakter, og at den derfor i betydeligt videre Omfang end sket ved Fredningsnævnets Kendelse sikres mod Bebyggelse. Overfredningsnævnet finder, at Fredningen bør omfatte et Omraade, der begrænses paa følgende Maade:

mod Nord: af Landevejen Sønderborg-Graasten,

mod Vest: af Bivejen, der fra nævnte Landevej fører mod Syd

mellem Ejendommene Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 93 og Bind I Blad 15, saaledes at det fredede Omraade omfatter de langs Landevejen liggende Ejendomme Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 93, et Sønderborg Amt tilhørende Areal Artikel 98, (uden Grundbogsbetegnelse) og Parcel Nr. 93, 164/92 og 165/92 af Artikel Nr. 61,

Bind II Blad 56, medens det iøvrigt mod Vest begrænses af den vestlige Grænse af de den danske Stat tilhørende Arealer (Grundbogen for Dybbøl Bind IV Blad 164), Bivejen (Grundbogen for Dybbøl Bind III Blad 110) og Vestgrænsen af Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 17,

mod Syd: af Vemmingbund og

mod Øst: af en Linje, der fra Stranden følger Langbrogaard og et Chr. Knutzen m.fl. tilhørende Areal - hvilken Skelsten paa et un. Sagen fremlagt Afrids efter Matrikuskortet er betegnet med og derfra gaar i lige Linje over Langbrogaards Jorder til den østligste Skelsten for Rentier Daus Grunde - paa Kortet betegnet med B - og videre mod Nord ad Bivejen.

Derimod har Overfredningsnævnet ikke fundet Anledning til at inddrage Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 95, tilhørende Gaardejer Jørgen Hansen, under Fredningen, idet denne Ejendom ikke har nogen Facade til Landevejen og ligger i en ret betydelig Afstand fra Sønderborg By, det er derfor lidet sandsynligt, at den vil blive bebygget i nogen væsentlig Grad, og selv om der skulde blive bygget enkelte Villaer, vil de ikke paa dette Sted virke skæmmende i landskabelig Henseende.

Paa de Arealer af Dybbøl Banke, der er købt af Komiteen til Erhvervelse af Dybbøl Skanser, nemlig Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 13 og Bind V Blad 196, vil der ved Komiteens Foranstaltning blive lagt Servitut, der i tilstrækkelig Grad hindrer skæmmende Bebyggelse, og disse Omraader vil derfor heller ikke være at inddrage under Fredningen.

Med Hensyn til Fredningens Art maa Overfredningsnævnet finde det af væsentlig Betydning, at det sikres, at de Arealer, som ligger nærmest ved Sønderborg By, og hvis Bebyggelse vilde virke særlig ødelæggende i landskabelig Henseende, vedblivende skal bevares og drives som Landbrugsejendomme, disse Ejendomme bør derfor belægges med Servitut om, at der ikke paa Ejendommen maa finde nogen som helst Bebyggelse Sted, bortset fra den, der er nødvendig til Ejendommens naturlige Drift som Landejendom. Denne Servitut paalægges følgende Ejendomme:

1. En Del af Langbrogaard, Grundbogen for Sønderborg Bind I, Blad I og

Bind XII Blad 45 og 46 og for Dybbøl Bind III, Blad 120, tilhørende Gaardejer Hans Peter Hansen. Arealet, der udgør c 13,7 ha, omfatter den Del af Langbrogaards Jorder, som ligger vest for det fredede Omraades ovenfor angivne Østgrænse, det servitutbelagte Omraade vil ved Overfredningsnævnets Foranstaltning blive særskilt matrikuleret.

2. Dybbøl Snejgaard, Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 7 og 30 og Bind IV Blad 169, 173 og 174, tilhørende Gaardejer Paul Petersen.
3. Grundbogen for Dybbøl Bind IV Blad 160, tilhørende Rentier Peter Jensen Dau.
4. En Del af Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 8, tilhørende Gaardejer Kristian Kristensen. Arealet, der udgør c 5,5 ha og som paa det under Sagen fremlagte Kort er betegnet med M - D - E - F - G - H - I - N - M -, vil ved Overfredningsnævnets Foranstaltning blive særskilt matrikuleret.
5. En Del af Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 17, tilhørende Gaardejer Hans Friedrich Philipsen. Arealet, der udgør c 8,4 ha, og som paa det under Sagen fremlagte Kort er betegnet med M - N - J - K - L - A - B - C - M, vil ved Overfredningsnævnets Foranstaltning blive særskilt matrikuleret.

Hvad den øvrige Del af det fredede Omraade angaar, finder Overfredningsnævnet det betænkeligt - navnlig af Hensyn til den dermed forbundne meget betydelige Udgift for det offentlige - at belægge denne Del med samme Servitut, man anser det for tilstrækkeligt, at dette Omraade sikres mod Bebyggelse med Fabrikker og andre større Bygninger, men finder det ikke nødvendigt at forhindre en Bebyggelse med mindre Villaer, idet en saadan Bebyggelse næppe vil blive af betydeligt Omfang og ikke i nogen væsentlig Grad vil forandre den landskabelige Karakter af disse Partier af Banken. Dette Omraade vil derfor være at belægge med Servitut om, at der ikke paa Ejendommen maa finde anden Bebyggelse Sted end den, der er nødvendig til Ejendommens naturlige Drift som Landejendom, samt Bebyggelse med Villaer, bestaaende af 1 Etage med Kvist, med en Højde til Tagryggen af ikke over 8 m, regnet fra Middelhøjden af det naturlige Terræn, paa hvilket Bygningen opføres, og dertil hørende Udhuse, nu eksisterende Bygninger maa ombygges med samme Højde til Tagryggen, som de nu har, uanset om denne er større end 8 m.

denne er større end 8 m .

Denne Servitut paalægges følgende Ejendomme:

1. Den Del af Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 8, tilhørende Gaardejer Kristian Kristensen, som ikke er belagt med den strengere Servitut, jfr. ovenfor under Nr. 4.
2. Den Del af Ejendommen Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 17, tilhørende Gaardejer Gaardejer Hans Friedrich Philipsen, som ikke er belagt med den strengere Servitut, jfr. ovenfor under Nr.5.
3. Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 48, tilhørende Selskabet Dybbøl Mølle.
4. Parcel Nr.93, 164/92 og 165/92 af Artikel Nr.61, Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 56 og Bind IV Blad 154, tilhørende Hotelejer Andreas Christian Hamann.
5. Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 74, tilhørende Fru Marie Christine Weide, f. Andresen.
6. Grundbogen for Dybbøl Bind II Blad 93, tilhørende Partikuliere Heinrich Ferdinand.
7. Grundbogen for Dybbøl Bind III Blad 116, tilhørende Snedker og Fotograf Hans Friedrich Kaatmann.
8. Grundbogen for Dybbøl Bind III Blad 138, tilhørende Privatier Niels August Christensen.
9. Grundbogen for Dybbøl Bind III Blad 144, tilhørende Assistent Christian Heinrich Hehr.
10. Grundbogen for Dybbøl Bind III Blad 145 og Bind V Blad 197, tilhørende Murer Andreas Mortensen
11. Grundbogen for Dybbøl Bind IV Blad 151, tilhørende Læge Arne Jens Andreas Johannesen.
12. Grundbogen for Dybbøl Bind IV Blad 164 og Bind II Blad 88 og for Sønderborg Bind XV Blad 11, tilhørende Staten.
13. Et Sønderborg Amt tilhørende Areal stort 1887 m², Artikel Nr.98, Dybbøl, der ikke er indført i Grundbogen.

Af de ovennævnte Ejere har følgende frafaldet Krav om Erstatning, Staten, Sønderborg Amt, Selskabet Dybbøl Mølle og Læge A. Johannesen.

For de øvrige Ejeres Vedkommende har den i Henhold til Lov Nr.523 af 15. December 1922 nedsatte Taksationskommission fastsat Erstatningen saaledes:

1.	Gaardejer H.P.Hansen	23.000 Kr.
2.	- Paul Petersen	79.000 -
3.	Rentier P.J.Dau	23.000 -
4.	Gaardejer Kr.Kristensen	12.000 -
5.	- H.F.Philipsen	18.800 -
6.	Hotelejer A.C.Hamann	730 -
7.	Fru Marie C.Weide	300 -
8.	Partikulier H.Ferdinand	500 -
9.	Fotograf H.F.Kaatmann	300 -
10.	Privatier N.A.Christensen	300 -
11.	Assistent Chr.H.Hehr	500 -
12.	Murer Andreas Mortensen	500 -

ialt 158.980 Kr. foruden Renter á 5 % p.a. fra den 1.Maj 1923 at regne - for et Beløb af henholdsvis 7000 Kr. og 13.800 Kr. af den Gaardejerne Kr.Kristensen og H.F.Philipsen tillagte Erstatning dog først fra den 1.Juli 1923 at regne - indtil Erstatningsbeløbene anvises til Udbetaling.

De under Nr.1, 2 og 11 opførte Erstatningsbeløb fordeler sig saaledes paa de Dele af de paagældende Ejendomme, som ligger henholdsvis i Sønderborg Købstad og i Dybbøl Sogn:

		Sønderborg Købstad	Dybbøl Sogn
Nr.1	Gaardejer H.P.Hansen	13.570 Kr.	9430 Kr.
- 2	Gaardejer Paul Petersen	390 -	78610 -
- 11	Assistent Chr.H.Hehr	160 -	340 -

Handelsbanken i Sønderborg, der har Panteret i den Gaardejer Paul Petersen tilhørende Ejendom, har krævet hele den Ejeren tillagte Erstatning udbetalt som Afdrag paa Bankens Tilgodehavende. Iøvrigt har ingen Panthaver eller anden i Ejendommene berettiget for Overfredningsnævnet fremsat Krav om Andel i Erstatningsbeløbene.

Den ovennævnte Erstatning vil i Henhold til Naturfredningslovens § 13, 2.Stk. være at udrede med 2/3 eller 105.986 Kr.67 Øre af Statskassen og 1/3 eller 52.933 Kr.33 Øre af de kommunale Kasser af detsidstnævnte Beløb paahviler det Sønderborg Amtsrepartitionsfond at udrede 48.286 Kr.66 Øre og Sønderborg Købstads Kommune 4706 Kr.67 Øre. Af Beløbene vil der være at svare Renter 5 % p.a. paa følgende Maade: for Statskassens Vedkommende af 92120 Kr. fra 1.Maj 1923 og af 13.866 Kr.67 Øre fra 1.Juli 1923, for Sønderborg

Amtsrepartitionsfonds Vedkommende af 41.353 Kr.33 Øre fra 1.Maj 1923 og af 6.933 Kr.33 Øre fra 1.Juli 1923 og for Sønderborg Købstads Vedkommende af 4.706 Kr.67 Øre fra 1.Maj 1923.

I Overensstemmelse hermed vil den indankede Kendelse være at forandre.

T h i b e s t e m m e s :

Dybbøl Banke vil være at frede i det ovenfor angivne Om

I Erstatning tilkommer der Lodsejerne følgende Beløb:

Gaardejer H.P.Hansen	23.000 Kr.
- Paul Petersen	79.000 -
Rentier P.J.Dau	23.000 -
Gaardejer Kr.Kristensen	12.000 -
- H.F.Philipsen	18.800 -
Hotelejer A.C.Hamann	780 -
Fru Marie C.Weide	300 -
Partikulier H.Ferdinand	500 -
Fotograf H.F.Kaatmann	300 -
Privatier N.A.Christensen	300 -
Assistent Chr.H.Hehr	500 -
Murer Andreas Mortensen	500 -

Ialt 158.980 Kr.

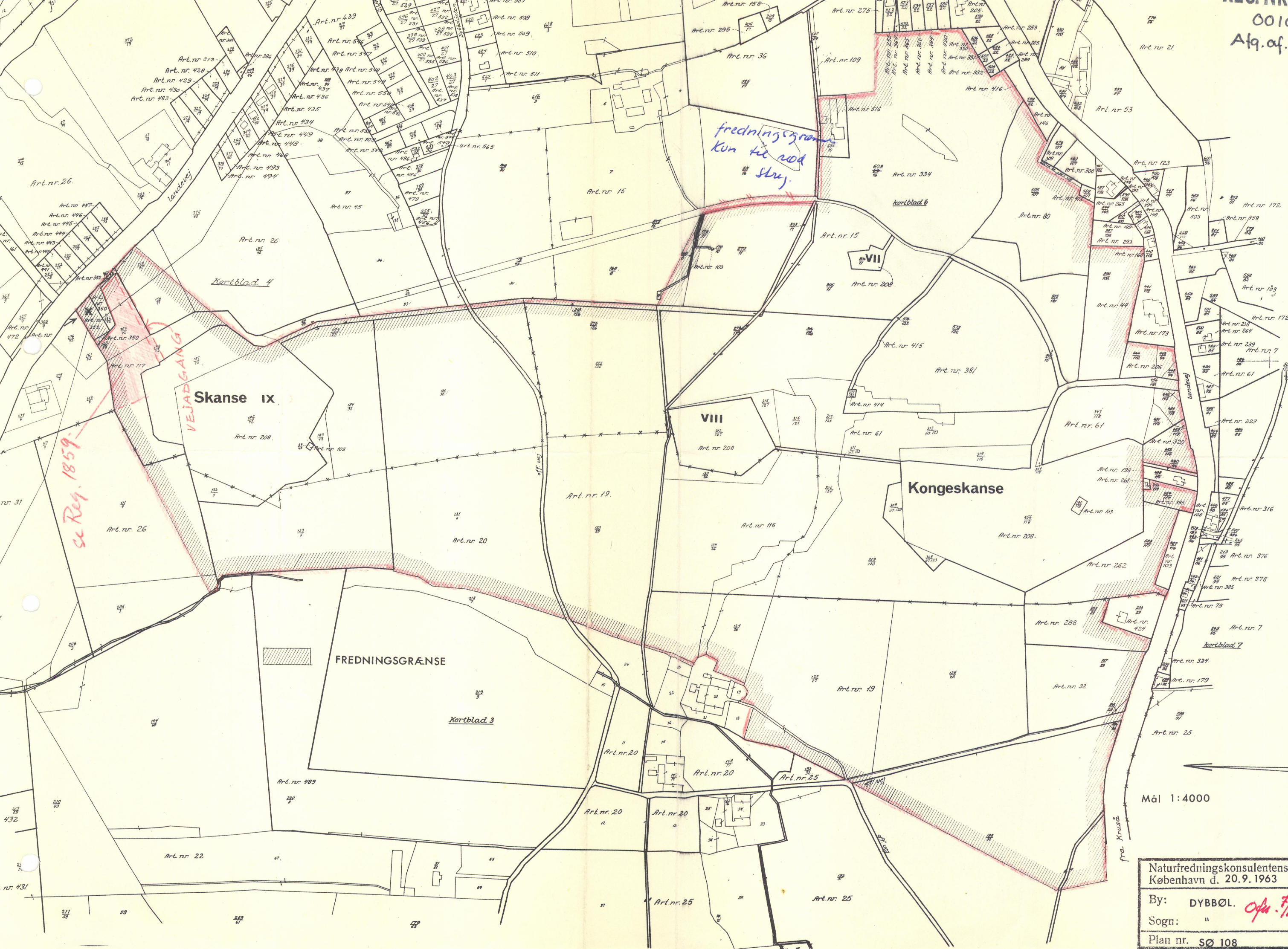
foruden Renter 5 . p.a. fra den 1.Maj 1923 at regne - for et Beløb af henholdsvis 7000 Kr. og 13.800 Kr. af den Gaardejerne Kristensen og H.F.Philipsen tillagte Erstatning dog først fra den 1.Juli 1923 at regne -, indtil Erstatningsbeløbene anvises til Udbetaling. Erstatningen udredes med 105.986 Kr.67 Øre af Statskassen, 48.286 Kr.66 Øre af Sønderborg Amtsrepartitionsfond og 4.706 Kr.67 Øre af Sønderborg Købstads Kommune.

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Overfredningsnævnet, den 28.Juni 1923.

Aage Svendsen

00101.01.0
Afg. af. 7/11-1963

se Reg. 1859.

fredningsgrænse
kun til rod
sløj.

Mål 1:4000

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 20.9.1963
By: DYBBØL. *afg. 7/11. 63.*
Sogn: "
Plan nr. SØ 108

FREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T

af

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsråds-kreis.

Aar 1922 den 7. Marts Em. Kl. 1 blev inden Sønderborg Amts Fredningsnævns Møde til Behandling af Spørgsmaalet om Fredning af Dybbøl Banke afsagt saalydende

K e n d e l s e :

Da det af landskabelige og historiske Grunde skønnes af Betydning for Almenheden, at de i Sagen omhandlede Arealer af Dybbøl Bjerg fredes paa den Maade, at de ikke maa bebygges uden Fredningsnævnets Godkendelse, vil en hertil sigtende Servitut være at paalægge dem, saaledes som nedenfor nærmere anført.

Da en saadan Servitut maa antages i nogen Grad at ville forringe Ejendommenes Værdi i Handel og Vandel, vil der være at tillægge Ejerne Erstatninger, der skønnes passende at kunne fastsættes til de nedenanførte Beløb. Derimod findes der ikke at tilkomme andre i Ejendommene berettigede, af hvilke en Del har frafaldet Krav herom, nogen Andel i Erstatningen, særlig ogsaa under Hensyn til Forholdet mellem Ejendommenes Værdi og de tillagte Erstatningssummer.

T h i b e s t e m m e s :

Paa Ejendommene Langbrogaard (Grundbogen for Sønderborg Bind I Blad 1, Bind XII Blad 45 og 46 og for Dybbøl Bind III Blad 120) dog kun forsaavidt angaar den Del af samme, der ligger syd og vest for en Linie fra det Punkt ved Stranden, hvor den nuværende Bebyggelse hører op og til det Punkt, hvor Dybbøl-Snejs Jorder støder op til Anker-gade, og som derfra gaar i lige Retning over til det Punkt, hvor Land-brovej bøjer imod Nord og derefter følger denne, Dybbøl-Snej (Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 7 og 30 og Bind IV Blad 169, 173 og 174) og nogle tilstødende Arealer (Grundbogen for Dybbøl Bind IV Blad 160) lægges en Servitut af det Indhold, at ingen Bebyggelse af nogen-somhelst Art fremtidig maa finde Sted, forinden Fredningsnævnet for Sønderborg Amt i hvert enkelt Tilfælde har meddelt Tilladelse hertil.

Til Ejerne af Ejendommene, Gaardejer Hans Peter Hansen, Gaardejer Poul Petersen og Rentier Peter Jensen Dau vil der være at udrede i Erstatning, henholdsvis 20.000 Kr., 30.000 Kr. og 10.000 Kr., hvilke Beløb i Henhold til Naturfredningslovens § 13, sidste Stykke, vil være

at udrede med to Trediedele af Statskassen.

Thrane

J. Zachariassen

Jørg. Skov

DEKLARATIONER>

REG. NR. 101

Dr. jur. Miang
Landsretssagfører og Notar
Sønderborg

25/4-1924

Stempel: 2,00 kr.

Undertegnede Gaardejer Kresten Struck af Dybbølmark, der er indført som Ejer i Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 13 indvilger hermed i, at der i fornævnte Grundbogsblads II. Afd. indføres følgende Servitut:

Arealerne maa ingensinde bebygges, medmindre Statsministeriet i hvert enkelt Tilfælde meddeler Tilladelse dertil, og saadan Tilladelse kan kun meddeles med Hensyn til Bygninger, der tjener i Landbrugsøjemed eller til Beboelse, og som har højst 2 Etager uden Kvist eller Mansard. Dog skal Køberne og efterfølgende Ejere være berettigede til at foretage Tilbygninger til de Bygninger, som allerede nu ligger paa de bortsolgte Arealer, samt til at opføre i umiddelbar Nærhed af de nuværende Bygninger saadanne Nybygninger, som maatte være fornødne eller hensigtsmæssige for Gaardens Drift. Tegningerne til de paagældende Tilbygninger eller Nybygninger skal dog, inden disses Opførelse paabegyndes, forelægges den paataleberettigede Myndighed (jfr. nedenfor), og denne Myndighed skal være berettiget til at forlange saadanne Endringer foretaget i de paagældende Planer, som efter vedkommande Myndigheds Skøn er nødvendige, for at de projekterede Tilbygninger eller Nybygninger ikke skal virke skæmmende i landskabelig Henseende. Der maa i intet Tilfælde bygges højere end 2 Etager uden Kvist eller Mansard.

Der maa ikke uden Samtykke fra Statsministeriet i hvert enkelt Tilfælde paa Arealerne anbringes Standere til elektriske Stærkstrømsledninger, Telefon- eller Telegrafpæle eller lignende Indretninger, som kan virke skæmmende eller forstyrrende i Landskabet. Den til enhver Tid værende Ejer skal kunne lade anbringe saadanne Telefon- eller Telegrafpæle eller Standere til elektriske Stærkstrømsledninger, der maatte være fornødne til at skaffe Ejeren Telefonforbindelse samt Tilslutning til det elektriske Ledningsnet, der sikrer hans Tilførsel af elektrisk Strøm til Belysning og Kraft til Brug i Gaardens Drift. De paagældende Pæle etc. skal dog anbringes efter Anvisning fra Statsministeriets

Side med Hensyn til deres Plads.

Hvis i Tidens Løb enten de nu paa Arealet værende Trær eller Buske eller de senere plantede Trær eller Buske maatte antage saadan Størrelse, at de efter den paataleberettigede Myndigheds Skøn virker skæmmende skal den paataleberettigede Myndighed kunne forlange dem fjernede.

Arealerne maa kun benyttes til Agerbrug og Havebrug.

Servitutberettiget med Hensyn til de ovenfor nævnte Servitutbestemmelser er det danske Statsministerium eller den Myndighed, hvem Statsministeriet maatte overdrage Udøvelsen af dets Rettigheder som Servitutberettiget.

Jeg indvilliger herved i og andrager om, at foranstaaende Servitutbestemmelser indføres som Behæftelse i Afd. II i Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 13.

Dybbølmark, den 25. April 1924.

sign. Kr. Struck.

Stempel: 1,00 Kr..

År 1924 den 25. April har Gaardejer Kresten Struck af Dybbølmark, der er mig personlig bekendt, i min Overværelse underskrevet og godkendt foranstaaende Dokument, hvilket herved notarialiter attesteres.

Sønderborg, den 25. april 1924.

sign. Dr. Miang.

cst. Notar i Grundbogssager.

Som Notarialvidner:

sign. I. Pedersen.

sign. C. Christensen.

Afskriftens rigtighed bekræftes.

den 16. november 1961.

Gebyr- & stempelfri
til off. brug.

1. Apr. 1941/61.

18 NOV 1961

Fredningsplanudvalget
for Sønderjylland
Aabenraa.

af 7/11

25/4-1924

Dr. jur. Miang
Landsretssagfører og Notar
Sønderborg

Stempel: 2,00 kr.

Undertegnede Gaardejer Kresten Struck af Dybbølmark, der er i Grundbogen indført Ejer af Ejendommen Dybbøl Bind I Blad 13 indvilliger hermed i og andrager om, at der i fornævnte Tingbogsblads II. Afd. som Behæftelse indføres følgende Servitut:

Den til enhver Tid værende Ejer er forpligtet til stedse som Markvej i god og forsvarlig Stand og i en Bredde af mindst 2½ Meter at vedligeholde den Vej, som fører fra Skanse II til Skanse IV, hvilke to Skansers Areal tilhører den danske Stat.

Der maa ingensinde fra mig eller senere Ejeres Side forment Offentligheden fri og udhindret Adgang til gaaende, cyklende, ridende eller kørende Færdsel ad denne Vej.

Servitutberettiget med Hensyn til denne Servitut er det danske Statsministerium eller den Myndighed, hvem Statsministeriet maatte overdrage Udøvelsen af dets Rettigheder som Servitutberettiget.

Jeg indvilliger herved i og andrager om, at fornævnte Servitutbestemmelse indføres som Behæftelse i Afd. II i Grundbogen for Dybbøl Bind I Blad 13.

Dybbølmark, den 25. April 1924.

sign. Kr. Struck.

Aar 1924 den 25. April har Gaardejer Kresten Struck af Dybbølmark, der er mig personlig bekendt, i min Overværelse underskrevet og godkendt foranstaaende Dokument, hvilket herved n

tarialiter attesteres.

Sønderborg, den 25. April 1924.

Stpl.: sign. Dr. Miang.
1,00 Kr. est. Notar i Grundbogssager.
Som Notarialvidner:
sign. I. Pedersen.
sign. C. Christensen.

Afskriftens rigtighed bekræftes.

, den 16. november 1961.

C. J. Petersen.

Gebyr- & stempelfri
til off. brug.

j. nr. 1042/61.

af J. M.

Fredningsplanudvalget
for Sønderjylland

Aabenraa

SY-10-61

OVERFREDNINGSNÆVNET>

7/11-1939

U d s k r i f t

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

Aar 1939 den 7. November afsagde Overfredningsnævnet paa Grundlag af mundtlig og skriftlig Votering følgende

K e n d e l s e

i Sagen 396/39 vedrørende Fredning af Arealer paa Dybøl Banke til Bevaring af Udsigten fra Kongeskansens sydlige Hovedindgang mod Syd over Vemmingbund.

Den af Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrædsreds den 2. August d.A. afsagte Kendelse er forelagt Overfredningsnævnet i Medfør af Naturfredningslovens § 19, hvorhos Kendelsen er indanket af Landmand Claus Christensen af Dybølbanke og Gaardejer Peter Hansen af Dybølmark, der har påstaaet de dem ved Kendelsen tillagte Erstatninger forhøjet.

Overfredningsnævnet har den 26. September 1939 besigtiget de fredede Arealer og har herunder forhandlet med de ankende.

Man opnaaede herved en mindelig Overenskomst med de pågældende, gaaende ud paa, at de dem tilkendte Erstatninger forhøjes, for Landmand Claus Christensens Vedkommende til 1500 Kr. og for Gaardejer Peter Hansens Vedkommende til 2100 Kr.

Da Overfredningsnævnet iøvrigt i det væsentlige kan tiltræde det i Fredningskendelsen anførte, vil denne være at stadfæste med de fornævnte Ændringer.

T h i b e s t e m m e s :

Den af Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrædsreds den 2. August 1939 afsagte Kendelse vedrørende Fredning af Arealer paa Dybøl Banke til Bevaring af Udsigten fra Kongeskansens sydlige Hovedindgang mod Syd over Vemmingbund stadfæstes.

I Erstatning tillægges der Landmand Claus Christensen
1500 Kr. og Gaardejer Peter Hansen 2100 Kr.

P.O.V.

Frederik V. Petersen

(sign.)

FREDNINGSNÆVNET>

2/8-1939

U D S K R I F T

af

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrådsreds.

K e n d e l s e

i Sagen angaaende Fredning af Arealer paa Dybbøl
Banke til Bevaring af Udsigten fra Kongeskansens
sydlige Hovedindgang mod Syd over Vemmingbund,

- afsagt den 2. 8. 1939 -

Dybbøl-Skanse-Nævnet har rettet Henvendelse til Fredningsnævnet angaaende Bevaring af Udsigten fra Kongeskansens sydlige Hovedindgang paa Dybbøl Banke mod Syd over Bugten Vemmingbund til det paa den anden Side liggende Broagerland. Kongeskansen ligger ca. 930 m. nord for Vemmingbund; det mellemliggende Landomraade er Landbrugsjord; det gennemskæres i Øst - Vest af Landevejen Krusaa - Sønderborg, saaledes at Kongeskansen, hvis Sydgrænse ligeledes gaar i Øst - Vest, ligger ca. 70 m. Nord for Landevejen, medens Vemmingbund ligger ca. 840 m. Syd for det paagældende Stykke af Vejen. Terrænet skraaner mod Syd, altsaa ned mod Vemmingbund, og har paa de sidste ca. 500 m særlig stærkt Fald mod Syd. Fra den nævnte Landevej fører en 4 m. bred, lige og i Nord-Syd gaaende Gangsti (Parcel 247/114, Kortblad 6) ind i Skansen, mundende ind i denne 24 m. fra Skansens sydøstlige Hjørne. Dette er den sydlige Hovedindgang til Skansen. Gangstien begrænses mod Vest af Ejendommen "Mindet" (Parcel 248/114, Kortblad 6, Art. 198 Dybbøl, Tingbogen for Dybbøl Bind V, Blad 187), tilhørende den danske Stat, og mod Øst af den til Landmand Claus Christensens Ejendom Art. 61 Dybbøl hørende Parcel 446/114, Kortblad 6.

Fra den nævnte sydlige Hovedindgang til Kongeskansen er der uhindret Udsigt direkte mod Syd, uanset de langs Vejen staaende to Rækker Træer i deres nuværende Tilstand, og tillige i sydøstlig Retning, medens Udsigten videre mod Øst spærres af det høje Terræn, hvorpaa bl. a. det tyske Monument har sin Plads. Mod Vest er Udsigten spærret af den ovenfor nævnte Ejendom "Mindet" og af den længere mod Vest ved Sydsiden af Landevejen liggende Ejendom "Skansehuset" samt af en Del Træbevoksning.

Fredningsnævnet er enig med Dybbøl-Skanse-Nævnet i, at den heromhandlede Udsigt bør bevares, idet Udsigten findes at være af stor landskabelig Skønhed og af væsentlig Betydning for Almenheden, hvorved bemærkes, at Udsigten ogsaa haves fra Landevejen, der er stærkt befærdet, og at der Sommeren igennem kommer mange Besøgende paa Dybbøl, der er Maalet for mange Skole- og Foreningsudflugter. Særligt smukt og frit aabner Udsigten sig for den, der forlader Skansen efter en Rundgang i den. Ogsaa skal anføres, at Bevaringen af den frie Udsigt fra Dybbøl Banke til Broagerland er af væsentlig Interesse, naar Hensyn tages til,

at Dybbøl og Broagerland er knyttede nøje sammen i den historiske Bevidsthed, idet det særligt var fra Broagerland, at Fjenden i 1864 med sine langtrækkende Kanoner beskød Skanserne paa Dybbøl.

Fredningsnævnet har den 14. December 1938 og den 28. Juni 1939 afholdt Møde paa Dybbøl med Ejerne af de Ejendomme, hvorover Udsigten haves, og andre i disse berettigede, hvorhos Fredningsnævnet tillige har forhandlet med Dybbøl-Skanse-Nævnet. Det bemærkes herved, at det Omraade, som man herefter har bestemt sig til at frede, er noget mindre end det Omraade, som oprindeligt tænktes inddraget under Fredningen.

Der er mellem Dybbøl-Skanse-Nævnet og Fredningsnævnet Enighed om det Omraade, som bør inddrages under Fredningen, saavel som om Fredningens Art. Det paagældende Omraade er indtegnet med rødt paa det under Sagen som Bilag D. fremlagte Matrikulkort og omfatter herefter følgende mellem Kongeskansens Sydgrænse og Vemmingbund liggende Arealer:

A. Nord for Landevejen Krusaa-Sønderborg.

Ejendommen Tingbogen for Dybbøl Bind II, Bl. 56, Art. Nr. 61 Dybbøl By og Sogn, tilhørende Landmand Claus Christensen af Dybbøl Banke, forsaavidt angaar den vestlige Del af Parcellerne 446/114 og 444/113 Dybbøl, Kortblad 6, begrænset mod Øst af en Linie, trukket fra det sydøstlige Hjørne af Art. 208 (Kongeskansen), i hvilket Hjørne der er anbragt en svær Granitgrænsesten, over Landevejen til det sydøstlige Hjørne af Parcel 91 af Art. 229, tilhørende Sønderborg Amtskommune. Mod Nord grænser Arealet til Skansen, mod Vest til Gangstien til Skansen og mod Syd til Landevejen. Grænsen til Landevejen er 70 m. og Arealet er 2750 m². Parcellerne er Græsningsareal og ubebygget, dog at der i det sydvestlige Hjørne af Parcel 446/114 ved Landevejen og Gangstien til Skansen er opført en mindre Kiosk af Træ, hvorfra sælges Erindringsgenstande, Prospektkort m.m.

B. Syd for Landevejen Krusaa-Sønderborg.

- I. Den Landevejen tilgrænsende Ejendom Tingbogen for Dybbøl Bind VI, Bl. 216, Art. 229 Dybbøl By og Sogn, bestaaende af Parcellerne 89, 90 og 91, af Areal 1887 m², tilhørende Sønderborg Amtskommune.

I den østlige Del af Ejendommen har Amtsvejvæsenet en muret Materialbygning, men iøvrigt er Ejendommen ubebygget.

- II. Ejendommen Tingbogen for Dybbøl Bind II, Blad 95, Art 7, Dybbøl By og Sogn, tilhørende Gaardejer Peter Hansen af Dybbølmark, forsaavidt angaar et umiddelbart Syd for den under I nævnte Ejendom Art. 229 liggende og saaledes Art. 229 tilgrænsende Omraade, som mod Vest begrænses af en Linie, trukket mod Syd fra et Punkt 20 - tyve - m. Sydøst for Art. 108 til det nordøstlige Hjørne af Parcel 99, herfra følges den østlige Grænse af nævnte Parcel 99 til Parcellens sydøstlige Hjørne, hvorfra fortsættes 100 - Et Hundrede - m. til Parcel 103's nordøstlige Hjørne, fra hvilket Punkt Linien trækkes mod Øst som Sydgrænse. vinkelret til Grænsen mellem Art. 7 og Art. 17 og herfra følges, gaaende imod Nord, som Østgrænse Art. 7's østlige Grænse til det Punkt, hvor denne paastøder Vejparcellen 385/133,

Kortblad 6, og dette Skæringspunkt forbindes med det sydøstlige Hjørne af Art. 229. Under det beskrevne Omraade hører herefter Parcellerne 151/98 etc. (delvis), 150/98 og 149/98 etc. Kortblad 7 og 281/83^{302/83} etc. og 334/85 (delvis) Kortblad 6. Det samlede Areal er ca. 4 ha. Arealet er Landbrugsjord og ubebygget.

Det bemærkes, at Udsigten tildels ogsaa haves over de Øst for Art. 7 liggende Ejendomme Dybbøl Bd. V, Blad 198, Art. 208, tilhørende den danske Stat, og Dybbøl Bd. I, Blad 13, Art. 17, tilhørende Gaardejer Christen Struck, jfr. det som Bilag O fremlagte Matrikulkort og Tingbogsudskrifternes Bilag P og S. Art. 208 omfatter imidlertid de mellem Landevejen og Vemmingbund liggende Skanser 1 - 3, der stadig skal henligge som nu, og Art. 17 er ved Deklaration af 25. April 1924 fra Ejeren Struck til Statsministeriet, jfr. Bilag Q, tinglyst den 2. Maj 1924, paalagt Servitut bl. a. om, at Bebyggelse ikke maa ske uden Samtykke af Ministeriet, og at Ejendommen kun maa benyttes til Agerbrug og Havebrug.

Endvidere bemærkes, at der ved Overfredningsnævnets Kendelse af 28. Juni 1923, hvoraf Udskrift er fremlagt som Bilag F., er foretaget en omfattende Fredning af Dybbøl Banke og at denne Kendelse udtrykkelig undtager den fornævnte under B II nævnte Ejendom Dybbøl Bd. II, Blad 95, da tilhørende Gaardejer Jørgen Hansen, med den Begrundelse, at denne Ejendom ikke har nogen Facade til Landevejen og ligger i en ret betydelig Afstand fra Sønderborg By, hvorfor det blev anset for lidet sandsynligt, at den vil blive bebygget i nogen væsentlig Grad, og selv om der skulde blive bygget enkelte Villaer, mentes disse ikke paa dette Sted at ville virke skæmmende i landskabelig Henseende. Der er ejheller i den siden forløbne Tid skeet nogen Bebyggelse paa Ejendommen. Fredningsnævnet maa imidlertid gaa ud fra, at man ikke ved den nævnte store Fredning har haft den her i Sagen omhandlede Udsigt for Øje.

Fredningsnævnet bestemmer herefter, at de ovenfor under A og B ommeldte Arealer vil være at frede mod Bebyggelse af enhver Art og mod Beplantning over Buskvæksthøjde samt mod enhver anden Foranstaltning, der kan virke hindrende for Udsigten mod Syd fra Kongeskansens sydlige Hovedindgang over Vemmingbund, eller som kan virke skæmmende.

Efter den Anledning, Forhandlingerne i Sagen dertil giver, bemærkes dels, at Fredningsnævnet finder, at Kiosken ved Gangstien til Skansen kan forblive staaende som hidtil, dels at det ikke er fundet nødvendigt at forlange Vejtræer fjernede, i hvilket sidste Henseende derhos bemærkes, at Amtsvejvæsenet har lovet at ville kappe eller beskære Grene, som i Fremtiden maatte blive til Hinder for Udsigten.

Ejerne Landmand Claus Christensen og Gaardejer Peter Hansen har paastaaet i Erstatning henholdsvis 2000 Kr. og 5000 Kr. Af de andre i Sagen interesserede er der ikke fremsat Erstatningskrav.

Fredningsnævnet har fundet de paastaaede Erstatningssummer for høje. Ejerne har paaberaabt sig, at de har Mulighed for at sælge Byggegrunde, men Nævnet finder, at saadan Mulighed er meget fjernt-

liggende og navnlig for Art. 7's Vedkommende. Fredningsnævnet til-
lægger herefter Landmand Claus Christensen i Erstatning 1000 Kr. og
Gaardejer Peter Hansen i Erstatning 1500 Kr., hvilke Erstatninger vil
være at udbetale til Ejerne.

Erstatningerne vil være at udrede med $\frac{2}{3}$ af Statskassen
og $\frac{1}{3}$ af Sønderborg Amtsfond.

De fredede Arealer vil være at udstykke og tildele
selvstændige Artikelnumre.

Paataleberretiget med Hensyn til Bestemmelserne i denne
Kendelse er Dybbøl-Skanse-Nævnet og Fredningsnævnet for Sønderborg
Amtsraadskreds i Forening eller hver for sig.

Thi bestemmes:

Den ovennævnte Udsigt fra Kongeskansens sydlige Hovedindgang
paa Dybbøl Skanse mod Syd over Vemmingbund bør bevares, og de oven-
meldte Arealer vil være at frede i Overensstemmelse med det ovenan-
førte.

I Erstatning tillægges der Landmand Claus Christensen af
Dybbøl Banke 1000 Kr. og Gaardejer Peter Hansen af Dybbøl Mark 1500
Kr.

Erstatningerne udredes med $\frac{2}{3}$ af Statskassen og $\frac{1}{3}$ af
Sønderborg Amtsfond.

Paataleretten tilkommer Dybbøl-Skanse-Nævnet og Fredningsnæv-
net for Sønderborg Amtsraadskreds i Forening eller hver for sig.

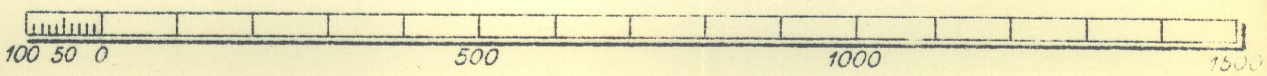
N. Levinsen Jørgen Skov J. Zachariassen

KORT>

Minoreret Matrikulskort i 1:10000.

Dybbøl Sogn,
Aabenraa - Sønderborg Amt.

Trykt Aar 1947
Direktoratet for Matrikulsvæsenet.

REG. NR. 00101.00.0
Afg. af 2/8-1939

- Tegnforklaring.
- 14 / 5
3 / 4
 - Artiklergrænser og Artikelnumre.
(Artikelnumre for Jernbaner, Veje, Vandløb og lignende offentlige Arealer er udeladt.)
 - Vej.
 - Vandløb.
 - Gangsti.
 - Jernbaner, offentlige Veje og Vandløb samt Diger, hvis Grænser er indtegnede paa Kortet, men som endnu ikke har faaet tildelt selvstændige Artikelnumre.

Hage ved Vej, Gangsti og Vandløb betegner, at Jorderne paa begge Sider af Vejen, Gangstien eller Vandløbet hører under samme Artikel.

- Grænse mellem Sønderborg Købstad og Dybbøl Ejerlav.
- Total fredet
- Betinget fredet iflg. Kendeise af 28. Juni 1923.
- Betinget fredet iflg. Forlig af 25. April 1924.
- Total fredet iflg. Kendeise af 2. August 1939.

De fredede Arealer er under Henvisning til ovenstaaende Signaturforklaring paa nærværende Kort skravet med Rødt og Grønt.
Sønderborg i Januar 1948.

M. M. M.
Amtslandinspektør.

Apr. 28/6. 1923.

T. J. Nr. 55/1948.
Ebyr: Kr. 11.70
1431
1107 (6983)

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 00101.00

Dispensationer i perioden: 13-02-1950 - 08-11-1985

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for SØNDERBORG amt.

År 1949 den 24. november afholdt naturfredningsnævnet for Sønderborg amtsråds-kreds møde på domhuset i Sønderborg med dommer A. Blæhr, Sønderborg, som formand.

Der foretoges :

Fr.9/1949.

Sag ang. fjernelse af en slagtermester Ludwig Harburger, Sønderborg, tilhørende ladebygning beliggende på Dybbølmark.

Der fremlagdes :

- A. skrivelse af 7/9 1949 fra Sønderborg købstad magistrat.
- B. erklæring af 21/5 1948 fra slagtermester L. Harburger med div. påtegninger senest af 12/3 1949.
- C. genpart af skrivelse af 2/4 1949 til slagtermester L. Harburger.

Slagtermester Ludv. Harburger, Sønderborg var mødt og blev gjort bekendt med sagen og det fremlagte.

Efter at Harburger havde haft lejlighed til at udtale sig besluttedes det at foretage besigtigelse af ladebygningen på stedet.

Til stede ved besigtigelse var mødt :

- 1. Dybbøl sogns repræsentant for fredningsnævnet, fhv. sognefoged Th. Kæstel.
- 2. Sønderborg kommune ved :
 - a. borgmester A. Andersen, Sønderborg, og
 - b. kæmmer Kæstel.

Slagtermester Harburger oplyser, at han for tiden er i færd med at udleje ladebygningen til maskinhandelslager, idet den hidtidige forpagter Hansens lejemål er ophørt den 1. oktober 1949.

Harburger vedstår sit tilbud afgivet den 21/5 1948 ifl. litra B., gående ud på, at han vil fjerne ladebygningen for egen regning, såfremt han modtager kr. 5.000,00, men hertil kommer ca. kr. 500,00 som i de seneste dage er anvendt til reparation af laden.

Harburger tilbyder fra 1. decbr. 1949 at udleje laden til Sønderborg kommune i dens nuværende stand for en mdl. leje af Kr. 40,00 indtil videre.

Formanden bemærker, at laden virker i høj grad skæmmende i landskabet, idet den efter sin størrelse er unormal høj. Hertil kommer, at den er dårlig vedligeholdet og har en mørk grim farve. Endvidere at laden skæmmer udsigten mod Dybbøl mølle set fra landevejens sydlige side.

Sagen udsat.

Mødet hævet.

A. Blæhr.
fmd.

Th. Kæstel - L. Harburger.

V. Lundsgaard Rasmussen.
fg. sekr.

År 1949 den 30. decbr. kl. 11,30 afholdtes møde på Dybbølmark.

Der foretoges :

Fr. 9/1949.

- samme sag -

Nævnet bestod af formanden dommer A. Blæhr, Sønderborg, samt nævnsmedlemmerne grdr. Hans Christiansen, Holballe, og fhv. srefoged Th. Kæstel, Dybbøl langbro.

Mødet var :

1. Fru Ella Harburger ved ægtefælle Ludw. Harburger.
2. Sønderborg kommune ved :
 - a. borgmester A. Andersen.
 - b. formand for udvalg for gader og veje Adolf Andersen.
 - c. stadsingeniør A. Holm-Petersen.
 - d. kæmner Kæstel.
4. Bygmester P. Villadsen, Sønderborg, og bygmester Th. Christiansen, ibd.,
5. Sønderborg amtsråd ved ingeniør Skovborg.

Der fremlagdes :

D. tingbogsattest.

E. skrivelse af 8. decbr. 1948 fra Sønderborg købstads magistrat,

F. forkyndt tilsigelse for panthaveren, Handelsbanken i Sønderborg og til fru Ella Harburger.

De mødte blev gjort bekendt med sagen, herunder tingbogs-
attestens afd. II, og besigtigede forholdene.

Fredningsnævnet foreslog at udmelde :

bygmester P. Villadsen og bygmester Th. Christiansen, til
som særlige sagkyndige vurderingsmænd at afgive en udtalelse om
ladens værdi.

Da ingen af de mødte havde noget at indvende herimod, ud-
meldte fredningsnævnet bygmestrene Villadsen og Th. Christiansen til
at foretage vurdering som foran nævnt.

Vurderingsmændene erklærede efter at de havde haft lejlig-
hed til at besigtige laden, at de ansatte værdien af denne til kr.
2.900,00 under hensyn til dens alder (ca. 40 år gammel), og dens
tilstand, derunder den dårlige vedligeholdelse.

Harburger erklærede sig bekendt med den på det hans hustrus
tilhørende areal den 19. september 1923 tinglyste fredningsservitut
i henhold til overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.

Der fremsattes tilbud overfor ejeren om en forligsmæssig
ordning, hvorefter denne mod en erstatning på kr. 3.500,00 skulle
forpligte sig til for egen regning at fjerne laden og til ikke frem-
tidigt at opføre bygninger på arealet.

Harburger begærede sagens udsættelse for at konferere med
sin hustru.

Sagen udsat til mandag den 23. januar 1950 kl. 10 på domhu-
set i Sønderborg, stue 18, hvilket blev de mødte tilkendegivet.

Det vurderingsmændene tilkommende honorar blev fastsat til
kr. 35.00 til hver + 5 kr. i befordring til hver, der vil være at
udrede som fredningsomkostninger.

Mødet sluttet.

A. Andersen.

A. Bløhr.
fmd.

Th. Kæstel - H. Christiansen

/J.J. Bek.
sekr.

År 1950 d. 23. januar kl. 10,15 afholdt fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds møde på domhuset i Sønderborg med dommer A. Blæhr, Sønderborg, som formand og nævnsmedlemmerne grdr. Hans Christiansen, Holballe, og fhv. sognefoged Th. Kæstel, Dybbøl langbro.

Der foretoges :

- samme sag -

Fr. 9/1949

For nævnet mødte :

1. Fru Ella Elisabeth Harburger ved ægtefællen, slagtermester Ludwig Harburger, Sønderborg.
2. Sønderborg kommune, ved
 - a. borgmester Anders Andersen,
 - b. kærner Kæstel.
3. Dybbøl kommune ved sognerådsformand Chr. Schmidt,
4. historisk samfund for Als og Sundeved ved fhv. postmester O. Ræder, Sønderborg.
5. Sønderborg amtsråd ved amtsvejinspektør Skovby Nielsen.

Slagtermester Harburger erklærede, at han efter at have talt med sin hustru kunne tilbyde, at laden fjernes mod en erstatning til ham på kr. 5.000,00 og i så fald forpligter han sig til selv at fjerne laden med fundament.

Der fremlagdes :

skrivelse af 14. januar 1950 fra Sønderborg købstad, genpart af Skrivelse af 19. januar 1950 fra fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds til A/S Det nordiske kamgarnsspinderi, skrivelse af 20. januar 1950 fra A/S det nordiske kamgarnsspinderi.

Da forlig ikke var gennemførligt, blev sagen optaget til kendelse, der afsiges mandag den 13. februar 1950 kl. 11,30.

Sagen udsat.

Mødet hævet.

A. Blæhr.

H. Christiansen.

Th. Kæstel.
J.J. Bek. sekr.

K e n d e l s e :

Omkring 1908 blev der på ejendommen indført i tingbogen for Dybbøl bd.IV, bl.160, art. nr. 168, Dybbøl ejerlav og sogn, opført en trælade på betonfundament. Den 28. juni 1923 blev der af overfredningsnævnet afsagt kendelse - tinglyst den 19. september s.a. om, at der ikke på ejendommen må finde nogen som helst bebyggelse sted, bortset fra den, der er nødvendig til ejendommens naturlige drift som landejendom.

Da nævnte lade, der altid har haft dårlige proportioner, idet den er for høj i forhold til længden, i tidens løb er blevet stærkt forfalden og desuden er blevet forsynet med nogle små og mindre gode tilbygninger, virker den nu meget skæmmende i landskabet og ødelægger tildels udsigten mod Dybbøl Mølle set fra Sønderborg-Flensborg landevej. På foranledning af Sønderborg kommune er der derfor rejst spørgsmål om fjernelse af laden i medfør af naturfredningslovens bestemmelser.

Ejeren fru Elisabeth Harburger, der har givet møde ved sin ægtefælle, slagtermester Ludwig Harburger, Sønderborg, har ikke protesteret mod fredningen, men har påstået sig tilkendt en erstatning på 5000 kr., hvorefter han er villig til selv at fjerne laden.

Panthaveren i ejendommen, Handelsbanken i Sønderborg, har forbeholdt sig, at en eventuel erstatning udbetales banken til afskrivning på dennes tilgodehavende 7700 Kr. i henhold til to ejer-pantebreve på henholdsvis 3300 kr. og 4400 Kr.

Da fredningsnævnet kan tiltræde de af Sønderborg kommune anførte grunde for ladens fjernelse, og da det desuden findes af væsentlig betydning for almenheden, at udsigten til Dybbøl Mølle og de fredede arealer omkring denne ikke skæmmes, vil laden i medfør af naturfredningslovens § 13 stk. 2 være at fjerne.

Til brug ved afgørelsen af spørgsmålet om ladens værdi har fredningsnævnet udmeldt bygmestrene P. Villadsen og Th. Christensen, begge af Sønderborg, der efter at have besigtiget laden har vurderet denne til 2.900 kr. under hensyn til dens alder og tilstand, derunder den dårlige vedligeholdelse.

År 1950 den 30. januar indfandt formanden sig i statsministeriet, hvor departementschef Andr. Møller blev truffet til stede.

Formanden drøftede sagen vedrørende fjernelse af den fru slagtermester Ella Harburger tilhørende lade på Dybbølsmark, og departementschefen oplyste, at der ikke for tiden kunne fremskaffes midler til hjælp ved fjernelse af laden af frivillig vej.

Sagen udsat som tidligere bestemt.

A. Blæhr.
fmd.

År 1950 den 13. februar kl. 11,00 afholdt naturfredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds møde på domhuset i Sønderborg.

Der foretoges :

Fr. 9/1949.

- samme sag -

Nævnet bestod af formanden, dommer A. Blæhr, Sønderborg, grdr. Hans Christiansen, Holballe, og fhv. sognefoged Th. Kæstel, Dybbøl langbro.

Formanden resumerede sagen.

Der fremlagdes :

- E. skrivelse af 5/1 1950 fra slagtermester L. Harburger,
- L. skrivelse af 2/1 1950 fra historisk samfund for Als og Sundeved,
- M. tilbud af 7/2 1950 fra bygmester P. Villadsen,
- N. tilbud af 9/2 1950 fra kioskejer Chr. Jensen,
- O. tilbud af 9/2 1950 fra bygmester Th. Christiansen.

I henhold til de fremlagte tilbud tilbyder :

- P. Villadsen at nedbryde laden - med materialer kr. 1.100,00 -
uden materialer kr. 1.500,00 -
- Chr. Jensen at nedbryde laden - med materialer kr. 1.100,00 -
uden materialer kr. 1.400,00 -
- Th. Christiansen at nedbryde laden - med do " 1.030,00 -
uden " " 1.425,00 -

For Sønderborg amtsråd mødte amtsvejnspektør Skovby-Nielsen.
Ingen andre fandtes mødt efter pårøb.

Sagen påny optaget til kendelse.

Der afsagdes sålydende :

Der er indhentet 3 tilbud bl.a. fra de 2 fornævnte bygmestre, og af disse tilbud fremgår det, at udgifterne vedrørende ladens nedbrydning og flytning vil andrage ^{1000 til} fra 1100 kr., såfremt bygmesteren beholder materialerne og fra 1400 kr. til 1500 kr., såfremt materialerne ikke stilles til bygmesterens rådighed.

Ejeren har til støtte for sin påstand om en erstatning på 5000 kr. nærmere anført, at han vel har forpligtet sig overfor Sønderborg kommune til ikke fremtidig at benytte laden eller at lade den benytte til opstaldning af kreaturer eller til svineopdræt, men at han har udlejet laden til en maskinhandler til brug som maskinhal for en månedlig leje af 50 kr., hvilket kapitaliseret giver en værdi af 10.000 kr.

Foreløbig bemærkes, at da den i 1923 tinglyste servitut hviler på en af overfredningsnævnet afsagt kendelse, må det tilkomme dette at fortolke servituttens indhold nærmere. Da fredningsnævnet imidlertid er af den opfattelse, at ejeren som følge af den allerede tinglyste servitut må anses for uberettiget til at udleje laden til det nævnte formål, og da den stedfundne vurdering findes at være rimelig, tilkendes der ejeren i erstatning 2900 Kr. + til udgiften ved ladens fjernelse 1100 kr. ialt 4000 Kr., hvilket beløb efter overenskomst udredes således :

Fra A/S Det Nordiske Kamgarnsspinderi, Sønderborg, ved dets direktør konsul von Toornburg, har fredningsnævnet modtaget tilsagn om betaling af 1500 kr.	1500 kr.
Dybbøl kommune har tilbudt at betale	500 "
Sønderborg kommune har tilbudt at betale	1500 "
Af restbeløbet betaler statskassen i henhold til naturfredningslovens § 17 stk 1 halvdelen eller	250 "
Sønderborg amtsfond betaler efter samme bestemmelse ligeledes	250 "
	ialt 4.000 kr.

Fjernelse af laden incl. fundament vil være at foretage af ejeren. Har fjernelse ikke fundet sted inden 3 måneder efter denne kendelses afsigelse, foretages fjernelsen ved fredningsnæv-

nets foranstaltning. Der tillægges i så fald alene ejeren en erstatning på 200 kr., og materialerne tilfalder da ikke ejeren, men står til fredningsnævnets disposition. Medfører nedbrygningen en større udgift end hvad der svarer til materialernes værdi + det til nedbrydningen afsatte beløb 1100 kr. vil det ved en tillægskendelse efter forhandling med de interesserede være at afgøre, hvorledes merudgifterne skal fordeles.

T h i b e s t e m m e s :

Den på ejendommen, tingbogen for Dybbøl bd. IV, bl.160, art.nr. 168, Dybbøl ejerlav og sogn, beroende trælade, tilhørende fru Ella Elisabeth Harburger, født Nielsen, Sønderborg, vil være at fjerne ved ejerens foranstaltning inden 3 måneder fra dato og må ikke genopføres.

I erstatning tillægges der ejeren et beløb stort 2900 kr., der udbetales pantkøberen, Handelsbanken i Sønderborg, samt yderligere 1100 kr. til udgifter ved fjernelsen.

Erstatningen udredes således :

A. ved frivillige bidrag fra

1. A/S Det Nordiske Kamgarnsspinderi, Sønderborg	1500 kr.
2. Dybbøl kommune	500 "
3. Sønderborg kommune	1500 "
	3500 kr.

B. efter naturfredningslovens § 17 stk 1.

1. af statskassen	250 kr.
2. af Sønderborg amtsfond	250 "
	4000 "

Foretager ejeren ikke fjernelsen af laden inden fornævnte frist, tilkommer der hende alene en erstatning på 2900 kr. Laden vil i så fald være at fjerne ved fredningsnævnets foranstaltning, således at materialernes værdi og 1100 kr. er til fredningsnævnets disposition til dækning af udgifterne ved fjernelsen.

Et muligt underskud i anledning af fjernelsen vil være at påregne ved tillægskendelse.

Sagen sluttet. Mødet hævet.

sign. A. Blæhr.
fmd.

sign. H. Christiansen.
do Th. Kæstel.

Tingbogen for Dybbøl
bd. I bl. 7, art. 746
Sønderborg og ll Dybbøl,
Dybbøl ejerlav og sogn
og Sønderborg bd. XII
bl. 46, art. 405 Dybbøl
ejerlav og sogn.

Anmelder:

Naturfredningsnævnet
for
Sønderborg amtsrådskreds

U D S K R I F T
A F
P R O T O K O L L E N F O R F R E D N I N G S N Æ V N E T
F O R
S Ø N D E R B O R G A M T S R Å D S K R E D S.

-----0000-----

Mandag den 5. januar 1953 kl. 15.15 afholdt fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådskreds møde på Dybbølmark. Nævnet bestod af formanden dommer A. Bløhr, Sønderborg, det af Sønderborg amtsråd valgte medlem gårdejer Hans Christiansen, Holballe, og det af Dybbøl sogneråd valgte medlem, gårdejer Peter Philipsen, Grønnekær, Dybbølmark.

Der foretoges:

Fr. 19/1952. Andragende fra handelsmand Chr. Zimmermann, Sønderborg og gårdejer Hans Kæstel, Dybbøl Langbro, om tilladelse til opførelse af et læhegn mellem art. numrene ll Dybbøl, 746 Sønderborg indført i tingbogen for Dybbøl bd. I bl. 7 Dybbøl ejerlav og sogn og art. 405 Dybbøl indført i tingbogen for Sønderborg bd. XII bl. 46, Dybbøl ejerlav og sogn.

Der fremlagdes:

- 1) Andragende af 20/11. 1952
- 2) Afrids efter matrikulskortet, hvorefter det omhandlede hegn agtes opført mellem parcel nr. ene 1590/103 samt 1655/104 og 1585/103 samt 1584/104, kortblad 5 Dybbøl kortdistrikt
- 3-4) 2 tingbogsattester.

For Dybbøl sogneråd mødte formanden gårdejer Christen Schmidt, Dybbøløsten.

Andrageren Kæstel var mødt tillige for andrageren Zimmermann, der ikke var mødt efter tilsigelse. Gårdejer Kæstel udtalte at det påtænkte læhegn, der agtes plantet af tjørn, ville blive nedhugget hvert 7 år, således at dets højde formentlig ikke nogen-
sinde vilde overstige 3 m.

Nævnet besigtigede stedet, hvor beplantningen agtes foretaget og konstaterede, at stedet i det væsentlige er skjult i forhold til Dybbøl mølle af indkørselsalleen til "Snedgård". Sognerådsformand Christen Schmidt havde intet at indvende mod ansøgningen.

Nævnet fandt efter omstændighederne ingen anledning til at modsætte sig beplantningen, der har et rimeligt landbrugsmæssigt formål og efter det foreliggende ikke vil skjule nogen udsigt af betydning, såfremt nedhugning hvert 7 år foretages som tilsagt.

Gårdejer Kæstel erklærede på andragernes vegne, at de var indforstået med, at vilkåret tinglyses på ejendommen med påtaleret for fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådskreds.

A. Bløhr,
Formand.

H. Christiansen.

P. Philipsen.

Hans Kæstel.

Udskriften af tinglysningen bekræftes, idet tilføjes,
at udskriften er tinglyst den 28. januar 1953.
Naturfredningsnævnet

Sønderborg amtsrådskreds. 5. 1. 1953.

A. Bløhr
A. Bløhr,
Formand.

J. J. Bek
/J. J. Bek, sekr.

Statsministeriet, 1'departement,
K ø b e n h a v n .

19/12-1953

U D S K R I F T
af
OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1953, den 19. december, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923 vedrørende fredning af Dybbøl Banke.

Ved denne kendelse bestemtes bl. a. følgende:

"Med hensyn til fredningens art må overfredningsnævnet finde det af væsentlig betydning, at det sikres, at de arealer, som ligger nærmest ved Sønderborg by, og hvis bebyggelse ville virke særlig ødelæggende i landskabelig henseende, vedblivende skal bevares og drives som landbrugsejendomme; disse ejendomme bør derfor belægges med servitut om, at der ikke på ejendommen må finde nogen som helst bebyggelse sted, bortset fra den, der er nødvendig til ejendommens naturlige drift som landejendom."

I skrivelse af 11. december 1952 har bogholder Albert Beyer, Sønderborg, andraget om en ændring af overfredningsnævnets kendelse for så vidt angår et ham tilhørende areal.

Andrageren oplyser, at han i 1947 købte en byggegrund (art. nr. 372 af Dybbøl ejerlav b VIII bl. 284), der for den sydvestlige dels vedkommende er omfattet af fredningskendelsen, medens en strimmel mod nord langs Langbrogade er behæftet med en byggelinieservitut med henblik på en udvidelse af denne gade. Da det ved en opmåling har vist sig, at der ikke er plads til et hus på grunden, når fredningsgrænsen og byggelinien skal respekteres, og Sønderborg kommune ikke har villet indgå på en ændring af byggelinien, har ejeren andraget om tilladelse til at opføre et hus, som et par steder vil overskride fredningsgrænsen med nogle meter.

Da overfredningsnævnet efter omstændighederne kan tillade husets opførelse med den angivne overskridelse af fredningsgrænsen, vil overfredningsnævnets fornavnte kendelse være at ændre i overensstemmelse hermed. Det er et vilkår for denne ændring, at beplantningen i

den del af haven, som er beliggende indenfor det fredede område, samt hegnet om denne del ikke må være højere, end hvad der svarer til højden af bærbuske og lavstammede frugttræer. Dette er tiltrådt af ejeren.

T h i b e s t e m m e s :

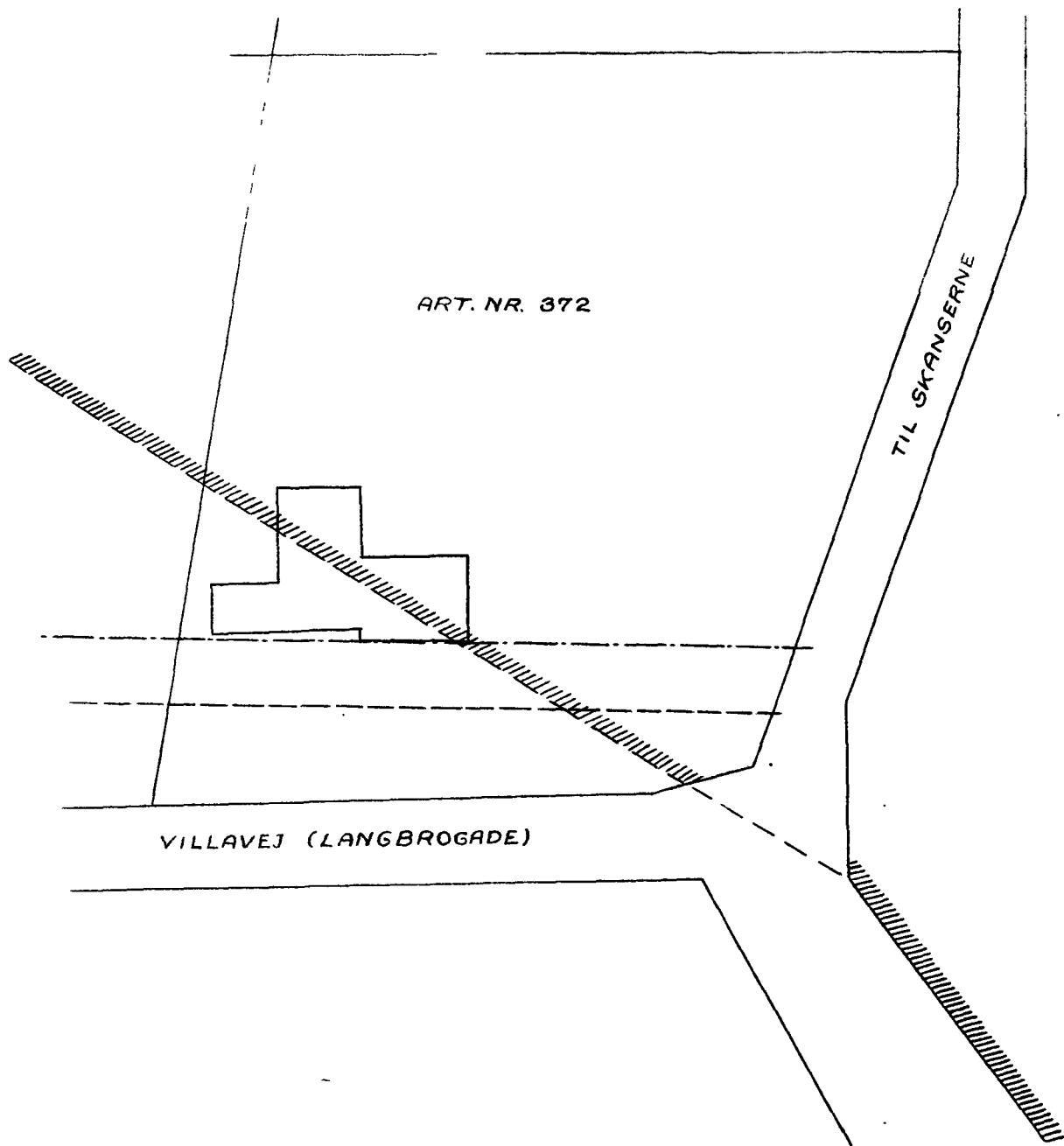
Den af overfredningsnævnet den 28. juni 1923 afsagte kendelse vedrørende fredning af Dybbøl Banke ændres således, at der på ejendommen, art nr. 372 af Dybbøl ejerlav b VIII bl. 284, kan opføres et beboelseshus, som et par steder overskrider fredningsgrænsen med 6-7 m, se det vedhæftede kort nr. Sø. 106, der viser fredningsgrænsen samt omridset af huset med tilhørende grund.

Det er et vilkår for ændringen, at beplantningen i den del af haven, som er beliggende indenfor det fredede område, samt hegnet om denne del ikke må være højere end, hvad der svarer til højden af bærbuske og lavstammede frugttræer.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

F. Grage
overfredningsnævnets sekretær

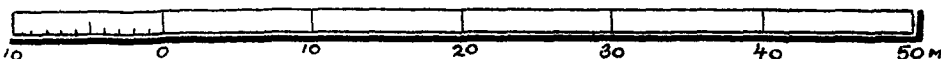
\\\\\\\\\\\ GRÆNSE FOR FREDET AREAL
 - - - - - BYGGELINIE
 - - - - - VEJGRÆNSE

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 17-10-53.

By: DYBBØL,
Sogn: - - -

Plan nr. SØ. 106

1:500

25/8-1955

U_D_S_K_R_I_F_T
af
OVERFREDNINGSNÆVNETS_KENDELSESPROTOKOL.

År 1955, den 25. august, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923 vedrørende fredning af Dybbøl Banke.

Fredningsområdetets grænser mod øst er ifølge kendelsen en linie, der fra stranden følger Langbrogaards østlige skel til skelstenen mellem Langbrogaard og et Chr. Knutzen m. fl. tilhørende areal - hvilken skelsten på et under sagen fremlagt afrids efter matrikuskortet er betegnet med C - og derfra går i lige linie over Langbrogaards jorder til den østligste skelsten for rentier Daus grunde - på kortet betegnet med B - og videre mod nord ad bivejen.

Vedrørende fredningsservitutens indhold bestemtes bl. a. følgende:

"Med hensyn til fredningens art må overfredningsnævnet finde det af væsentlig betydning, at det sikres, at de arealer, som ligger nærmest ved Sønderborg by, og hvis bebyggelse ville virke særlig ødelæggende i landskabelig henseende, vedblivende skal bevares og drives som landbrugsejendomme; disse ejendomme bør derfor belægges med servitut om, at der ikke på ejendommen må finde nogen som helst bebyggelse sted, bortset fra den, der er nødvendig til ejendommens naturlige drift som landejendom."

I skrivelse af 7/11 1953 har Sønderborg byråds udvalg for de faste ejendomme forespurgt, om denne fredningsservitut vil være til hinder for, at et nærmere angivet areal på ca. 1,2 ha, som er omfattet af fredningen, udlægges til permanente kolonihaver. Arealet støder op til fredningsområdets ovennævnte grænse mod øst.

Under et i denne anledning den 5/7 1954 afholdt åsteds møde udtalte en repræsentant for Sønderborg byråd, at man havde planer om i stedet for at anlægge kolonihaver at føre en vej ind over arealet og i forbindelse hermed opføre nogle parcelhuse øst for vejen og måske også vest derfor.

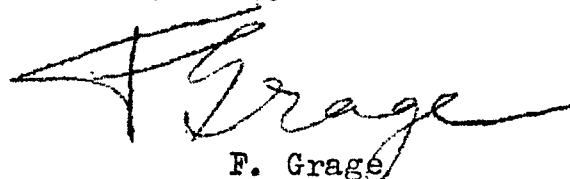
I overensstemmelse med aftale truffet under mødet har Sønderborg byråds udvalg for gader og veje i skrivelse af 14/10 1954 nærmere redegjort for de ommeldte planer. Det anføres, at man ved disse planer, der gør indgreb i fredningsområdet, vil opnå en særdeles ønskelig afrunding af den bymæssige bebyggelse, og at man vil kunne gennemføre Nellesmannsvej med en linieføring, hvis forbindelse med gadenettet iøvrigt er at foretrække for den lukkede sløjfe, der må gennemføres, såfremt den nugældende fredningslinie skal respekteres. Udvalget har endvidere andraget om tilladelse til, at der i tilslutning til en på det tilgrænsende, ikke fredede areal mod Langbrogade planlagt skole etableres et idrætsanlæg indenfor det fredede område. Udvalget bemærker, at man herefter ikke fra byens side nærer ønsker om lempelse af fredningen på andre punkter.

Under hensyn til det af udvalget anførte, og da overfredningsnævnet under besigtigelsen den 5/7 1954 konstaterede, at en lav bebyggelse med tilhørende beplantning ikke ville hindre udsigten til Vemmingbund, har overfredningsnævnet vedtaget at ændre fredningskendelsen således, at der bliver mulighed for gennemførelse af de ovennævnte planer, dog således, at bebyggelse og beplantning ikke må være højere end 8 meter.

T h i b e s t e m m e s :

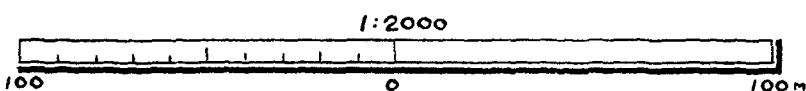
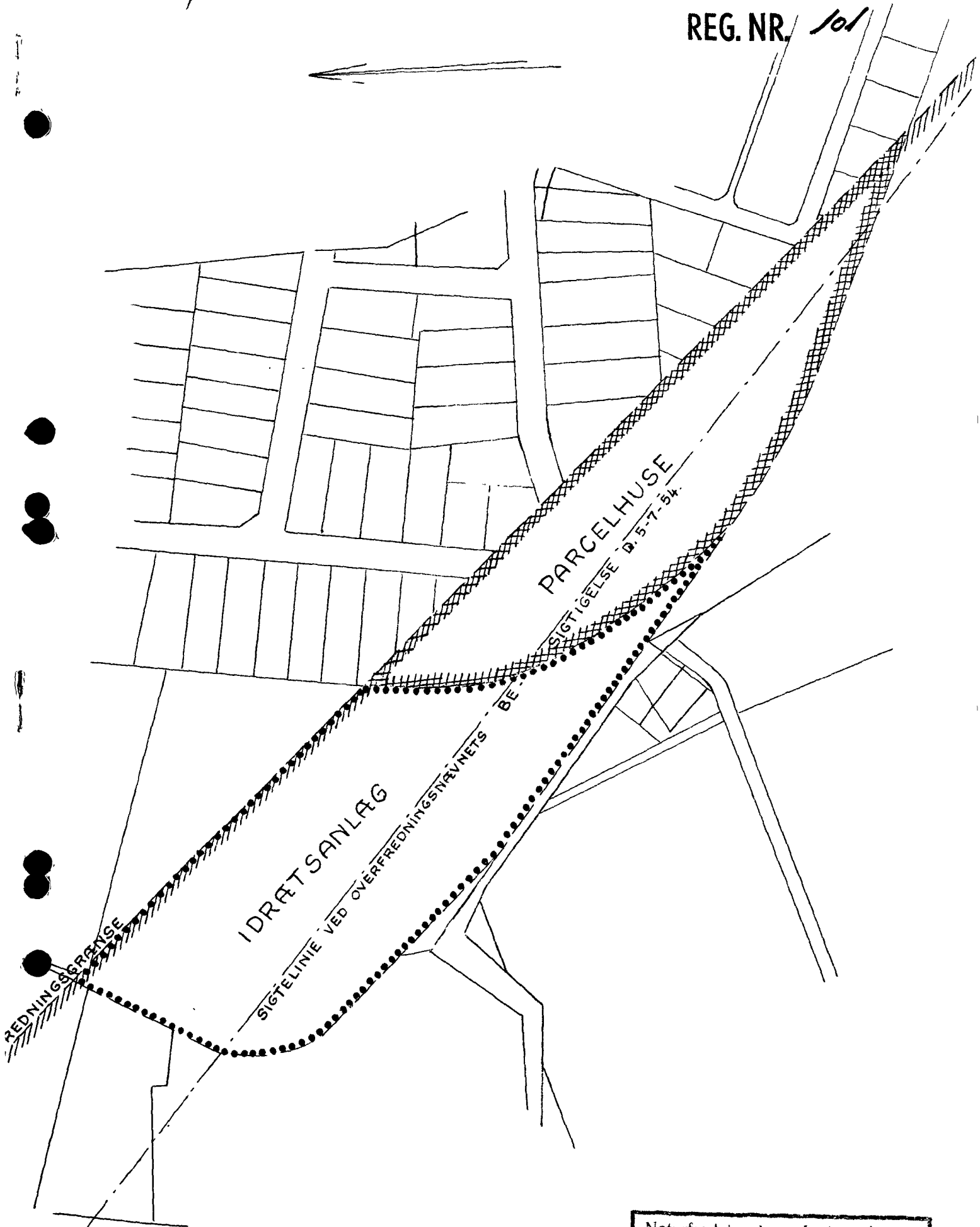
Den af overfredningsnævnet den 28/6 1923 afsagte kendelse vedrørende fredning af Dybbøl Banke skal ikke være til hinder for, at der på det nærværende kendelse vedhæftede kort nr. Sø 107 med krydsskraveret brømme viste areal opføres parcelhuse med tilhørende beplantning, samt at der på det med prikket brømme viste areal indrettes et idrætsanlæg. Bebyggelse og beplantning må ikke være højere end 8 meter.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

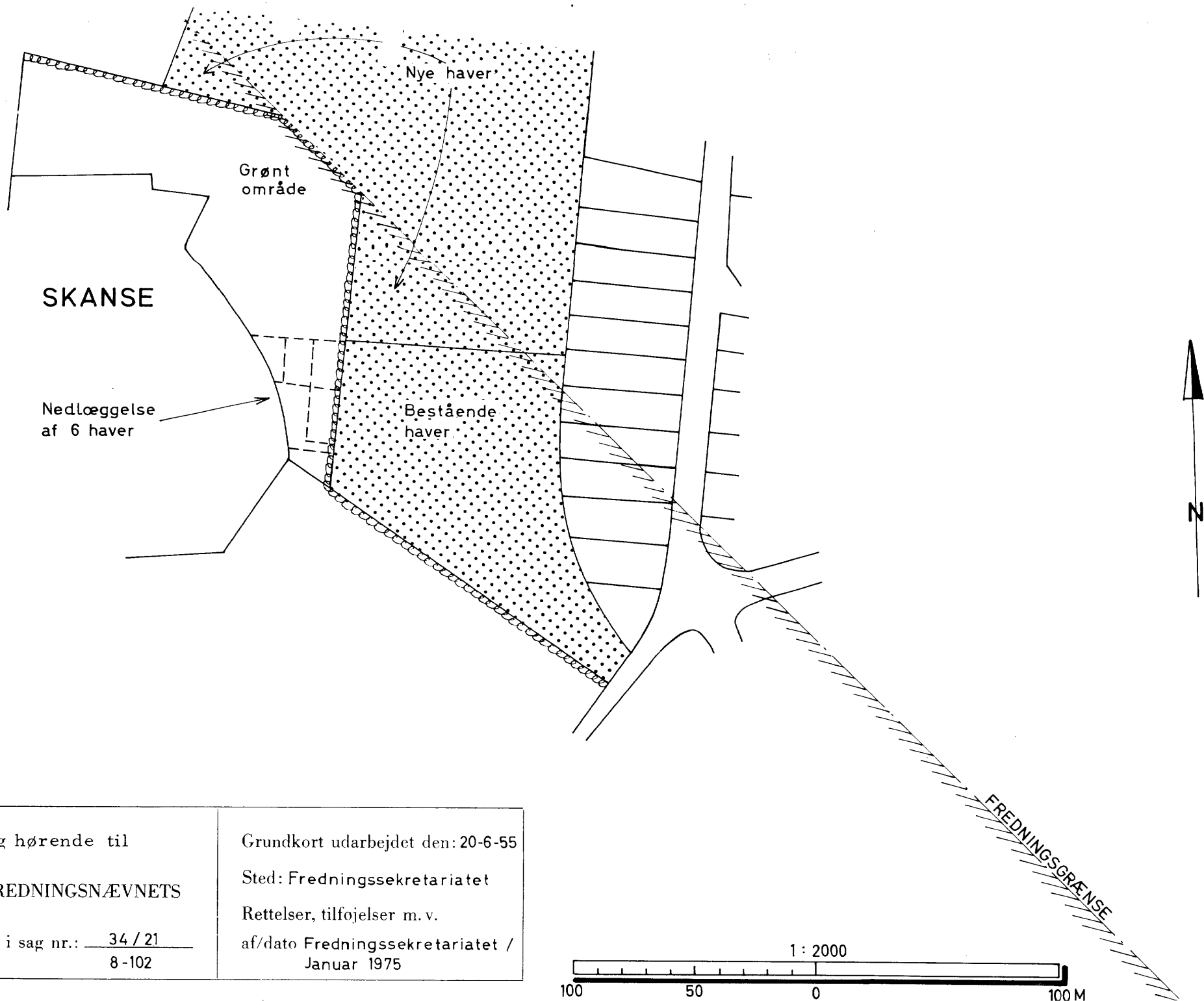

F. Grage

overfredningsnævnets sekretær

Naturfredningskonsulentens kontor København d. 20 - 6 - 55
By: DYBBØL Sogn: — — —
Plan nr. SØ. 107

Kortbilag hørende til

OVERFREDNINGSNÆVNETS

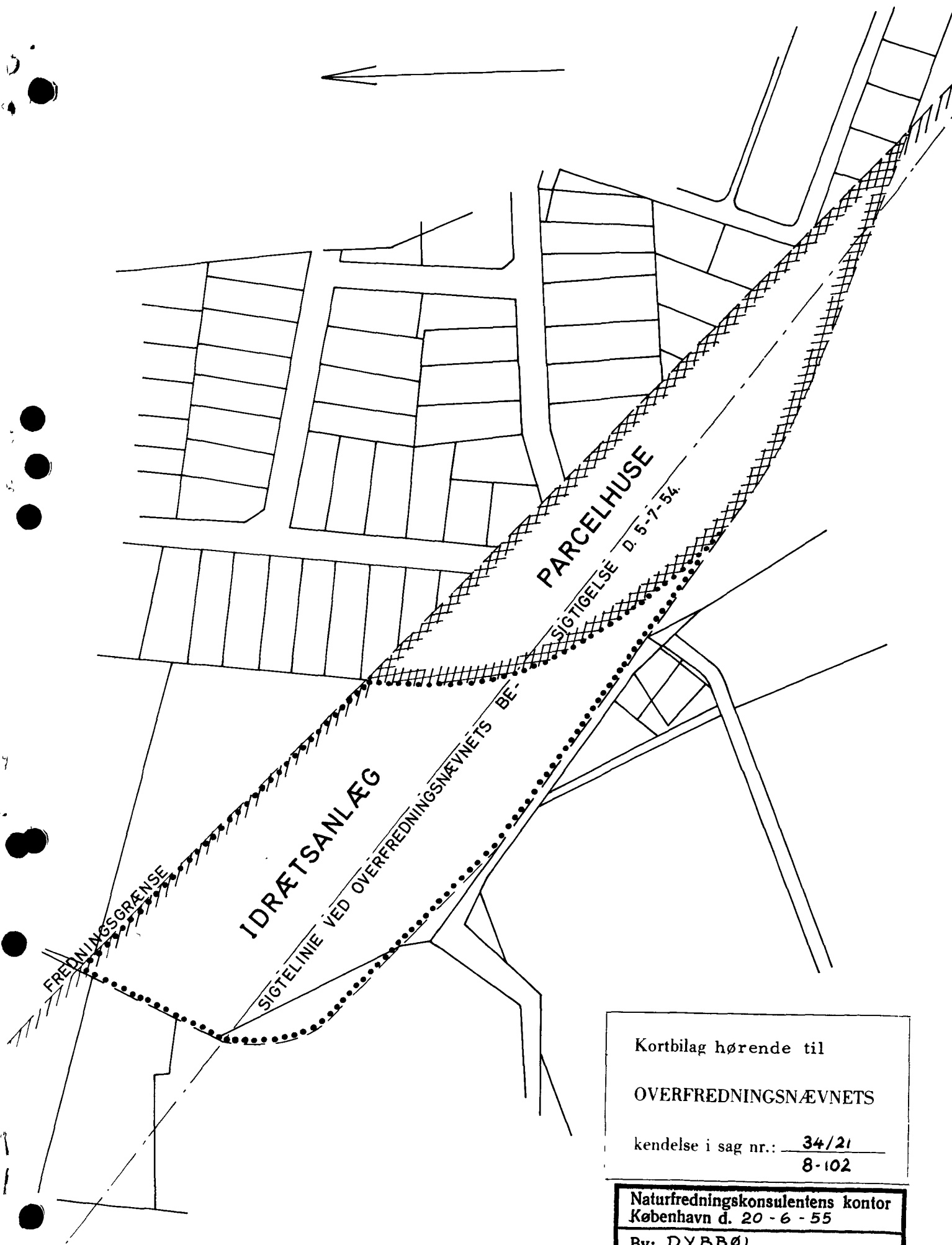
kendelse i sag nr.: 34 / 21
8-102

Grundkort udarbejdet den: 20-6-55

Sted: Fredningssekretariatet

Rettelser, tilføjelser m.v.

af/dato Fredningssekretariatet /
Januar 1975

Kortbilag hørende til

OVERFREDNINGSNÆVNETS

kendelse i sag nr.: 34/21
8-102

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 20-6-55

By: DYBBØL

Sogn: — " —

Plan nr. SØ. 107

31/12-1969

U D S K R I F T

A F

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1969, den 31. december, afsagde Overfredningsnævnet følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 vedrørende fredning af arealer ved Dybbøl skanser. (Ofn. 1646/63).

Ved ovennævnte kendelse er det tilladt ejeren af ejendommen Art. nr. 516, grosserer Niels Th. R. Ries, at indrette motel i ejendommens bygninger og i tilslutning til det påtænkte motel endvidere vest for bygningerne at opføre en bygning med ca. 20 værelser i to etager (1 etage + udnyttet loftsetage) i samme stil som de øvrige bygninger.

Ejeren har nu tilbudt at give afkald på tilladelsen til at opføre nævnte bygning med 20 værelser, såfremt det i stedet tillades ham på et til have tilkøbt areal på ca 2000 m² af naboejendommen Art. nr. 334 at anlægge en vinterhavebygning og anbringe en swimmingpool, alt som vist på materiale indsendt gennem fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrådsreds, der med tilslutning fra Danmarks Naturfredningsforening har kunnet tiltræde ejerens forslag. (Tegning fra Chr. Hansens byggeforretning af 10. november 1969) (sag ND 6919).

Overfredningsnævnet finder intet at erindre imod ejerens forslag.

T h i b e s t e m m e s :

Den ved Overfredningsnævnets kendelse givne tilladelse til at opføre yderligere en bygning på Art. nr. 516 bortfalder. Fredningen er ikke til hinder for gennemførelse af det omhandlede projekt på det pågældende areal af Art. nr. 334.

Udskriftens rigtighed bekræftes

J. Garde
J. Garde.

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

=====

År 1970, den 7. april, afsagde Overfredningsnævnet følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 vedrørende fredning af arealer ved Dybbøl skanser, Ofn. 1646/63.

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 blev bl.a. et areal af art.nr. 15 Dybbøl, Dybbøl sogn, fredet, herunder parcel 270/11 og del af den øst herfor liggende parcel 512/15, kbl. 6. Ved en misforståelse kom fredningsgrænsen til at følge østsiden af parcel 512, der ifølge kbl. 6 er et vejareal, og ikke som af ejeren, gårdejer Chr. Iversen antaget, østsiden af den i marken beliggende markvej.

I forbindelse med udstykning af de øst for det fredede beliggende arealer er misforståelsen blevet påpeget, hvorfor fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds efter ansøgning fra ejeren har indstillet, at fredningsgrænsen flyttes, således at den får den beliggenhed, ejeren i sin tid antog. Herved udgår 760 m² af fredningen. Erstatningen er i sin tid fastsat til 1,50 kr. pr. m². Overfredningsnævnet kan tiltræde, at ansøgningen imødekommes.

T h i b e s t e m m e s:

Den omhandlede del af art.nr. 15, Dybbøl, udgår af fredningen, som vist på det af rådgivende ingeniør Sloth Møller, Sønder-

borg, udarbejdede kort, sag 82.68 af 2. december 1968, revideret
20. januar 1969 mod tilbagebetaling af 1.025 kr., der tilfalder
statskassen.

Udskriftens rigtighed

bekræftes.

J. Garde

J. Garde

kh.

REG. NR. 101

5/2-1975

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1975, den 5. februar, afsagde overfredningsnævnet følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

til overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923 vedrørende fredning af Dybbøl Banke og tillægskendelse af 25. august 1955

Ved kendelse af 28. juni 1923 bestemtes bl.a. følgende:

"Med hensyn til fredningens art må overfredningsnævnet finde det af væsentlig betydning, at det sikres, at de arealer, som ligger nærmest ved Sønderborg by, og hvis bebyggelse ville virke særlig ødelæggende i landskabelig henseende, vedblivende skal bevares og drives som landbrugsejendomme; disse ejendomme bør derfor belægges med servitut om, at der ikke på ejendommen må finde nogen som helst bebyggelse sted, bortset fra den, der er nødvendig til ejendommens naturlige drift som landejendom."

Ved en tillægskendelse af 25. august 1955 med tilhørende kort nr. Søl 7 tillod overfredningsnævnet, at der ~~der~~ vest for Langebro Skanse, imellem denne og fredningsgrænsen måtte opføres parcelhuse på en del af det fredede areal og anlæg af idrætsanlæg på en anden del. Bebyggelse og beplantning måtte ikke være højere end 8 m.

I skrivelser henholdsvis af 11. februar 1974 og senest af 19. september 1974 med tilhørende kortbilag date-

ret 16. september 1974 har Sønderborg kommune ved udvalget for faste ejendomme vedtaget at gå ind for nyanlæg af 42 kolonihaver ved Langbrogade og samtidig at nedlægge 6 af de bestående 30 haver nærmest Langbrokskansen. Af kortbilaget fremgår endvidere, at der som led i planen udlægges et grønt område nord og øst for skansen, og at de nedlagte 6 haver indgår heri, og at de nye haver slutter sig til de bestående haver. Kommunen anmoder om dispensation fra fredningsbestemmelserne for en periode af 15 år til gennemførelse af forslaget. Kommunen har oplyst, at det fredede areal nu har matr. nr. 2291, Sønderborg.

Nærværende kendelse er vedhæftet kortet hørende til tillægskendelsen af 25. august 1955 forsynet med et gennemsigtigt dækblad, hvorpå kolonihaverne m.m. er indtegnet. Der ses heraf 1) at de nye haver skyder sig ind på det fredede areal med 2 trekanter, 2) at de bestående haver etableret i 1947 og det grønne område indbefattet de nedlagte 6 haver helt er beliggende på fredet areal, 3) at forslaget dels berører arealet til idrætsanlæg og dels nogle mindre arealer uden for dette.

Som begrundelse for ansøgning om dispensation har kommunen oplyst, at et tidligere benyttet kolonihaveanlæg med ialt 122 haver ved Gl. Åbenråvej er nedlagt, og kommunen har ønsket at fremskaffe erstatningshaver til de tidligere ejere (væsentligst folkepensionister), der bor vest for Alssund. Endvidere har kommunen meddelt, at den ved en fremtidig revision af dispositionsplanen for Sønderborg ved nyudlæg af kolonihaveområder vest for Alssund vil søge problemet vedrørende en friholdelse af skansen ved Langbrogade løst.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds, fredningsplanudvalget for Sønderjyllands amt og

rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning har kunnet godkende det ansøgte for den ovennævnte tidsbestemte periode.

Overfredningsnævnet har herefter besluttet at til-lade det ansøgte forslag for et tidsrum af 15 år, dog med bibeholdelse af bestemmelsen i tillægskendelsen af 25. au-gust 1955 om, at bebyggelsen og beplantningen ikke må være højere end 8 m.

Et kort nr. ofn. 34/21 visende haverne, de nedlag-te parceller og det grønne område, samt tillægskendelsens kort nr. Sø 107 er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af overfredningsnævnet den 28. juni 1923 afsøg-te kendelse vedrørende fredning af Dybbøl Banke og tillægs-kendelse af 25. august 1955 skal ikke være til hinder for nyetablering af kolonihaver og bibeholdelse af eksisterende haver som vist på det til kendelsen vedhæftede kortbilag på vilkår, at kolonihaveanlæg og -huse fjernes inden den 1. no-vember 1989, og at tillægskendelsens bestemmelse iøvrigt op-retholdes.

Overfredningsnævnets tillægskendelse vil være at tinglyse på matr.nr. 2291, Sønderborg.

Udskriftens rigtighed bekræftes

B. Andersen.

1211 I NØ

REG. NR. 101

10/12-1980

Overfredningsnævnets afgørelse

af 10. december 1980

om afståelse til staten af en sti ved Dybbøl Skanser i Sønderborg kommune (sag nr. 2468/80).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har ved en fredningsafgørelse af 22. juli 1980 bestemt, at der til staten v/miljøministeriet skal afstås ca. 1.400 m² af vejparcel 513/15 af ejendommen matr.nr. 15, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, med henblik på etablering af en sti i ca. 400 m længde og 3,5 m bredde..

Afståelsen skal sikre stien som en adgang for offentligheden til Dybbøl Skanser. Spørgsmålet herom er udskilt til særskilt behandling fra en for fredningsnævnet verserende sag om fredning af arealer ved Dybbøl og Vemmingbund. Denne fredningssag er rejst af det daværende fredningsplanudvalg for Sønderjyllands amt og er efter udvalgets nedlæggelse videreført af Sønderjyllands amtsråd.

Parcel 513/15 er omfattet af overfredningsnævnets fredningskendelse af 7. november 1963 og fredet som vejparcel.

Fredningsnævnets afgørelse er indbragt for overfredningsnævnet af ejeren af ejendommen, gårdejer Chresten Iversen, med påstand om ophævelse af afgørelsen eller subsidiært en begrænsning af afståelsen til kun at omfatte strækningen nord for skanse VII. Det er herved anført, at det vil medføre store ulemper for landbrugsdriften, hvis ejeren ikke fortsat kan anvende arealet som markvej.

I sagens behandling har deltaget 8 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det omhandlede areal indgår i stisystemet på skanseterrænet. Det findes nødvendigt at sikre, at arealet kan anvendes af offentligheden som adgang til skanserne og indgå i den almindelige opretholdelse og vedligeholdelse af stisystemet på skanseterrænet. Da det har vist sig, at arealets anvendelse som markvej under landbrugsejendommen er uforenelig med dets funktion som adgangsvej for offentligheden, tiltrædes fredningsnævnets beslutning om, at arealet i hele dets længde og i 3,5 m bredde skal afstås til staten v/miljøministeriet.

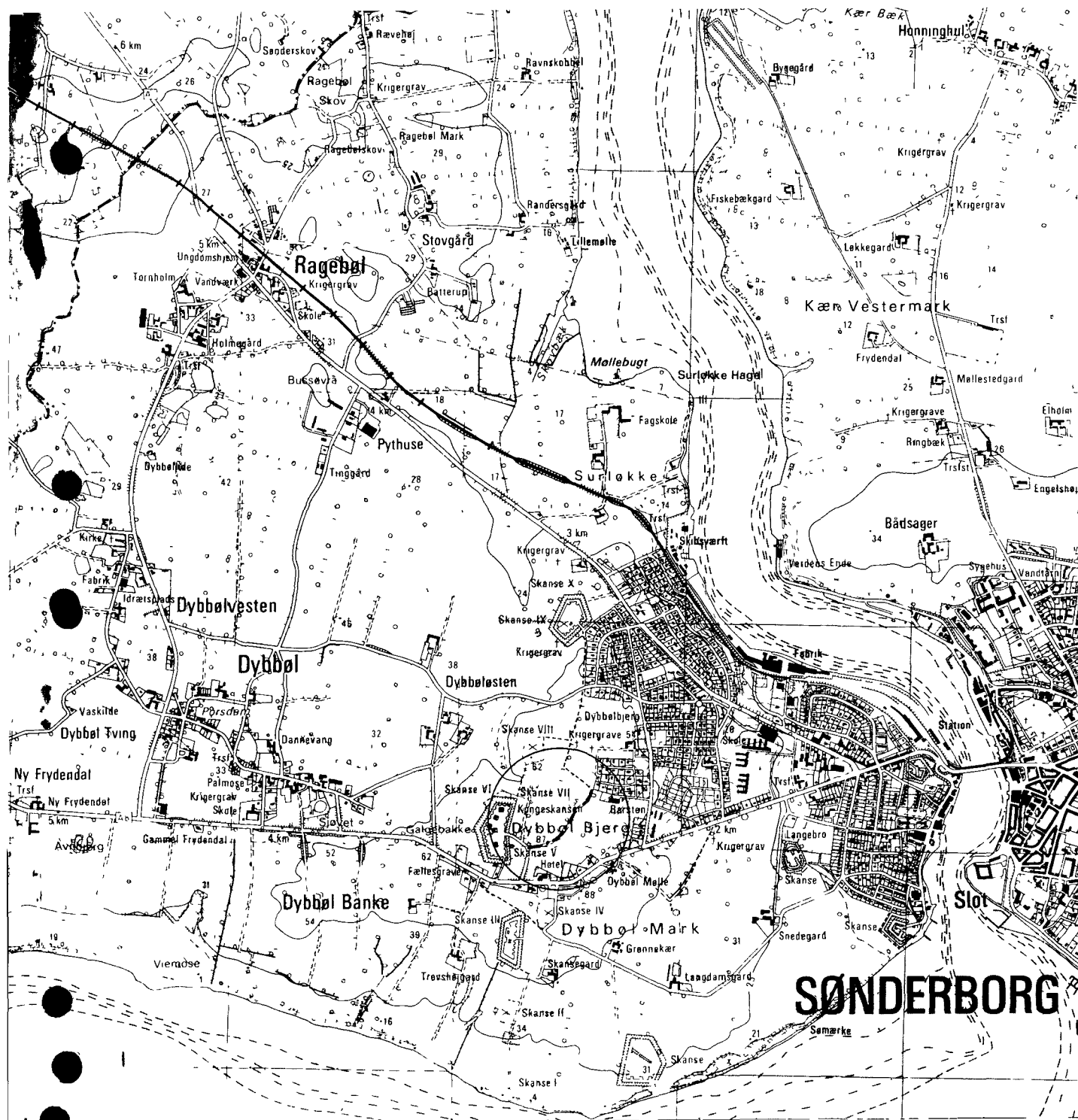
Afståelsen anses i økonomisk henseende at være sket pr. 22. juli 1980 (datoen for fredningsnævnets afgørelse). De på ejendommen tinglyste byrder af offentligretlig karakter opretholdes. Alle øvrige bestående rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Udstykning sker ved miljøministeriets foranstaltning og på statens bekostning. Miljøministeriet overtager besiddelsen af arealet 2 måneder efter påkrav herom.

Fredningsbestemmelserne fastsættes således:

- § 1. Miljøministeriet drager omsorg for, at der etableres og opretholdes hegn langs stien. Hegnet skal bestå af solide egepæle påsat 2 glatte tråde.
- § 2. I forbindelse med hegningen etableres der efter aftale med ejeren af matr.nr. 15, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, to kørselsgennemgange i en bredde af 10 m. Det påhviler ejeren af den nævnte ejendom at retablere stien ved disse gennemgangssteder, hvis færdslen med landbrugsmaskiner o.lign. tværs over stien bevirker en ødelæggelse af denne.
- § 3. Ved stiens tilslutning til adgangsvejen til Kongeskansen etableres der et led til marken, der ligger syd for stien, således at landbrugsmaskiner kan komme fra adgangsvejen til Kongeskansen ind på marken uden at berøre stien.

P. O. V.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

OVERSIGTSKORT Udsnit af kortblad 1211 I NØ

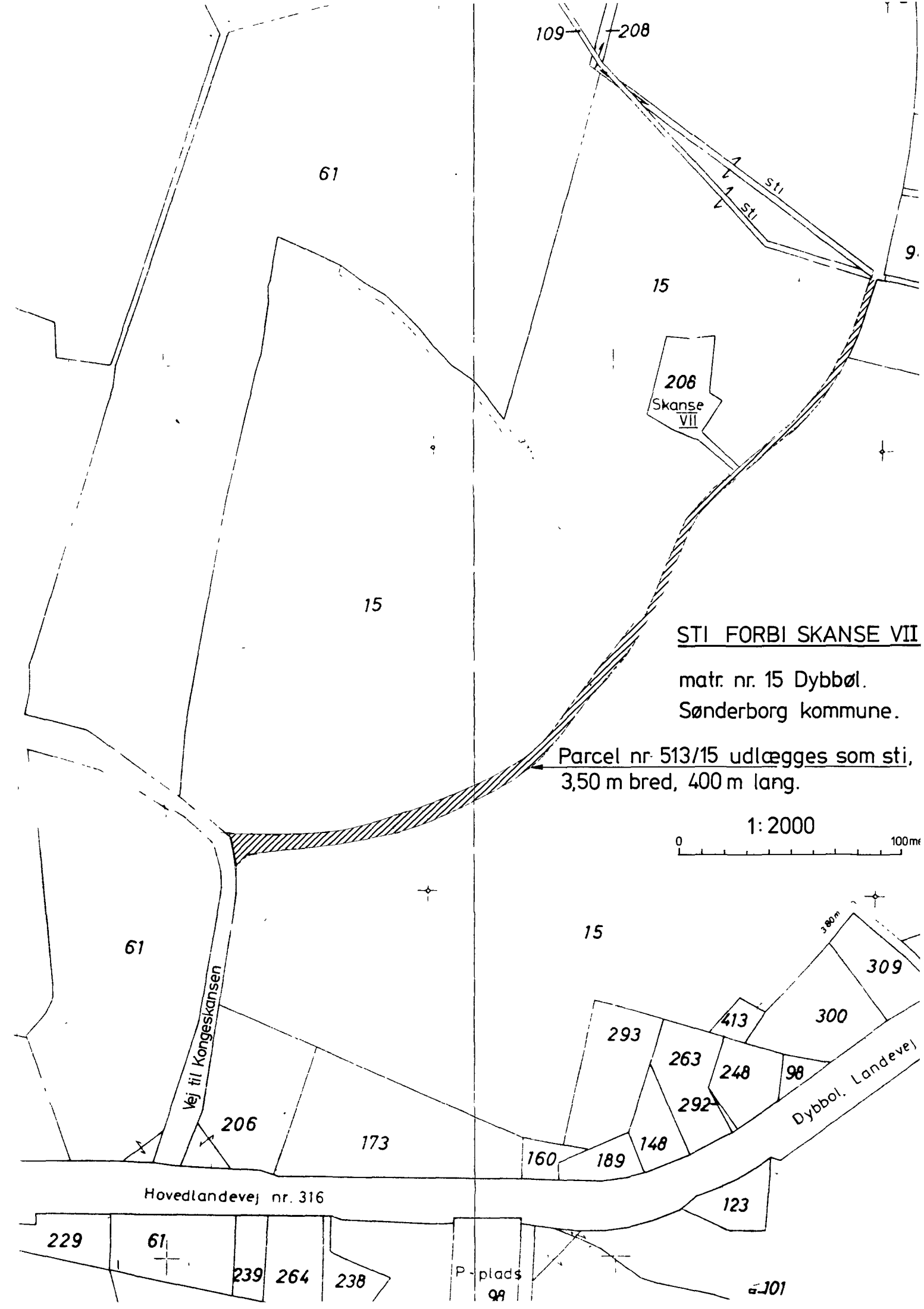
1: 25 000

1000m 0 1 2 km

FREDNINGSKORT STI VED DYBBØL

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af
1980 i sag nr. 2468/80

Udarbejdet af Sønderjyllands amtskommune,
Fredningsafdelingen, i juni 1980.

22/7 ~~5/6~~ 1980

År 1980 den 6. juni kl. 11.00 foretog nævnet følgende sag i Sønderborg. Nævnet bestod af formanden, dommer S.A. Koustrup, det amtsrådsvalgte medlem, Edgar Andersen og det kommunalvalgte medlem, Peter Jacobsen.

J. nr. 90/80

Erhvervelse af stiparcellen 513/15

jfr. 196/76

af matr. nr. 15 Dybbøl, Dybbøl

Skanseterræn, Skanse 7.

-Fredningssag Dybbøl-Vemmingbund. -

Der fremlægges skrivelse af 16. april 1980 med bilag fra Sønderjyllands amtsråd - j. nr. 540-90-12-74.

Ejeren af matr. nr. 15, gårdejer Chresten Iversen var mødt.

For Sønderjyllands amtsråd mødte skovtekniker Jørn Steenberg og distriktsvejingeniør Duus.

For Sønderborg kommune mødte afdelingsingeniør Liborrisen.

Skanseområdet med stiforbindelsen via stiparcellen 531/15 blev besigtiget.

Det konstateredes, at stien, der er fredet som vejparcel ved Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963, var medtaget bl.a. som følge af landbrugsdrift og det må påregnes, at stien på visse årstider vil være vanskelig passabel for besøgende i skanseområdet.

Skovtekniker Steenberg oplyste, at der af fredningsmyndighederne for få år siden var ofret mange penge på at få stien bragt i orden, men at en offentlig erhvervelse af stien med efterfølgende indhegning formentlig var den eneste måde, hvorpå stien kunne bevares. Der er ikke i overfredningsnævnets kendelse om fredning truffet bestemmelse om vedligeholdelsen m.v.

Gårdejer Chresten Iversen erkendte, at stien på visse årstider

1303/8-18

var meget vanskelig at bruge. Han ville ikke modsætte sig, at stierparcellen 513/15 blev overtaget af det offentlige og at der blev sat hegn, men der måtte være mulighed for at han stadig kunne anvende markerne på begge sider af stien.

Der var i nævnet enighed om at tilkendegive, at stierhvervelsen ikke måtte medføre unødige hindringer for Chresten Iversens drift af markerne på begge sider af stien.

De øvrige tilstedeværende havde lejlighed til at udtale sig.

Der var enighed om, at stien er 400 meter lang og at den bør udlægges i en bredde på 3,5 meter..

Nævnet udsatte sagen til afsigelse af kendelse, idet amtsrådets fredningsafdeling vil udarbejde kortmateriale.

S.A. Koustrup.

formand.

År 1980 den 22. juli kl. 10.00 blev følgende sag foretaget på dommerkontoret af formanden, dommer S.A. Koustrup.

J. nr. 196/76 - fortsat -

Ingen var mødt eller tilsagt.

Der fremlægges notits samt et fredningskort udarbejdet af amtsrådets fredningsafdeling.

Der er i nævnet enighed om at stierparcellen bør overtages af det offentlige, hvorfor

b e s t e m m e s:

Stierparcellen 513/15 af matr. nr. 15 Dybbøl erhverves af Den danske stat ved Miljøministeriet, der afholder udgifter til stiens udstykning. Stien har en længde på 400 meter og erhverves i en bredde på 3,5 meter, således at det erhvervede areal har en størrelse på 1400 m². I erstatning til ejeren, gårdejer Chresten Iversen betales 4 kr. pr. m² eller ialt 5.600 kr.

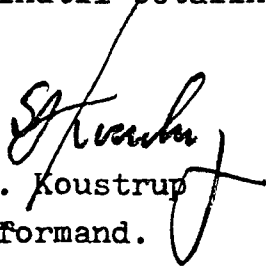
Stien frahegnes på Miljøministeriets foranledning og bekostning. Hegnet skal bestå af solide egepæle påsat 2 glatte tråde.

Der etableres efter aftale med ejeren af matr. nr. 15 Dybbøl to 10 meter brede gennemgange. På gennemgangsstederne skal stien retableres på ejeren af matr. nr. 15 Dybbøls bekostning, hvis færdslen med landbrugsmaskiner o.l. bevirker en ødelæggelse af stien på disse steder.

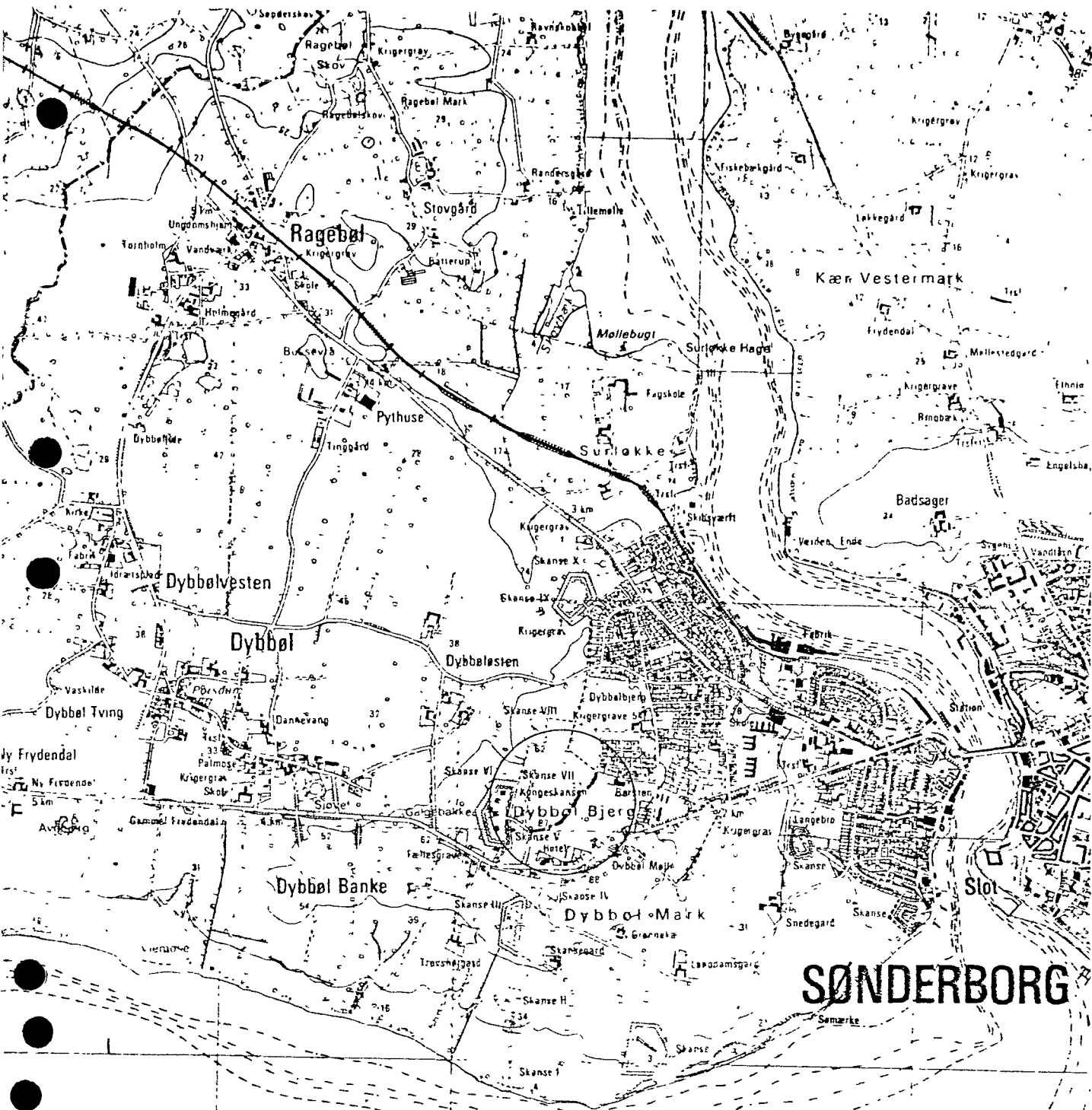
Der etableres ved tilslutningen til adgangsvejen til Kongeskansen i stiens vestlige side et led til marken beliggende syd for stien (matr. nr. 15 Dybbøl) og således at landbrugsmaskiner kan komme fra adgangsvejen til Kongeskansen ind på marken uden at berøre den udlagte sti.

Erstatningen til gårdejer Chresten Iversen, Dybbølsten 27, 6400 Sønderborg, 5.600 kr. forrentes med 1% over Nationalbankens diskonto fra den 22. juli 1980 indtil betaling sker.

Sagen sluttet.

S.A. Koustrup
Formand.

/1a

TIL TJENSTLIG BRUG VED
SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE
SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS
TILLADELSE (A 400 76)

OVERSIGTSKORT Udsnit af kortblad 1211 I NØ

1: 25 000

1000m 0 1 2 km

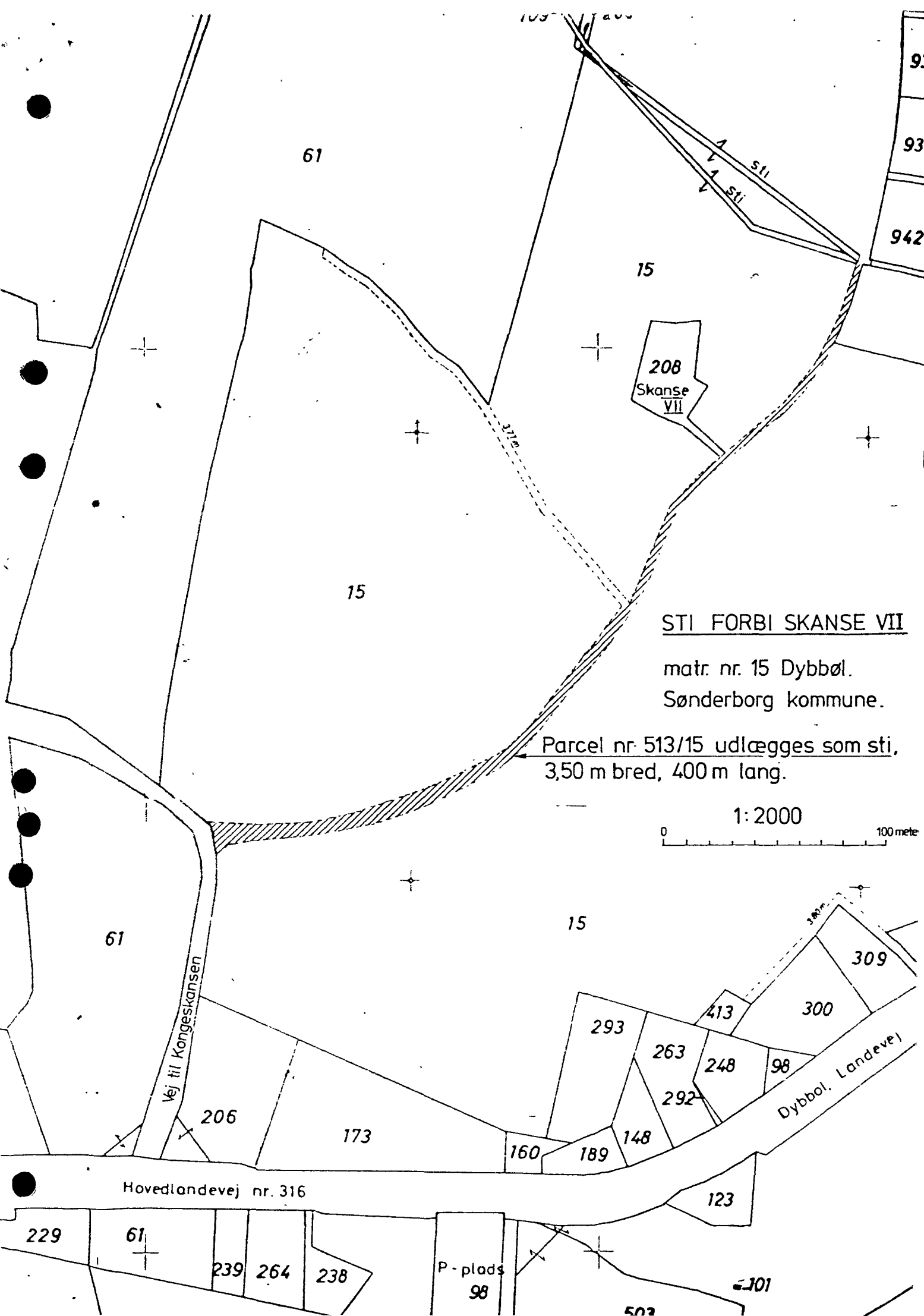
FREDNINGSKORT

hørende til Naturfredningsnævnet for
Sønderjyllands amts sydl. fredningskreds
sag nr. 90/80.

Udarbejdet af Sønderjyllands amtskommune,
Fredningsafdelingen, i juni 1980.

1303/8-18

25

61

15

208
Skanse
VII

15

STI FORBI SKANSE VII

matr. nr. 15 Dybbøl.

Sønderborg kommune.

Parcel nr. 513/15 udlægges som sti,
3,50 m bred, 400 m lang.

1:2000

0 100 meter

61

15

Vej til Kongeskansen

206

173

160

293

263

413

300

309

Dybbøl Landevej

248

292

98

189

148

123

Hovedlandevej nr. 316

229

61

239

264

238

P-plads
98

503

101

Overfredningsnævnets afgørelse

af 10. december 1980

om erstatning i anledning af afståelsen til staten af en sti
ved Dybbøl Skanser i Sønderborg kommune (sag nr. 2468/80).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har ved en afgørelse af 22. juli 1980 tilkendt gårdejer Chresten Iversen en erstatning på 5.600 kr. med renter for afståelse af 1.400 m² af vejparcel 513/15 af ejendommen matr.nr. 15, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, til staten v/miljøministeriet.

Erstatningsfastsættelsen er påklaget til overfredningsnævnet af ejeren med påstand om en forhøjelse af erstatningen, hvis fredningsnævnets beslutning om afståelsen og de øvrige fredningsbestemmelser opretholdes af overfredningsnævnet. Ejeren har herved navnlig anført, at fredningsbestemmelserne pålægger ham at vedligeholde stien på det afståede areal ved 2 kørselsgennemgange, og at afståelsen også iøvrigt medfører varige ulemper for landbrugsdriften.

I sagens behandling har deltaget 8 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt, at ca. 1.400 m² af vejparcellen afstås til staten.

Det afståede areal ligger i landzone. Arealet er endvidere omfattet af overfredningsnævnets fredningskendelse af 7. november 1963, hvorved bl.a. parcel 513/15 blev fredet som vejparcel. Fredningserstatning blev dengang tilkendt ejeren med 1 kr. pr. m².

Erstatningen for den nu bestemte afståelse findes herefter at burde fastsættes til 3.000 kr. med tillæg af 20.000 kr.

Erstatningen forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. punktum, fra den 22. juli 1980 (datoen for fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

Afståelsen skønnes ikke at medføre forringelse af pantesikkerheden, og erstatningen vil derfor være at udbetale til gårdejer Chresten Iversen.

Den samlede erstatning med renter udredes med 75 % af statskassen og 25 % af Sønderjyllands amtsråd.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende naturfredning (adresse: Amaliegade 13, 1256 København K.) af ejeren samt af miljøministeren og Sønderjyllands amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

P. O. V.

Bendt Anderson
overfredningsnævnets formand

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

ADRESSE:

AMALIEGADE 13, 1256 KØBENHAVN K
TLF. 01-11 95 65Sag nr. 169. Afståelse af en sti ved Dybbøl skanser.Sdr. Jyllands amt

Kendelse:

(Meddelt den 23. april 1981)

Overfredningsnævnets afgørelse af 10. december 1980 om erstatning i anledning af afståelsen til staten af en sti ved Dybbøl skanser er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af ejeren, gårdejer Chresten Iversen.

Taksationskommissionen har den 21. marts 1981 besigtiget den omhandlede sti og Chresten Iversens landbrugsejendom.

Under taksationen har Chresten Iversen været bistået af landsretssagfører Erik Helm, Sønderborg, der i skrivelse af 5. marts 1981 med bilag har nedlagt erstatningspåstand på 75.200 kr. Det påståede erstatningsbeløb fremkommer ifølge skrivelseren således:

- "1. 1.400 m^2 jord á 4 kr., hvilket er den i området gængse erstatning ved ekspropriation af jord i landzone eller 5.600,00 kr. - tidligere modtaget erstatning 1 kr. pr. m^2 eller 1.400 kr. 4.200,00 kr.
2. engangsgodtgørelse for ulemper på grund af offentlig færdsel på stien beregnet med 15 kr. pr. løbende meter eller $400 \times 15 \text{ kr.} =$ 6.000,00 kr.
3. for ejerens landbrugsmæssige ulemper, hvorved navnlig henvises til, at der sker en fraskæring af arealer, at vedligeholdelse af overkørslerne påhviler min klient, jfr. herved pkt. 2, at der er ulemper ved åbning og lukning af led, jfr. herved pkt. 3, samt at det for min klients

landbrugsmæssige drift anses for påkrævet at anlægge en markvej parallelt med stien for at opnå blot nogenlunde tålelige tilkørselsforhold til landbrugsarealerne, som bliver adskilt ved etablering af stien.

65.000,00 kr.

Ialt:

75.200,00 kr.

Det skal bemærkes, at forholdene er besigtiget af, og at erstatningsopgørelsen er godkendt af Landskontoret for Landboret i Århus."

Under besigtigelsen var amtsfredningsinspektoratet repræsenteret af skovtekniker Jørn Steenberg, der bl.a. oplyste, at de i § 2 i overfredningsnævnets fredningsafgørelse af 10. december 1980 omhandlede to kørselsgennemgange ved amtets foranstaltning vil blive befæstet, således at skader ved tværgående passage af landbrugsmaskiner o.lign. så vidt muligt forebygges, og at der ikke vil blive etableret led ved gennemgangene, men at man blot har tænkt sig at afbryde hegnstråden. Løvrigt vil gennemgangene blive placeret efter Chresten Iversens ønske.

Af et bilag til erstatningsopgørelsen fremgår, at det rådgivende ingeniørfirma Sloth Møller, Sønderborg, har beregnet udgiften ved anlæg af en markvej på arealet i 400 m længde og 2 m bredde til 44.400 kr. (ekskl. moms).

Det oplystes under besigtigelsen, at anlæg af en ny markvej især er påkrævet, for at lastbiler skal kunne afhente korn, der efter høst aflæsses på marken af mejetærskerne. Landsretssagfører Helm oplyste, at den nye markvej tænkes placeret enten nord for den afståede vej i dennes fulde længde eller som to veje hver i 200 m længde henholdsvis nord og syd for den afståede vej.

Taksationskommissionen har bemærket sig, at ejendommens bygninger er beliggende i byzone i umiddelbar tilknytning til et parcelhuskvarter, som er vokset frem inden for de senere år på byggegrunde, der tildels er udstykket fra Chresten Iversens ejendom. En del af bebyggelsen skyder sig som en kile ind i ejendommens dyrkede areal. Arealet er tillige adskilt i to dele af en gangsti, som fører i nordvestlig retning fra den i taksationssagen omhandlede markvej til skanse VIII. Stien er efter det oplyste i sin tid overdraget til staten af Chresten Iversen. Overkørsel over denne sti for landbrugsmaskiner er etableret i stiens nordvestlige ende, fjernest fra markvejen. Under besigtigelsen fremtrådte markvejen ikke med noget præg af at blive benyttet til kørende færdsel ad vejen i dennes længderetning. Chresten Iversen oplyste, at færdsel fra ejendommens bygninger til de sydlige landbrugsare-

aler sker ad offentligt tilgængelige veje, herunder landevejen og Kongeskansevejen.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Efter det foreliggende, herunder det ved besigtigelsen konstaterede, kan det ikke antages, at muligheden for kørsel med landbrugsmaskiner og lastbiler ad markvejen har en sådan betydning for ejendommens drift, at det som følge af afståelsen vil være påkrævet eller hensigtsmæssigt af hensyn til landbrugsdriften at anlægge en eller flere nye markvejstrækninger. Kommissionen finder derfor ved erstatningsfastsættelsen at kunne se bort fra det af ejeren og landsretssagfører Helm herom anførte.

Hvad angår erstatningen for selve arealafståelsen, findes denne i overensstemmelse med det i landsretssagfører Helms skrivelse af 5. marts 1981 anførte at burde fastsættes efter en takst på 4 kr. pr. m² med fradrag af 1 kr. pr. m², eller ialt 4.200 kr.

Kommissionen finder ikke, at der som en særskilt post vil kunne fastsættes erstatning for ulemper ved offentlighedens færden ad markvejen, jfr. erstatningspåstandens pkt. 2, på samme måde, som hvor der ved fredning træffes bestemmelse om offentlig adgang til eller over arealer, der forbliver vedkommende ejers ejendom.

Kommissionen kan tiltræde, at afståelsen af vejen medfører gener for landbrugsdriften, og at dette har til følge, at erstatningspligten omfatter mere end selve arealprisen, nemlig den nedgang i ejendommens handelsværdi ved kontant betaling, som ulemperne må antages at medføre.

Efter et skøn over genernes betydning finder kommissionen, at ulempeerstatningen bør fastsættes noget højere end af overfredningsnævnet bestemt. Kommissionen finder, at fuldstændig erstatning for afståelsen og ulemperne for restejendommen under ét vil kunne fastsættes til 30.000 kr.

Herefter bestemmes:

Den gårdejer Chresten Iversen tilkommende erstatning for afståelse til staten af ca. 1.400 m² af vejparcel 513/15 af ejendommen matr.nr. 15, Dybbøl ejerlav, Dybbøl, som bestemt ved overfredningsnævnets fredningsafgørelse af 10. december 1980 fastsættes til 30.000 kr.

Beløbet forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets erstatningsafgørelse af samme dato.

I godtgørelse for sagsomkostninger ved taksationskommissionen tillægges der Christen Iversen 1.500 kr.

J. Lunøe

Karl Nielsen

Jens Peter Jensen

Den 18. august 1982 foretog retsassessor Oluf Iversen følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 167/82

Etablering af ny 15 kV højspændingskabel ved Dybbøl Skanser. Sønderborg kommune.

- Dispensation fra Overfredningsnævns-
kendelse af 7. november 1963 og ver-
serende fredningssag for Dybbøl-Vem-
mingbund. -

Der fremlagdes skrivelse af 10. august 1982 med bilag fra Sønderjyllands amtsråd (j.nr. 8-70-50-1-537-1/82).

Af ansøgningen fremgår bl.a.,

at E.S.S., Sønderborg har udarbejdet planer for omlægning og forbedring af el-forsyningen mellem den nye Dybbøl Landsby og Dybbølløsten,

at projektet består i, at ca. 3.450 km eksisterende højspændingsledning demonteres og erstattes af et jordkabel,

at det nye kabel placeres delvist indenfor det af overfredningsnævnet i 1963 fredede areal omkring Dybbøl Skanser og den af Sønderjyllands amtsråd i 1976 rejste og verserende fredningssag omkring Dybbøl og Vemmingbund,

at såvel kendelsen fra 1963 som verserende fredningssag indeholder bestemmelser om, at ændring af terrænformerne ved afgravning og opfyldning samt opstilling af master og andre skæmmende indretninger ikke er tilladt,

at Sønderborg kommune ikke finder, at der er noget til hinder for udførelse af kabelanlægget m.v.,

at projektet ikke giver fredningsafdelingen anledning til bemærkninger i relation til § 4 i bekendtgørelse om godkendelse af el-anlæg, da der ikke placeres nye overjordiske anlæg af betydning, og

at det er fredningsafdelingens opfattelse, at projektet er en landskabelig forbedring af området.

Da det forelagte projekt efter det oplyste ikke vil komme i strid med formålet med den allerede gennemførte fredning eller foreslåede fredning, meddeler et enigt fredningsnævn i medfør af naturfredningslovens § 16, stk. 2, og § 34 jfr. cirkulærskrivelse nr. 239 af 15. december 1978, dispensation til det ansøgte.

Oluf Iversen

suppl.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 18, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Til registreret til orientering
forlaget i fredningsnævnet

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 21 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

REG.NR. 101

Den 8. august 1984 foretog retsassessor O. Iversen følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 76/84 jfr.

Opførelse af ny stald- og ladebyg-

J.nr. 272/81

ning på matr.nr. 21 Dybbøl, Sønderborg kommune, tilhørende Erik Iversen, Grønnebækvej 10, Sønderborg.

§ 34-dispensation fra overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923 om fredning af Dybbøl Banke (ofr. j.nr. 34/21 og reg.nr. 537-1-5) samt fra nævnskendelse af 1.7.1983 om fredning af område ved Dybbøl og Vemmingbund (reg.nr. 537-1-2).

Der fremlagdes skrivelse af 27. marts 1984 med bilag fra Sønderborg kommune samt skrivelse af 1. august 1984 med bilag fra Sønderjyllands amtsråd (j.nr. 8-70-52-1-537-20/84). - Sagsakter vedrørende nævnets og overfredningsnævnets afgørelse af henholdsvis 18. juni 1982 (j.nr. 272/81) og 17. september 1982 (j.nr. 2527V/82) var til stede.

Af sagens oplysninger fremgår, at ansøgeren på ovennævnte ejendom "Grønnekær" ønsker tilladelse til opførelse af en ny stald- og ladebygning på 992 m² i forbindelse med nedrivning af eksisterende driftsbygninger, og at nævnet den 18. juni 1982 har nægtet dispensation til svinestaldprojektet på ialt 1920 m², hvilken afgørelse er stadfæstet af overfredningsnævnet.

I forbindelse med behandlingen af tidligere ansøgning er oplyst, at ansøgerens ejendom er på ca. 32 ha og beliggende ved Dybbøl Skanse umiddelbart syd for Dybbøl Mølle. Eksisterende driftsbygninger er på ca. 800 m², efter at ca. 200 m² er nedrevet. I det tidligere projekt på ialt 1920 m² var 500 m² lade. Til støtte for dispensation til nævn-

te projekt blev det bl.a. anført, at de nye bygninger ville blive opført i ét plan og således falde naturligt ind i landskabet i modsætning til eksisterende bygninger, som er i 2 plan, at fredningsnævnet i årene 1972-76 og i 1979 har tilladt opførelse af nyt landbrugsbyggeri af ret betydeligt omfang på 2 naboejendomme, og at evt. mindre byggeri ikke ville være tilstrækkeligt til, at der kunne opbygges en tidssvarende, rentabel produktion på ejendommen.

Grønnekær-ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923 om fredning af Dybbøl Banke. Om fredningsformålet er det i nævnte kendelse anført, at det under hensyn til Dybbøl Bankes særlige betydning er af største interesse for almenheden, at banken i det væsentlige bibeholder sin nuværende landskabelige karakter og sikres mod bebyggelse. Af fredningsbestemmelserne fremgår bl.a., at der ikke må ske bebyggelse, bortset fra den, der er nødvendig til ejendommens naturlige drift som landbrugsejendom.

Af fredningsnævnets afgørelse af 1. juli 1983, som er indbragt for overfredningsnævnet, fremgår bl.a., at formålet med fredningen er at forhindre eller dog sikre fredningsmyndighederne indseende med foranstaltninger, der kan komme i konflikt med landskabelige og historiske værdier, som knytter sig til området. - Ifølge fredningsbestemmelserne må der bl.a. ikke opføres nye bygninger, og eksisterende bygninger må kun genopføres, udvides og ombygges i overensstemmelse med tegninger og beskrivelser (højde, farver og materialer), der er godkendt af nævnet.

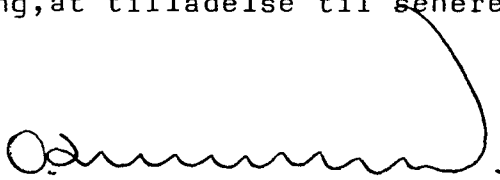
I forbindelse med behandlingen af ansøgerens tidligere projekt lagde et enigt fredningsnævn til grund, at de eksisterende driftsbygninger ikke var tidssvarende, og nævnet fandt det - bl.a. under hensyn til, at der i området er givet flere tilladelser til opførelse af de til normal landbrugsdrift erhvervsøkonomisk nødvendige bygninger - betænkeligt at nægte ansøgeren at lade opføre tidssvarende landbrugsbygninger til erstatning for de eksisterende.

Det da forelagte projekt fandtes imidlertid for omfattende, hvorfor dispensation blev nægtet, men med tilkendegivelse om, at tilladelse til opførelse af nye driftsbygninger på max. 1000 m², som ikke senere kunne påregnes udvidet, kunne forventes efter forelæggelse af nyt projekt.

Sønderjyllands Amtsråd har i sin skrivelse af 1. august 1984 anført, at udvalget for teknik og miljø er betænkelig ved det nu ansøgte, men på grund af sagens forhistorie ikke vil modsætte sig opførelse af max. 1000 m² stald- og ladebygning som ansøgt til erstatning for bestående stald- og ladebygninger, der nedrives.

Fredningsnævnet finder fortsat, at ejendommens nuværende driftsbygninger ikke er tidssvarende.

Under hensyn hertil og til det oplyste om tidligere meddelte tilladelser i området samt til formålet med de gennemførte fredninger i området og de dertil knyttede fredningsbestemmelser meddeler et enigt fredningsnævn i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. cirkulærskrivelse nr. 239 af 15. december 1978 nødvendig dispensation til opførelse af 992 m² stor stald- og ladebygning i overensstemmelse med fremsendte tegninger til erstatning for bestående driftsbygninger, der nedrives, og med bemærkning, at tilladelse til senere udvidelse ikke kan forventes.

O. Iversen

suppl.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 18, 1266 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 8. november 1985 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup,
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 178/85

Ansøgning fra Sønderborg skovdistrikt
om tilladelse til at fælde tre elme-
træer på matr.nr. 11 Dybbøl, beliggen-
de Grønnekærvej 6, Dybbøl, Sønderborg
kommune.

- § 34 -

Der fremlagdes ansøgning af 9. august 1985 med bilag samt skri-
velse af 31. oktober 1985 fra amtsrådet, j.nr. 8-70-52-1-537-2/85.

Det fremgår af sagen, at ejendommen ligger indenfor fredningen
af området ved Dybbøl og Vemmingbund.

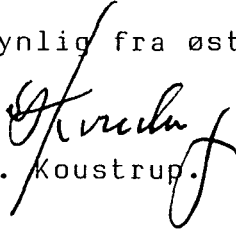
I denne fredningssags § 3 er det anført "... vejtræer samt frit-
stående træer uden for have og gårdsplads må kun fjernes eller plan-
tes efter forud fra Fredningsnævnet indhentet tilladelse".

Det er oplyst, at de 3 træer står i sydenden af den allé, der
fører nord til ejendommens bygninger. Alléen består af ca. 50 træer
af en alder på ca. 100 år. 2 af træerne er gået ud og 1 træ er ved
at dø og kan ikke reddes.

Sønderborg skovdistrikt, der på statens vegne administrerer
ejendommen, har oplyst, at træerne står på ejendommens gårdsplads
og betegner - bortset fra et hjørnetræ - alléens vestlige afslut-
ning. Det må anslås, at færdslen med tunge maskiner på gårdsplad-
sen bærer hovedskylden for, at de nævnte tre træer ikke har kunnet
leve så længe, som alléens øvrige træer.

Nævnet meddeler herved tilladelse til det ansøgte. Såfremt det

skønnes forstmæssigt forsvarligt, og det tillige kan indpasses i ejendommens drift, tillader nævnet genplantning af allétræer det pågældende sted, ligesom det står statsskovvæsenet frit, hvorvidt der efter aftale med amtsrådets fredningsafdeling skal etableres en slørende beplantning ud fra driftsbygningerne, der efter fældningen vil ligge mere synlig fra øst end hidtil.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.